

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1990-1991**

26 JUIN 1991

**Projet de loi portant
des dispositions sociales et diverses
(Articles 127 à 135)
(Sociétés coopératives)**

**RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. ARTS**

La Commission de la Justice a examiné les articles 127 à 135 du projet précité au cours de ses réunions des 25 et 26 juin 1991.

I. DISCUSSION PREALABLE

Avant d'aborder la discussion de fond, deux membres proposent, par la voie de l'amendement ci-après, de dissocier du projet les dispositions relatives aux sociétés coopératives.

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Lallemand, président; Barzin, Cerexhe, Cooreman, Mme Delruelle-Ghobert, MM. de Seny, Erdman, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Minet, Pataer, Stroobant, Suykerbuyk, Mme Truffaut, MM. Van Rompaey et Arts, rapporteur.

2. Membres suppléants : M. Bayenet, Mme Cahay-André, MM. Content, de Clippele, Deghilage, Falise, Flagothier, Garcia, Gijs, Hatry, Seeuws, Van Hooland, Van Nevel et Verlinden.

3. Autres sénateurs : MM. Desmedt et Vaes.

R. A 15430*Voir :***Documents du Sénat :****1374-1** (1990-1991) :

N° 1 : Projet de loi.

N°s 2 à 7 : Rapports.

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1990-1991**

26 JUNI 1991

**Ontwerp van wet houdende
sociale en diverse bepalingen
(Artikelen 127 tot en met 135)
(Coöperatieve vennootschappen)**

**VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER ARTS**

De Commissie voor de Justitie heeft de artikelen 127 tot en met 135 van het bovenvermeld ontwerp van wet onderzocht tijdens haar vergaderingen van 25 en 26 juni 1991.

I. VOORAFGAANDE BESPREKING

Alvorens tot de bespreking ten gronde over te gaan, stellen twee leden bij wijze van onderstaand amendement voor de bepalingen betreffende de coöperatieve vennootschappen uit het ontwerp te lichten.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Lallemand, voorzitter; Barzin, Cerexhe, Cooreman, mevr. Delruelle-Ghobert, de heren de Seny, Erdman, Henrion, mevr. Herman-Michielsens, de heren Minet, Pataer, Stroobant, Suykerbuyk, mevr. Truffaut, de heren Van Rompaey en Arts, rapporteur.

2. Plaatsvervangers : de heer Bayenet, mevr. Cahay-André, de heren Content, de Clippele, Deghilage, Falise, Flagothier, Garcia, Gijs, Hatry, Seeuws, Van Hooland, Van Nevel en Verlinden.

3. Andere senatoren : de heren Desmedt en Vaes.

R. A 15430*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :****1374-1** (1990-1991) :

Nr. 1 : Ontwerp van wet.

Nrs. 2 tot 7 : Verslagen.

« Soustraire ces articles au projet à l'examen et en faire un projet de loi distinct. »

Justification

Le présent projet de loi contient, selon son intitulé, « des dispositions sociales et diverses ».

La lecture de l'ensemble du projet justifie effectivement la première partie de cet intitulé : l'essentiel des dispositions concerne en effet le domaine social, sous ses aspects les plus divers. Même les articles 51 à 54 ainsi que 107 à 116 du projet peuvent être considérés comme relevant de ce domaine social, dans la mesure où ils concernent les traitements alloués au président du Comité de surveillance de la Banque carrefour de la sécurité sociale, ainsi qu'à divers membres de l'ordre judiciaire.

Les seules dispositions du projet qui soient totalement étrangères, même de manière indirecte, à des préoccupations d'ordre social, sont les articles 127 à 135 du texte proposé, qui concernent les sociétés commerciales de forme coopérative.

Sur un plan légistique, cette manière de procéder apparaît comme une nomalie, sinon une incongruité. Les dispositions relatives aux sociétés coopératives n'ont aucun impact « social » et, à ce seul titre, leur insertion dans le présent projet s'en trouverait déjà injustifiée.

D'un autre côté, l'importance — quantitative et qualitative — de la matière commerciale ainsi abordée est suffisamment grande pour que les dispositions concernées soient considérées comme étant, par elles-mêmes, un ensemble spécifique et cohérent, et non pas comme une simple partie d'un projet plus vaste, plus diversifié et sans cohérence entre ses diverses composantes.

Il ne s'agit pas présentement d'apporter l'une ou l'autre modification mineure ou aux effets limités, mais bien de modifier fondamentalement toute la législation applicable aux sociétés coopératives, soit 25 articles des lois coordonnées sur les sociétés commerciales qui, en l'espèce, concernent plusieurs milliers d'entreprises.

Une telle modification mérite assurément d'être replacée dans son cadre naturel, c'est à dire dans le contexte des sociétés commerciales tout entières, et non dans le cadre de la discussion d'un projet de loi contenant les dispositions sociales.

Le titre IX du livre Ier du Code de commerce, qui concerne les sociétés commerciales, contient des dispositions communes à toutes les sociétés. Il est nécessaire de replacer les articles 127 à 135 du présent projet dans le contexte de ces dispositions du Code de commerce. Ainsi, et pour ne citer qu'un seul exemple, les articles 164 et 164bis nouveaux des lois sur les sociétés

« Deze artikelen uit het voorliggend ontwerp te lichten en ze onder te brengen in een afzonderlijk wetsontwerp. »

Verantwoording

Volgens het opschrift bevat dit ontwerp alleen « sociale en diverse bepalingen ».

Het eerste deel van dit opschrift is terecht toepasselijk op het ontwerp, want het merendeel van de bepalingen handelt over sociale materies in de meest diverse vormen. Zelfs de artikelen 51 tot 54, alsook de artikelen 107 tot 116 kunnen nog beschouwd worden als behorend tot die materie, omdat zij betrekking hebben op de wedde van de voorzitter van het Toezichtscomité van de Kruispuntsbank van de sociale zekerheid alsook van sommige leden van de rechterlijke orde.

De enige bepalingen die helemaal niet thuis horen in het ontwerp, zelfs niet zijdelings, omdat zij geen sociale materies behandelen, zijn de artikelen 127 tot 135 van de ontwerptekst, die handelen over coöperatieve vennootschappen.

Wetgevingstechnisch gezien is dat niet logisch en zelfs onzinnig. De bepalingen over de coöperatieve vennootschappen hebben immers geen « sociale » invloed en alleen daarom al is het niet verantwoord ze in dit ontwerp op te nemen.

Daar staat evenwel tegenover dat het kwantitatief en kwalitatief gewicht van de behandelde commerciële materie groot genoeg is om de betrokken bepalingen als een specifiek en coherent geheel te beschouwen en niet als een louter onderdeel van een ruimer ontwerp, dat vrij uiteenlopende zaken behandelt en geen samenhang vertoont tussen de verschillende bestanddelen.

Het ligt hier niet in de bedoeling minder belangrijke of weinig ingrijpende wijzigingen in te voeren, doch de wetgeving op de coöperatieve vennootschappen in haar geheel grondig te wijzigen, m.a.w. de 25 artikelen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen die van toepassing zijn op duizenden ondernemingen.

Een dergelijke wijziging verdient ongetwijfeld te verlopen in haar « natuurlijke omgeving », d.w.z. in de context van en bespreking over alle handelsvennootschappen en niet bij de behandeling van een ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Titel IX van boek I van het Wetboek van koophandel, dat over de handelsvennootschappen handelt, bevat een aantal gemeenschappelijke bepalingen voor alle vennootschappen. Vandaar dat de artikelen 127 tot 135 van dit ontwerp behandeld moeten worden tegen de achtergrond van die bepalingen van het Wetboek van koophandel. Om maar een voor-

commerciales tels qu'envisagés par le projet, traitent de la modification de la forme d'une société coopérative; mais qu'en est-il des incidences éventuelles de la nouvelle législation en projet sur les actuels articles 165 à 174 des mêmes lois coordonnées, qui traitent de la transformation des sociétés?

Les considérations ci-dessus justifient amplement que les articles 127 à 135 soient dissociés du projet de loi concernant des dispositions sociales pour faire l'objet d'un projet distinct et spécifique.

La crédibilité, le sérieux et l'efficacité du travail législatif sont à ce prix.

Un des auteurs rappelle que cette partie du projet était prête depuis le mois de février et qu'elle a été soumise pour avis au Conseil d'Etat dans le courant du mois de mars, ce qui signifie par conséquent qu'il ne peut y avoir aucune raison valable de joindre ces dispositions à ce projet plutôt hétéroclite.

Un intervenant s'associe pleinement à cet amendement.

Il n'existe, en effet, aucun rapport entre les dispositions concernant les sociétés coopératives, qui ont une portée fondamentale, et le projet de loi portant des dispositions sociales. En outre, il serait plus que justifié que d'autres commissions donnent leur avis à ce sujet, notamment la Commission des Classes moyennes et celle des Affaires économiques.

Un membre souhaite attirer l'attention sur le fait que la structure des dispositions proposées, qui visent notamment à prévenir les abus, est relativement simple.

L'auteur de l'amendement réplique à cela que l'introduction de trois catégories de sociétés coopératives mérite tout de même réflexion.

Il y a lieu de se demander notamment si l'acte authentique est obligatoire dans tous les cas ou seulement dans deux d'entre eux.

De plus, il serait intéressant de disposer d'éléments de droit comparé, par exemple pour déterminer les origines de la société coopérative de participation.

Le Ministre de la Justice rappelle que l'on a constaté à l'occasion du contrôle budgétaire qu'il y avait utilisation abusive de la société coopérative dans toute une série de secteurs, notamment par suite du glissement de l'impôt des personnes physiques vers celui des sociétés.

beeld te geven: de nieuwe artikelen 164 en 164bis van de wet op de handelsvennootschappen handelen over de omzetting van coöperatieve vennootschappen. Welke gevolgen kan deze nieuwe regeling hebben voor de geldende artikelen 165 tot 174 van de gecoördineerde wetten die de omzetting van vennootschappen regelen?

Deze overwegingen verantwoorden ruimschoots dat de artikelen 127 tot 135 uit dit ontwerp worden gelicht en opgenomen in een afzonderlijk en specifiek ontwerp.

Dat is de prijs die wij moeten betalen om de geloofwaardigheid, de ernst en de doelmatigheid van het wetgevend werk waar te maken.

Een van de indieners herinnert eraan dat dit deel van het ontwerp klaar was sinds de maand februari en aan het advies van de Raad van State werd onderworpen in de maand maart, hetgeen dus betekent dat er geen enkele gegronde reden kan worden ingeroepen om deze bepalingen aan dit vrij gemengd ontwerp toe te voegen.

Een interveniënt sluit zich volledig aan bij het amendement.

Er bestaat immers geen enkel verband tussen bedoelde bepalingen over de coöperatieve vennootschappen die een fundamentele betekenis hebben en het ontwerp van wet houdende sociale bepalingen. Bovendien is het meer dan verantwoord dat andere Commissies hieromtrent advies zouden verstrekken, onder meer de Commissie voor de Middenstand en de Commissie voor de Economische Aangelegenheden.

Een lid wenst er de aandacht op te vestigen dat de structuur van de voorgestelde bepalingen, die onder meer gericht zijn op het voorkomen van misbruiken, vrij eenvoudig is.

De indiener van het amendement antwoordt hierop dat er toch een reflectie vereist is over het feit van de invoering van drie categorieën van coöperatieve vennootschappen.

Onder meer rijst de vraag of de authentieke akte verplicht is in alle gevallen of slechts in twee ervan.

Bovendien zou het interessant zijn te beschikken over elementen van vergelijkend recht, om bij voorbeeld uit te maken welk de oorsprong is van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming.

De Minister van Justitie herinnert eraan dat bij gelegenheid van de budgettaire controle werd vastgesteld dat er in een ganse reeks van sectoren, o.m. sinds de verschuiving (*glissement*) van de personenbelasting naar de vennootschapsbelasting, een misbruik werd vastgesteld bij het aanwenden van de coöperatieve vennootschap.

C'est pourquoi l'on a estimé que le contrôle actuel auquel sont soumises ces sociétés ne suffit pas pour prévenir la fraude.

Dans bien des cas, l'administration de la preuve est difficile, du fait notamment que la technique des pourvoyeurs de main-d'œuvre présente un semblant de légalité et qu'il est ainsi impossible d'engager des poursuites.

Il est donc évident qu'il y a lieu d'établir un lien réel avec le contrôle budgétaire, pour pouvoir mettre fin à certaines pratiques.

Le projet à l'examen vise à modifier la législation sur les sociétés coopératives en ce sens qu'un lien soit établi entre les associés de la coopérative et ses fondateurs et administrateurs qui auraient une plus large responsabilité à assumer. Seuls ceux qui accepteraient d'assumer cette plus grande responsabilité pourraient encore bénéficier des avantages que présente une société coopérative.

Dans une deuxième catégorie de sociétés coopératives figurent celles à responsabilité limitée, dont le contrôle est plus aisé, mais dont les pourvoyeurs de main-d'œuvre ne sont pas très friands de la forme, car elle donne lieu à une procédure plus lourde, mais présente des avantages fiscaux.

Dans une troisième catégorie de sociétés coopératives figurent celles qui remplissent les conditions imposées par le Conseil national de la coopération.

Pour avoir un sens, la loi en projet devrait donc être rapidement adoptée parce qu'il y a lieu de mettre fin d'urgence à une série de pratiques au centre desquelles figure la technique juridique du recours à la formule des sociétés coopératives.

Il faut constater en outre que l'augmentation du pourcentage des sociétés coopératives est impressionnante. Mais pour apprécier ces statistiques il ne faut pas négliger la période durant laquelle la société unipersonnelle a été créée.

Cette dernière forme de société a effectivement eu du succès, mais simultanément, le nombre des sociétés coopératives s'est accru: en 1980, il représentait 4,88 p.c. du total des sociétés commerciales et en 1989, il est passé à 14 p.c. d'un nombre encore plus élevé de sociétés.

Cela signifie donc qu'il faut mettre fin à certaines pratiques si l'on veut réaliser l'objectif fixé sur le plan budgétaire.

L'auteur de l'amendement peut admettre l'opportunité de prendre des mesures d'urgence pour remédier aux abus, qui existent d'ailleurs depuis longtemps. Mais dans ce cas, il faut expliquer pour quelle

Daarom werd geoordeeld dat de thans bestaande controle van deze vennootschappen niet kan volstaan om de fraude te verhinderen.

De bewijslevering is in vele gevallen moeilijk te leveren omdat onder meer de techniek van de koppelbazen in feite een schijn van wettelijkheid heeft waarbij het in feite onmogelijk is een vervolging in te stellen.

Het is dus duidelijk dat er een reële band bestaat met de budgettaire controle om een einde te maken aan bepaalde praktijken.

Het neergelegde ontwerp viseert een wijziging van de wetgeving inzake coöperatieve vennootschappen in die zin dat er een band wordt gerealiseerd tussen de coöperatieve vennoten en de stichters en de bestuurders van deze vennootschappen voor wie een grotere aansprakelijkheid geldt. Enkel degenen die deze grotere aansprakelijkheid aanvaarden zullen voortaan nog kunnen genieten van de voordelen die een coöperatieve vennootschap biedt.

Een tweede categorie van coöperatieve vennootschappen viseert deze met beperkte aansprakelijkheid waarop de controle eenvoudiger is. Die categorie wordt evenwel minder aangewend door de koppelbazen daar ze gepaard gaat met een zwaardere procedure, doch geniet van fiscale voordelen.

Er is een derde soort van coöperatieve vennootschap, namelijk deze die beantwoordt aan de voorwaarden vereist door de Nationale Raad voor de Coöperatie.

Dit ontwerp heeft dus enkel betekenis als het vlug kan worden goedgekeurd in die mate dat het dringend is om een einde te maken aan een aantal praktijken waarvan de juridische techniek van de coöperatieve vennootschap op dit ogenblik de kern uitmaakt.

Er moet bovendien worden vastgesteld dat de verhoging van het percentage van coöperatieve vennootschappen indrukwekkend is. Deze statistieken moeten trouwens worden gezien rekening houdend met de periode waarin de eenpersoonsvennootschap in het leven werd geroepen.

Deze laatste vennootschapsvorm heeft inderdaad succes gekend, doch tegelijkertijd is het aantal coöperatieve vennootschappen gestegen: in 1980 vertegenwoordigden zij 4,88 pct. van het totaal van de handelsvennootschappen en in 1989 is dit 14 pct. ten opzichte van een nog groter aantal vennootschappen.

Dit wijst er dus op dat een einde moet worden gemaakt aan bepaalde praktijken wil men het vooropgestelde doel op budgettair vlak realiseren.

De indiener van het amendement kan het ermee eens zijn dat dringende maatregelen moeten worden getroffen om de misbruiken te verhelpen, die trouwens sinds lang bestaan. Doch dan is er een uitleg

raison ce projet n'est déposé que maintenant, puisqu'il était déjà prêt en février et que l'avis du Conseil d'Etat était disponible depuis le mois de mars.

Il est en tout cas impossible d'examiner sérieusement ce projet dans le court laps de temps imparti, d'autant plus qu'il propose notamment de nouveaux concepts.

C'est pourquoi l'intervenant confirme sa proposition visant à dissocier cette partie du projet.

A cette occasion, un intervenant attire l'attention notamment sur l'article 131, qui oblige les sociétés coopératives existantes à rendre leurs statuts conformes à la nouvelle loi sur une période maximale de quatre ans. Force est de constater qu'on ne remédie pas d'urgence aux abus qui caractérisent les sociétés actuelles. Le caractère urgent a donc uniquement une signification marginale, il n'élimine aucunement les abus commis par les sociétés coopératives existantes.

Le Ministre de la Justice insiste pour que la proposition que comporte l'amendement soit rejetée, puisque le problème est lié au contrôle budgétaire et que, dès lors, le Gouvernement a estimé que cette partie devait être insérée dans le projet en question.

L'amendement susvisé tendant à dissocier du projet les dispositions relatives aux sociétés coopératives est rejeté par 9 voix contre 5.

*
* *

II. EXPOSE DU MINISTRE DE LA JUSTICE

La présente réforme du droit des sociétés coopératives fait l'objet du titre VII du projet de loi portant des dispositions sociales et diverses.

Ce projet a fait l'objet, au sein du Gouvernement, d'une discussion menée dans un groupe de travail « ad hoc ».

De plus, j'ai consulté le Conseil national de la Coopération, dont j'ai suivi l'avis qui m'a été transmis en date du 21 juin 1991.

Ce projet n'a donc pas été pris sans avoir consulté les différents mouvements du secteur coopératif.

*
* *

La société coopérative se caractérise en droit belge par deux traits fondamentaux : la variabilité du capital et la variabilité des associés. Ainsi, l'actuel article

versteit waarom dit ontwerp pas thans wordt ingediend, vermits het reeds klaar was in februari en het advies van de Raad van State beschikbaar was sinds de maand maart.

Het is in elk geval onmogelijk dit ontwerp, binnen de korte tijd die is toegemeten, op een ernstige wijze te onderzoeken, vooral daar onder meer nieuwe concepten worden voorgesteld.

Daarom bevestigt het lid zijn voorstel om dit onderdeel uit het ontwerp te lichten.

Een interveniënt vestigt bij deze gelegenheid onder meer de aandacht op artikel 131 inzake de regularisatie van de bestaande coöperatieve vennootschappen aan de nieuwe wetgeving over een periode van maximum vier jaar. Vastgesteld moet worden dat de misbruiken van de bestaande vennootschappen niet op dringende wijze worden verholpen. Het spoedeisende karakter heeft dus slechts een marginale betekenis, doch regelt in genendele de misbruiken van de bestaande coöperatieve vennootschappen.

De Minister van Justitie dringt erop aan dat het voorstel vervat in het amendement zou worden verworpen, vermits het probleem gebonden is aan de budgettaire controle en de Regering bijgevolg van mening was dat dit onderdeel zou worden ingevoegd in het desbetreffende ontwerp.

Het bovenvermelde amendement strekkende tot uitlichting van de bepalingen betreffende de coöperatieve vennootschappen, wordt verworpen met 9 tegen 5 stemmen.

*
* *

II. UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Deze hervorming van het recht op het stuk van de coöperatieve vennootschappen is het onderwerp van titel VII van het wetsontwerp met betrekking tot sociale bepalingen en bepalingen van verschillende aard.

Over dit ontwerp is in de Regering beraadslaagd in een werkgroep « ad hoc ».

Tevens heb ik de Nationale Raad voor de Coöperatie geraadpleegd en het advies opgevolgd dat mij op 21 juni 1991 is toegezonden.

Dit ontwerp is derhalve niet aangenomen zonder raadpleging van de verschillende stromingen in de coöperatieve sector.

*
* *

De coöperatieve vennootschap heeft in het Belgisch recht twee fundamentele kenmerken : de veranderlijkheid van het kapitaal en de veranderlijkheid

liminaire du chapitre relatif aux coopératives dans les lois coordonnées sur les sociétés commerciales dispose notamment que : « la société coopérative est celle qui se compose d'associés dont le nombre et les apports sont variables ».

L'intensité du caractère de la société coopérative peut aussi être renforcée en prévoyant statutairement une stricte égalité au niveau du droit de vote des différents coopérateurs, à savoir, « un homme, une voix », et une stricte répartition des bénéfices dans la mesure où les statuts peuvent prévoir que les bénéfices et les pertes se partagent chaque année par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise.

La société coopérative se caractérise aussi par une forme particulière: la souplesse de sa constitution et de son fonctionnement est connue de tous. Cette souplesse se manifeste non seulement dans l'ordre interne mais également dans les relations de la personne morale avec les tiers.

La souplesse du statut juridique, outre la variabilité du capital et des associés, rappelée ci-avant, se traduit par les caractéristiques suivantes :

a) il n'y a pas d'exigence quant au montant du capital minimum. C'est l'acte constitutif de la société qui doit déterminer la manière dont le fonds social est ou sera ultérieurement formé;

b) il n'y a pas d'exigence quant à la libération du capital. Le capital doit être souscrit, mais aucune obligation n'est formulée quant à la libération du capital;

c) il n'y a pas d'obligation de remettre un plan financier lors de la constitution de la société coopérative. Il en résulte que la responsabilité solidaire des associés fondateurs qui existe pour les sociétés anonymes et les S.P.R.L. en cas de capital social manifestement insuffisant pour assurer l'exercice normal de l'activité projetée pendant une période de deux ans au moins n'a pas d'équivalent pour les sociétés coopératives;

d) il n'y a pas d'exigence d'un acte authentique pour la constitution d'une société coopérative. La passation de l'acte par l'intermédiaire du notaire n'est pas obligatoire;

e) il n'y a pas de responsabilité spécifique des fondateurs ou, en cas d'augmentation de capital, de celui ou ceux qui gèrent la société. Les gérants ne sont pas

van de vennoten. Zo bepaalt het inleidende artikel van het hoofdstuk van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, dat betrekking heeft op de coöperatieve vennootschappen, met name het volgende: « De coöperatieve vennootschap is een vennootschap die is samengesteld uit een veranderlijk aantal vennoten met veranderlijke inbrengen. »

Het coöperatieve karakter van een dergelijke vennootschap kan nog worden versterkt door in de statuten te bepalen dat tussen de verschillende leden van de coöperatieve vennootschap een strikte gelijkheid bestaat wat het stemrecht betreft, te weten een stem per lid, alsook een strikte verdeling van de winsten in die zin dat de statuten kunnen bepalen dat de winst jaarlijks onder de vennoten wordt verdeeld of het verlies over hen wordt omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng.

De coöperatieve vennootschap wordt tevens gekenmerkt door haar bijzondere vorm: iedereen weet hoe soepel de oprichting en de werking van een coöperatieve vennootschap verlopen. Die soepelheid uit zich niet alleen in de interne orde, maar eveneens in de betrekkingen van de rechtspersoon met derden.

Afgezien van de reeds vermelde veranderlijkheid van het kapitaal en van het aantal vennoten, komt de soepelheid van het juridisch statuut tot uiting in de volgende kenmerken:

a) er bestaat geen vereiste met betrekking tot het minimumbedrag van het kapitaal. De oprichtingsakte van de vennootschap bepaalt de wijze waarop het maatschappelijk kapitaal wordt gevormd of later zal worden gevormd;

b) er bestaat geen vereiste met betrekking tot de volstorting van het kapitaal. Het kapitaal moet geplaatst zijn, maar er wordt geen verplichting opgelegd wat het volstorten van het kapitaal betreft;

c) er bestaat geen verplichting om bij de oprichting van de coöperatieve vennootschap een financieel plan te overhandigen. Daaruit vloeit voort dat de hoofdelijke aansprakelijkheid van de oprichtende vennoten, zoals die bestaat voor de naamloze vennootschappen en de B.V.B.A.'s ingeval het maatschappelijk kapitaal kennelijk ontoereikend was voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid over ten minste twee jaar, geen equivalent heeft op het stuk van de coöperatieve vennootschappen;

d) er is geen authentieke akte vereist voor de oprichting van een coöperatieve vennootschap. Het verlijden van de akte door bemiddeling van een notaris is niet verplicht;

e) er is geen specifieke aansprakelijkheid van de oprichters of, in geval van verhoging van het kapitaal, van degene of degenen die de vennootschap beheren.

tenus solidairement de toute la partie du capital statutaire intangible qui ne serait pas valablement souscrite.

*
* *

Cette souplesse de constitution de la société coopérative a une incidence sur l'augmentation substantielle de leur nombre au cours de ces dernières années : en 1980, les sociétés coopératives représentent 4,88 p.c. du nombre total des sociétés commerciales.

En 1987, ce pourcentage des coopératives par rapport au total des sociétés commerciales est passé à 8,45 p.c. et, en 1989, à 14 p.c. On ne peut donc nier la progression du nombre de sociétés coopératives.

Des enquêtes effectuées par différents corps judiciaires et administratifs montrent qu'une trop grande souplesse de la société coopérative ne correspond plus aux exigences de la vie sociale. Trop souvent, l'utilisation de la société coopérative conduit à de très graves abus. En effet, cette souplesse exceptionnelle du régime juridique attire de nombreuses entreprises qui veulent profiter au mieux d'un aménagement de l'autonomie de la volonté sans vouloir en supporter certaines conséquences juridiques et financières.

Le Gouvernement estime qu'il faut éviter le recours abusif à ce type de statut.

En déposant ce projet de réforme de la société coopérative, le Gouvernement n'entend pas remettre en cause les principes de base inhérents à la société coopérative tels qu'ils ont été définis : variabilité du capital, variabilité des associés, organisation spécifique de l'aménagement du droit de vote et de la répartition des bénéfices, souplesse du statut.

Cependant, le Gouvernement entend faire une claire distinction entre, d'une part, les règles liées au fonctionnement de la société coopérative et, d'autre part, les règles et les conséquences du régime de la responsabilité limitée.

En effet, dans la mesure où la société coopérative peut choisir le régime de la responsabilité limitée, il y a certaines conséquences à tirer dans la mesure où il faut mettre fin à la situation « malsaine » où l'on peut bénéficier de cette responsabilité limitée tout en jouis-

De bestuurders zijn niet hoofdelijk gehouden voor het volle gedeelte van het in de statuten vermelde onaantastbare kapitaal waarvoor niet op geldige wijze is ingeschreven.

*
* *

Die soepelheid in de oprichting van een coöperatieve vennootschap vindt zijn weerslag in de aanzienlijke toename van hun aantal tijdens de laatste jaren : in 1980 vertegenwoordigen de coöperatieve vennootschappen 4,88 pct. van het totaal aantal handelsvennootschappen.

In 1987 is het percentage coöperatieve vennootschappen in verhouding tot het totale aantal handelsvennootschappen toegenomen tot 8,45 pct. In 1989 bedraagt het percentage 14 pct. Er is dus een onmiskenbare stijging van het aantal coöperatieve vennootschappen.

Onderzoeken uitgevoerd door verschillende gerechtelijke en administratieve lichamen tonen aan dat de te grote soepelheid van de coöperatieve vennootschap niet meer strookt met de vereisten van het vennootschapsleven. Al te vaak leidt het gebruik van de vorm van de coöperatieve vennootschap tot ernstige misbruiken. Die buitengewone soepelheid van de ter zake geldende rechtsregeling trekt inderdaad tal van ondernemingen aan die zoveel mogelijk voordeel willen halen uit een regeling die veel beslissingsvrijheid biedt zonder dat zij bepaalde, daarmee gepaard gaande juridische en financiële gevolgen moeten dragen.

De Regering is van oordeel dat het onrechtmatig gebruik van deze statutaire vorm moet worden voorkomen.

Door de indiening van dit ontwerp tot hervorming van de coöperatieve vennootschap wil de Regering de grondbeginselen van de coöperatieve vennootschap zoals die in de wet zijn bepaald, niet opnieuw ter discussie stellen, te weten de veranderlijkheid van het kapitaal, de veranderlijkheid van de vennoten, een bijzondere regeling inzake stemrecht en verdeling van de winsten en soepelheid van het statuut.

De Regering wil evenwel een duidelijk onderscheid maken tussen enerzijds de bepalingen in verband met de werking van de coöperatieve vennootschap en anderzijds de bepalingen en de gevolgen van een regeling met beperkte aansprakelijkheid.

Aangezien de coöperatieve vennootschap kan kiezen voor een regeling met beperkte aansprakelijkheid, moeten daaraan bepaalde gevolgen worden verbonden om een einde te maken aan de « ongezonde » situatie die de mogelijkheid biedt de beperkte aan-

sant par le choix de ce type de société d'un régime beaucoup plus laxiste que celui de la société anonyme ou de la S.P.R.L. quant aux engagements sociaux.

Le Gouvernement ne veut en aucun cas qu'en raison des critères formels souples de la société coopérative actuellement en vigueur, il y ait un recours à ce type de personne morale pour éluder certaines législations et réglementations en matière de droit des affaires et de droit social.

*
* *

Le système que le Gouvernement entend proposer est basé sur une triple distinction : d'une part, il y a la société coopérative à responsabilité limitée, d'autre part, il y a la société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire et, enfin, il y a la société coopérative de participation qui, si on accepte les amendements de nature technique, serait une modalité des deux autres sociétés coopératives.

1) La société coopérative à responsabilité limitée

En ce qui concerne la société coopérative à responsabilité limitée, le projet prévoit l'obligation de respecter toute une série de conditions de fond et de forme dont les plus importantes sont les suivantes :

a) les statuts fixent le montant intangible du capital social. Ce montant ne peut être inférieur à 750 000 francs. Le capital doit être intégralement souscrit et libéré à concurrence de 250 000 francs; pour ce qui dépasse le montant intangible du capital, la société coopérative est à capital variable;

b) exigence d'un acte authentique;

c) préalablement à la constitution de la société, les fondateurs remettent au notaire un plan financier dans lequel ils justifient le montant du capital social intangible. Ce document, comme c'est d'ailleurs le cas pour les sociétés anonymes, n'est pas publié mais est conservé par le notaire. Ce plan est transmis au Tribunal de commerce par le notaire à la demande du juge commissaire ou du procureur du Roi au cas où la société est déclarée en faillite dans les trois ans de sa constitution. Concrètement, ceci veut dire que les fondateurs peuvent être tenus solidairement responsables envers la masse de la société faillie, dans une proportion à fixer par le Tribunal de commerce, si le capital social était, lors de la création de la société,

sprakelijkheid te genieten en tegelijkertijd, door te kiezen voor de rechtsvorm van de coöperatieve vennootschap, onder een minder strikte regeling te vallen dan de N.V. of de B.V.B.A. wat de verbintenissen van de vennootschap betreft.

De Regering wil in geen geval dat op grond van de thans voor de coöperatieve vennootschappen geldende, soepele vormvoorwaarden gebruik wordt gemaakt van een dergelijke vorm van rechtspersoonlijkheid ten einde bepaalde wetgevingen en regelgevingen op het gebied van het vennootschapsrecht en het sociaal recht te omzeilen.

*
* *

De door de Regering voorgestelde regeling is driedig. In de eerste plaats is er de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, in de tweede plaats de coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid en ten slotte de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming.

1) De coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

Met betrekking tot de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid legt het ontwerp de verplichting op dat een hele reeks voorwaarden moeten worden nageleefd met betrekking tot de vorm en de inhoud, waarvan de volgende voorwaarden de belangrijkste zijn :

a) De statuten moeten het bedrag van het vast maatschappelijk kapitaal vermelden. Dat bedrag mag niet minder bedragen dan 750 000 frank. Het kapitaal moet volledig geplaatst en volgestort zijn ten belope van 250 000 frank; het maatschappelijk kapitaal van de coöperatieve vennootschap is veranderlijk wat het bedrag betreft dat het in de statuten vermelde vaste kapitaal te boven gaat;

b) een authentieke akte is vereist;

c) vóór de oprichting van de vennootschap overhandigen de oprichters aan de notaris een financieel plan waarin zij het bedrag van het vast maatschappelijk kapitaal verantwoorden. Dit stuk, zoals dat overigens het geval is voor de naamloze vennootschappen, wordt niet openbaar gemaakt maar bewaard door de notaris. Het plan wordt op verzoek van de rechter-commissaris of van de procureur des Konings door de notaris overgelegd aan de rechtbank van koophandel in geval van faillissement van de vennootschap, uitgesproken binnen drie jaar na de oprichting ervan. Concreet gezien betekent dit dat de oprichters hoofdelijk aansprakelijk zijn ten aanzien van de gezamenlijke schuldeisers van de gefailleerde

manifestement insuffisant et peu raisonnable pour assurer l'exercice normal de l'activité projetée pendant une période de deux ans au moins;

d) de plus, le projet prévoit une responsabilité spécifique des fondateurs et, en cas d'augmentation du capital intangible, de ceux qui gèrent la société coopérative, dans la mesure où le principe de l'intangibilité du capital ne serait pas respecté.

La société coopérative à responsabilité limitée sera d'autre part soumise à un régime spécifique de nullité et le projet donne la possibilité aux actionnaires d'intenter une action en responsabilité pour les fautes de gestion. En effet, les articles 62 et 63ter sont applicables à celui ou à ceux qui gèrent la coopérative.

2. La société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire

Dans la mesure où il est prévu une responsabilité illimitée et solidaire des membres de la société coopérative, il s'impose de prévoir un régime beaucoup plus souple pour la fondation et le contrôle des coopératives. En effet, dans cette hypothèse, les associés sont tenus sur tous leurs biens et de manière solidaire.

En conséquence, la société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire ne devra pas respecter les formalités suivantes :

a) le contrôle des apports en nature tel que prévu pour les S.A. au moment de la constitution de la société;

b) les dispositions relatives à l'acquisition de certains biens par les fondateurs, dans un délai de deux ans;

c) le contrôle des apports en nature tel que prévu pour les S.A. au moment des augmentations de capital;

d) la règle du capital social intangible tel que fixé nouvellement pour les sociétés coopératives à responsabilité limitée;

e) la formalité de l'acte authentique et la nullité de la société relative à cette absence;

f) la règle relative à la responsabilité du fondateur et en cas d'augmentation du capital de celui ou ceux qui gèrent la société coopérative;

vennootschap in een verhouding bepaald door de rechtbank van koophandel, indien het maatschappelijk kapitaal bij de oprichting van de vennootschap kennelijk ontoereikend was en niet redelijk voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid over ten minste twee jaar.

d) het ontwerp voorziet bovendien in een specifieke aansprakelijkheid van de oprichters en, in geval van verhoging van het vast kapitaal, van degenen die de coöperatieve vennootschap beheren, indien het beginsel van de onaantastbaarheid van het kapitaal niet zou worden nageleefd.

Bovendien wordt de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid onderworpen aan een bijzondere regeling inzake nietigheid en biedt het ontwerp aan de aandeelhouders de mogelijkheid om een aansprakelijkheidsvordering in te stellen wegens tekortkomingen in het beheer. De artikelen 62 en 63ter zijn immers van toepassing op degene of degenen die de coöperatieve vennootschap beheren.

2. De coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid

Voorzover wordt gekozen voor een onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid van de leden van de coöperatieve vennootschap, is het noodzakelijk om met betrekking tot de oprichting van en het toezicht op dergelijke coöperatieve vennootschappen in een veel soepeler regeling te voorzien. In dat geval zijn de vennoten immers hoofdelijk gehouden voor al hun bezittingen.

Bijgevolg moet de coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid de volgende formaliteiten niet in acht nemen :

a) de controle van de inbrengen in natura zoals bepaald voor de N.V.'s op het tijdstip van de oprichting van de vennootschap;

b) de bepalingen betreffende de verkrijging van bepaalde goederen door de oprichters binnen een termijn van twee jaar;

c) de controle van de inbrengen in natura zoals bepaald voor de N.V.'s op het tijdstip van kapitaalverhogingen;

d) de regel voor het onaantastbaar maatschappelijk kapitaal zoals die pas is vastgelegd met betrekking tot de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid;

e) het vereiste betreffende de authentieke akte en de nietigheid van de vennootschap bij gebreke ervan;

f) de regel betreffende de aansprakelijkheid van de oprichter en, in geval van kapitaalverhoging, van degene of degenen die de coöperatieve vennootschap beheren;

g) les règles relatives aux contrôles opérés par les commissaires-réviseurs.

Le projet du Gouvernement prévoit des conditions de forme strictes au cas où il y aurait un passage de la société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire à la société coopérative à responsabilité limitée.

3. La société coopérative de participation

La société coopérative de participation entend renforcer l'intensité du lien coopératif entre les membres coopérateurs. A cet effet, les statuts de la société coopérative de participation devront impérativement et obligatoirement prévoir, outre la variabilité du capital et la variabilité des associés, le prescrit de l'article 146, 4° et 5°.

En conséquence, les statuts de la société coopérative de participation indiquent impérativement d'une part le principe «un homme, une voix», et, d'autre part, que la répartition des bénéfices et des pertes s'effectue de manière stricte dans la mesure où ceux-ci sont partagés chaque année par moitié par parts égales, entre les associés et par moitié à raison de leur mise.

La société coopérative de participation devra respecter certaines exigences formelles au nombre desquelles on citera :

a) l'exigence susmentionnée d'indiquer dans les statuts la règle prévue à l'article 146, 4° et 5°.

En cas de non-respect par les associés de l'article 146, 4° et 5°, les associés ayant en charge la gestion de la société coopérative de participation conformément à l'article 143 des lois coordonnées, répondent des dettes sociales de façon illimitée et solidaire;

b) l'exigence d'un plan financier; comme le Gouvernement l'a déjà souligné, cela veut dire que les fondateurs peuvent être tenus solidairement responsables envers la masse de la société faillie, dans une proportion à fixer par le Tribunal de commerce si le capital social était, lors de la constitution, manifestement insuffisant pour assurer l'exercice normal de l'activité projetée pendant une période de deux ans au moins;

c) l'exigence d'un acte authentique; le Gouvernement entend très clairement souligner qu'en demandant la formalité de l'acte authentique, il veut prévenir formellement que les coopérateurs puissent être dans certains cas tenus personnellement responsables.

g) de regels betreffende de controles uitgeoefend door de commissarissen-revisoren.

Het ontwerp van de Regering voorziet in strikte vormvoorwaarden ingeval wordt overgegaan van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid naar een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

3. De coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming

De coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming beoogt de versterking van de coöperatieve banden tussen de coöperatieleden. Te dien einde moet in de statuten van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming, naast de veranderlijkheid van het kapitaal en de veranderlijkheid van de vennoten, verplicht het voorschrift van artikel 146, 4° en 5°, zijn opgenomen.

Zulks betekent dat in de statuten van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming verplicht moet worden bepaald dat het beginsel van een stem per lid geldt, en dat de winst jaarlijks onder de vennoten wordt verdeeld of het verlies over hen wordt omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng.

De coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming moet bepaalde formele vereisten in acht nemen, inzonderheid de volgende :

a) het voornoemde vereiste om in de statuten de regel bepaald bij artikel 146, 4° en 5°, in acht te nemen.

Ingeval de vennoten artikel 146, 4° en 5°, niet in acht nemen, zijn de vennoten die het beheer van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming hebben, overeenkomstig artikel 143 van de gecoördineerde wetten, onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap;

b) het vereiste van een financieel plan; zoals de Regering reeds heeft onderstreept, houdt dit in dat de oprichters hoofdelijk aansprakelijk zijn ten aanzien van de gezamenlijke schuldeisers van de gefailleerde vennootschap in een verhouding bepaald door de rechtbank van koophandel indien het maatschappelijk kapitaal bij de oprichting kennelijk ontoereikend was voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid over ten minste twee jaar;

c) het vereiste van een authentieke akte; de Regering wil duidelijk beklemtonen dat zij door middel van dit vereiste van een authentieke akte uitdrukkelijk wenst te voorkomen dat de leden van de coöperatieve vennootschap in bepaalde gevallen persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld.

D'abord, les coopérateurs pourront être tenus personnellement responsables dans la mesure où le capital est manifestement insuffisant et qu'il y a faillite dans les trois ans.

Ensuite, les coopérateurs pourront être tenus personnellement responsables lorsque le prescrit de l'article 146, 4° et 5°, n'aura pas été respecté;

d) le contrôle des apports en nature tel que prévu pour les S.A. au moment de la constitution de la société, ainsi qu'au moment des augmentations de capital;

e) le contrôle par des commissaires ainsi que les formalités de la comptabilité annuelle telle que prévue par l'actuel article 158 des lois coordonnées;

f) suite à l'avis du Conseil d'Etat, l'exigence du capital fixe minimum est une obligation pour ce type de société.

D'autre part, le régime de la nullité prévoit qu'en cas de non-respect notamment de l'article 146, 4° et 5°, il y a nullité de la société et en conséquence une responsabilité spécifique.

L'ensemble des amendements qui sont déposés à l'initiative du Gouvernement sont essentiellement d'ordre technique et visent à clarifier les relations entre les différentes sociétés coopératives.

Dans la mesure où la Commission le souhaiterait, j'ai à sa disposition des amendements visant à proposer la société coopérative de participation, comme variante de la société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée.

Dans le cadre de ces amendements, que je commente déjà, il y aurait donc deux formes de société coopérative, à savoir, les sociétés coopératives à responsabilité limitée et les sociétés coopératives à responsabilité illimitée et solidaire.

Ainsi les amendements des n°s 1 à 11 procèdent à ce type de modification en vue de prévoir seulement deux types de sociétés coopératives, avec une modalité spécifique.

Les amendements n°s 1 et 2 suppriment la société coopérative de participation en tant que « forme à part entière de société ».

L'amendement n° 3 indique qu'il y a deux formes de société coopérative, la société coopérative à responsabilité illimitée et la société coopérative à responsabilité limitée. D'autre part, comme il a été indiqué, il introduit une modalité au niveau des sociétés coopératives précitées: en effet, si les statuts d'une

De leden van de coöperatieve vennootschap kunnen in de eerste plaats persoonlijk aansprakelijk worden gesteld indien het maatschappelijk kapitaal kenmerkend ontoereikend is en de vennootschap binnen drie jaar na de oprichting failliet wordt verklaard.

In de tweede plaats kunnen de leden van de coöperatieve vennootschap aansprakelijk worden gesteld indien het bepaalde bij artikel 146, 4° en 5°, niet is nageleefd;

d) de controle van de inbrengen in natura zoals bepaald voor de N.V.'s op het tijdstip van de oprichting van de vennootschap, alsook bij kapitaalverhogingen;

e) de controle door de commissarissen alsook de formaliteiten betreffende de boekhouding en de jaarrekening zoals bepaald bij het huidige artikel 158 van de gecoördineerde wetten;

f) naar luid van het Advies van de Raad van State, moet dit type vennootschap eveneens voldoen aan het vereiste van het minimum vast kapitaal.

Tevens wordt voorzien in een regeling waarin is bepaald dat de vennootschap nietig wordt verklaard bij niet-naleving van inzonderheid artikel 146, 4° en 5°, waardoor een bijzondere aansprakelijkheid ontstaat.

Het geheel van de op initiatief van de Regering ingediende amendementen betreft voornamelijk technische amendementen die beogen de relaties tussen de diverse coöperatieve vennootschappen te verhelderen.

Voor zover de Commissie zulks zou wensen heb ik amendementen ter beschikking om de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming in de vorm van een variante van de coöperatieve vennootschap met beperkte en onbeperkte aansprakelijkheid voor te stellen.

In het kader van deze amendementen die ik alvast toelicht zou dan ook voorzien worden in twee vormen van coöperatieve vennootschap namelijk de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de coöperatieve vennootschap met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid.

De amendementen 1 tot en met 11 hebben dan ook tot doel deze wijziging te vertalen en alleen nog te voorzien in twee soorten van coöperatieve nul en variante.

De amendementen 1 en 2 schaffen de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming als volwaardige vennootschapsrechtelijke vorm af.

Amendement nr. 3 bepaalt dat er twee soorten van coöperatieve vennootschap zijn: de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid en de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Anderzijds en zoals hoger al gesteld voert het amendement een variante in voor bedoelde

société à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5°, ceux-ci doivent impérativement préciser qu'elle est une société coopérative de participation.

Ce même amendement précise aussi que le régime de la sanction est lié à la dissolution de la société qui peut être demandée par tout intéressé en cas de non-respect de l'article 146, 4° et 5°, dans le fonctionnement effectif de la société ou lorsque celle-ci continue à être dénommée coopérative de participation alors que, suite à une modification, les statuts ne reproduisent plus la règle de l'article 146, 4° et 5°.

L'amendement n° 4 est relatif au régime de la nullité. Il n'est en aucun cas une modification substantielle: on indique que si les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5° et que cette société ne prend pas la dénomination de « société coopérative de participation à responsabilité limitée ou illimitée », tout intéressé pourra demander la nullité.

L'amendement n° 6 se rapporte à une modification de l'article 147bis qui est relatif à l'obligation d'avoir une part fixe minimum du capital social pour la société coopérative à responsabilité limitée.

De plus cet amendement impose à la société coopérative qui a introduit dans ses statuts le principe de l'article 146, 4° et 5°, un montant minimum de la part fixe du capital social qui ne peut être inférieur à 250 000 francs.

Les amendements 7, 8 et 9 sont techniques.

L'amendement n° 10 est technique et vise à préciser les mentions et dénominations qui doivent apparaître sur les documents officiels d'une société coopérative.

Les amendements n°s 11, 12 et 13 visent le problème de la transformation d'une société coopérative à responsabilité limitée vers une société coopérative à responsabilité illimitée ou vice versa.

Dans la mesure où il n'y a plus que deux formes de société coopérative, la transformation de ces sociétés est rendue plus souple.

Les amendements n°s 14 à 18 sont techniques. Ils sont relatifs à la transformation des sociétés. Dans la mesure où on modifie la section des lois coordonnées relatives aux sociétés coopératives, il y a lieu d'adap-

coöperatieve vennootschappen: wanneer de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid inderdaad de regels van artikel 146, 4° en 5°, overnemen, moet die vennootschap verplicht vermelden dat zij een coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming is.

In hetzelfde amendement wordt ook geregeld dat de sanctie verbonden is aan de ontbinding van de vennootschap die kan gevraagd worden door elke belanghebbende indien artikel 146, 4° en 5°, en de concrete werking van de vennootschap niet wordt nageleefd of wanneer zij nog de benaming coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming blijft voeren nadat ingevolge een statutenwijziging de regel van artikel 146, 4° en 5° niet langer in statuten is vermeld.

Amendement nr. 4 heeft betrekking op de nietigheidsregeling. Het amendement brengt geen wezenlijke wijziging aan: er wordt gesteld dat wanneer de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid de regels van artikel 146, 4° en 5°, overnemen en die vennootschap niet de benaming « coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid bij wijze van deelneming voert », de belanghebbende de nietigheid kan vorderen.

Amendement nr. 6 betreft een wijziging van artikel 147bis en bepaalt dat er een minimum vast gedeelte aan maatschappelijk kapitaal moet aanwezig zijn in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Daarnaast legt het amendement een minimumbedrag op voor het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal dat niet lager mag zijn dan 250 000 frank indien de vennootschap in haar statuten de regel van artikel 146, 4° en 5°, heeft overgenomen.

De amendementen 7, 8 en 9 zijn technische amendementen.

Het amendement nr. 10 is technisch en beoogt te bepalen welke meldingen en benamingen op de officiële stukken van een coöperatieve vennootschap moeten worden vermeld.

De amendementen 11, 12 en 13 hebben betrekking op de omzetting van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid.

Omdat er maar twee vormen van coöperatieve vennootschap meer bestaan wordt de omzetting van de vennootschap vergemakkelijkt.

De amendementen nrs. 14 en 18 zijn technische amendementen. Zij hebben betrekking op de omzetting van de vennootschappen. Indien de afdeling van de gecoördineerde wetten op de handelsvennoot-

ter le dispositif de transformation de sociétés. C'est-à-dire transformer une société, par exemple « S.P.R.L. » en une « société coopérative ».

*
* *

D'autre part, le projet vise aussi à réformer et à préciser un ensemble de règles relatives au registre des associés, au régime de l'exclusion pour juste motif, au régime de la perte de la qualité d'associé et du retrait de parts.

*
* *

Le projet qui vous est soumis respecte l'avis du Conseil d'Etat.

Premièrement, le dispositif a été restructuré en procédant à un réaménagement de la section VII des lois coordonnées sur les sociétés commerciales consacrées aux sociétés coopératives.

Le § 1er réunit les règles applicables à toutes les sociétés coopératives.

Le nouveau § 1er*bis* vise les règles propres à la constitution des sociétés coopératives à responsabilité limitée et aux sociétés coopératives de participation.

Le § 2 vise les changements dans la composition du nombre des associés et dans le fonds social.

Le § 3 vise les mesures qui sont prises dans l'intérêt des tiers.

Le § 4 vise la modification des statuts pour faire passer une société coopérative d'une forme à une autre.

Le présent projet a donc pour objectif essentiel d'adapter le droit des coopératives à l'évolution de notre société.

A plusieurs reprises, il a été indiqué lors des importants travaux de la Commission *ad hoc* sociétés commerciales que le droit des sociétés coopératives devait être revu. Avec ce projet, nous pourrions réaliser cette réforme attendue.

III. DISCUSSION GENERALE

A l'issue de son exposé général, le Ministre demande à la Commission s'il ne serait finalement pas préférable de ne garder que deux grands types de sociétés coopératives, à savoir :

schappen wordt aangepast moeten ook de bepalingen inzake de omzetting worden gewijzigd, m.a.w. de omzetting van bijvoorbeeld een « B.V.B.A. » in een « coöperatieve vennootschap ».

*
* *

Het ontwerp beoogt tenslotte een hervorming en een nadere omschrijving van het geheel van regels betreffende het register van de vennoten, de regeling met betrekking tot de uitsluiting van een vennoot om gegronde redenen, alsook de regeling inzake het verlies van de hoedanigheid van vennoot en de intrekking van aandelen.

*
* *

Het ontwerp dat u wordt voorgelegd, neemt het advies van de Raad van State in acht.

In de eerste plaats is het beschikkend gedeelte gewijzigd door een herschikking uit te voeren van de afdeling VII van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, welke afdeling gewijd is aan de coöperatieve vennootschappen.

De eerste paragraaf brengt de regels samen die gelden voor alle coöperatieve vennootschappen.

In de nieuwe paragraaf 1*bis* worden de regels samengebracht die eigen zijn aan de oprichting van coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en aan de coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming.

De tweede paragraaf regelt de veranderingen in de samenstelling van het aantal vennoten en in het maatschappelijk kapitaal.

De derde paragraaf heeft betrekking op de maatregelen die worden genomen in het belang van derden.

De vierde paragraaf regelt de wijziging van de statuten met het oog op de wijziging van de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap.

Het ontwerp heeft derhalve voornamelijk tot doel het recht inzake de coöperatieve vennootschappen aan te passen aan de evolutie van onze maatschappij.

Tijdens de belangrijke werkzaamheden van de Commissie *ad hoc* voor de handelsvennootschappen is er herhaalde malen op gewezen dat het recht op het stuk van de coöperatieve vennootschap met worden herzien. Door middel van dit ontwerp zal de beoogde hervorming kunnen worden verwezenlijkt.

III. ALGEMENE BESPREKING

Na zijn algemene uiteenzetting stelde de Minister de vraag aan de Commissie of het uiteindelijk niet verkieslijker was slechts twee grote soorten C.V.'s te voorzien, met name :

- les sociétés coopératives à responsabilité illimitée;
- les sociétés coopératives à responsabilité limitée.

Les sociétés coopératives de participation n'en seraient qu'une variante.

Une construction semblable a été réalisée lorsque fut créée la société unipersonnelle en tant que variante de la société de personnes à responsabilité limitée. La même chose a eu lieu dans la législation globale relative aux S.P.R.L., où il n'était pas question d'une construction séparée.

Un commissaire marque son accord sur cette proposition, suivi en cela par tous les commissaires participant à la discussion.

La Commission adopte cette solution.

Le Ministre dépose alors les amendements gouvernementaux ci-après, qui serviront de base à la discussion.

« TITRE VII

Justice

Des sociétés coopératives

N° 1: Article 127

Au premier alinéa de l'article 2 proposé des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, modifié par les lois du 14 mars 1962 et du 15 juillet 1985, les mots « société coopérative de participation » sont supprimés.

N° 2: Article 128

Au deuxième alinéa de l'article 4 proposé des mêmes lois coordonnées, à l'avant-dernière ligne, supprimer les mots « la société coopérative de participation ».

N° 3: Article 130

L'article 141 proposé des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« § 1er. La société coopérative est celle qui se compose d'associés dont le nombre et les apports sont variables.

§ 2. Il y a deux formes de société coopérative : la société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire et la société à responsabilité limitée. Les statuts précisent celle des deux formes que les associés adoptent.

— de coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid;

— de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

De C.V.'s bij wijze van deelneming zouden daarvan een afwijkende variante zijn.

Een soortgelijke constructie werd doorgevoerd toen de eenpersoonsvennootschap als variante van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid werd ingevoerd. Dit geschiedde ook in de globale wetgeving omtrent de B.V.B.A.'s en niet als afzonderlijke constructie.

Een commissielid betuigde zijn instemming met deze zienswijze en werd daarin door de aan de bespreking deelnemende leden gevolgd.

In naam van de Commissie werd deze optie vastgelegd.

Hierop legde de Minister de hiernavolgende regeringsamendementen neer, welke nadien als basis van de discussie dienden.

« TITEL VII

Justitie

Coöperatieve vennootschappen

Nr. 1: Artikel 127

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 2 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, gewijzigd bij de wetten van 14 maart 1962 en 15 juli 1985, de woorden « coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming » schrappen.

Nr. 2: Artikel 128

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 4 van dezelfde gecoördineerde wetten op de woorden « coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming » schrappen.

Nr. 3: Artikel 130

Het voorgestelde artikel 141 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 1. De coöperatieve vennootschap is een vennootschap die is samengesteld uit een veranderlijk aantal vennoten met veranderlijke inbrengen.

§ 2. Er bestaan twee vormen van coöperatieve vennootschap : de coöperatieve vennootschap met onbeperkte hoofdelijke aansprakelijkheid en de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. In de statuten wordt vermeld welke van die twee vormen de vennoten aannemen.

§ 3. Lorsque les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5°, la dénomination de la société doit impérativement préciser qu'elle est une société coopérative de participation. En cas de non-respect de l'article 146, 4° et 5°, dans le fonctionnement effectif de la société ou lorsque celle-ci continue à être dénommée coopérative de participation alors que, suite à une modification, les statuts ne reproduisent plus la règle de l'article 146, 4° et 5°, toute personne intéressée peut demander au tribunal la dissolution de la société.

§ 4. Lorsque la société coopérative est à responsabilité illimitée, les associés répondent personnellement des dettes sociales; lorsqu'elle est à responsabilité limitée, les associés ne sont passibles des dettes sociales que jusqu'à concurrence de leurs apports.

Les statuts ne font aucune distinction entre les associés du point de vue de leur responsabilité. »

N° 4: Article 130

Remplacer l'alinéa 2 de l'article 144 proposé des mêmes lois coordonnées par la disposition suivante :

« Outre le cas de violation de l'article 4, les seuls cas de nullité de la société coopérative sont les suivants :

1° si l'objet social est illicite ou contraire à l'ordre public;

2° si l'acte constitutif ne contient pas d'indication sur les points énumérés à l'alinéa premier;

3° si la société ne comprend pas au moins trois fondateurs valablement engagés;

4° si les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5° et que cette société ne prend pas la dénomination de « société coopérative de participation à responsabilité limitée ou illimitée »;

5° si les clauses de l'acte constitutif déterminant la répartition des bénéfices ou des pertes sont contraires à l'article 1855 du Code civil, ces clauses sont réputées non écrites. »

§ 3. Wanneer in de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid het bepaalde in artikel 146, 4° en 5°, is opgenomen, moet in de benaming van de vennootschap uitdrukkelijk worden bepaald dat het gaat om een coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming. Wanneer tijdens het werkelijke bestaan van de vennootschap artikel 146, 4° en 5°, niet in acht wordt genomen of wanneer de vennootschap verder « coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming » wordt genoemd terwijl als gevolg van een wijziging in de statuten, het bepaalde in artikel 146, 4° en 5°, daarin niet is gehandhaafd, kan iedere belanghebbende voor de rechtbank de ontbinding van de vennootschap vorderen.

§ 4. Wanneer de coöperatieve vennootschap een vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid is, zijn de vennoten persoonlijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap; wanneer het een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is, staan de vennoten slechts voor de schulden van de vennootschap in tot het beloop van hun inbrengen.

In de statuten wordt geen enkel onderscheid gemaakt tussen de vennoten uit het oogpunt van hun aansprakelijkheid. »

Nr. 4: Artikel 130

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 144 van dezelfde gecoördineerde wetten vervangen door de volgende bepaling :

« Buiten de gevallen waarin artikel 4 wordt overtreden, zijn de enige gevallen van nietigheid van de coöperatieve vennootschap de volgende :

1° wanneer het doel van de vennootschap onwettig is of strijdig met de openbare orde;

2° wanneer de oprichtingsakte geen aanwijzing bevat in verband met de in het eerste lid opgenoemde punten;

3° wanneer het aantal op geldige wijze verbonden oprichters van de vennootschap minder dan drie bedraagt;

4° wanneer in de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid het bepaalde in artikel 146, 4° en 5°, is opgenomen die vennootschap niet de benaming van « coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid » heeft aangenomen;

5° wanneer de bepalingen van de oprichtingsakte betreffende de verdeling van de winst of het verlies strijdig zijn met artikel 1855 van het Burgerlijk Wetboek, worden zij als niet-geschreven beschouwd. »

N° 5: Article 130

Remplacer l'intitulé du § 1^{er}bis de la section V proposée des mêmes lois coordonnées par un nouvel intitulé rédigé comme suit :

« § 1^{er}bis. De la constitution des sociétés coopératives à responsabilité limitée. »

N° 6: Article 130

Ajouter au § 1er de l'article 147bis proposé des mêmes lois coordonnées un nouvel alinéa rédigé comme suit :

« Lorsque les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5°, le montant de la part fixe du capital social, par dérogation à l'alinéa 2 ne peut être inférieur à 250 000 francs. Ce dernier doit être intégralement souscrit et libéré à concurrence de 250 000 francs. »

N° 7: Article 130

A l'article 147ter, 3°, les mots « soit du non-respect de l'article 146, 4° et 5°, en ce qui concerne les sociétés coopératives de participation » sont supprimés.

N° 8: Article 130

L'article 147nonies proposé des mêmes lois coordonnées est supprimé.

N° 9: Article 130

A l'article 158 proposé des mêmes lois coordonnées, les mots « et de participations » sont supprimés.

N° 10: Article 130

Remplacer l'article 159 proposé des mêmes lois coordonnées par la disposition suivante :

« Dans tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant des sociétés coopératives, on doit trouver la dénomination sociale précédée ou suivie immédiatement et de façon lisible, selon les cas :

a) des mots, « société coopérative » ou des initiales « S.C. »;

b) des mots, « société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire » ou des initiales « S.C.R.I.S. »;

c) ou, suivant le cas, des mots « société civile ayant emprunté la forme d'une société coopérative à responsabilité limitée » ou « société civile ayant emprunté la forme d'une société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire ».

Nr. 5: Artikel 130

Het opschrift van § 1bis van de voorgestelde afdeling V van dezelfde gecoördineerde wetten vervangen door een nieuw opschrift, luidend als volgt :

« § 1bis. Oprichting van coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. »

Nr. 6: Artikel 130

Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 147bis van dezelfde gecoördineerde wetten aanvullen met een nieuw lid, luidend als volgt :

« Wanneer in de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid het bepaalde in artikel 146, 4° en 5°, is opgenomen, kan het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal, in afwijking van het tweede lid, niet lager zijn dan 250 000 frank. Het moet geplaatst en volgestort zijn ten belope van 250 000 frank.

Nr. 7: Artikel 130

In artikel 147ter, 3°, de woorden « of ook nog van de niet-naleving van artikel 146, 4° en 5°, met betrekking tot de coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming » schrappen.

Nr. 8: Artikel 130

Het voorgestelde artikel 147nonies van dezelfde gecoördineerde wetten schrappen.

Nr. 9: Artikel 130

In het voorgestelde artikel 158 van dezelfde gecoördineerde wetten de woorden « en bij wijze van deelneming » schrappen.

Nr. 10: Artikel 130

Het voorgestelde artikel 159 van dezelfde gecoördineerde wetten vervangen door de volgende bepaling :

« Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken uitgaande van coöperatieve vennootschappen moeten de naam van de vennootschap vermelden, leesbaar geschreven onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door :

a) de woorden « coöperatieve vennootschap » of de afkorting « C.V. »;

b) de woorden « coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid » of de afkorting « C.V.O.H.A. »;

c) of, naargelang van het geval, de woorden « burgerlijke vennootschap die de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid heeft aangenomen » of « burgerlijke vennootschap die de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid heeft aangenomen ».

Dans l'hypothèse prévue à l'article 141, § 3, les mots ou initiales dont il est question à l'alinéa précédent doivent être suivis des mots *coopérative de participation*.

N° 11: Article 130

A l'article 164bis, § 1er, proposé des mêmes lois coordonnées, les mots « ou en une société coopérative de participation » sont supprimés.

N° 12: Article 130

Remplacer l'alinéa 1er du § 2 de l'article 164bis proposé par la disposition suivante :

« Nonobstant toute stipulation contraire, la modification des statuts qui vise à transformer une société coopérative à responsabilité illimitée en une société coopérative à responsabilité limitée est décidée par l'assemblée générale, dans les conditions requises pour la modification des statuts. »

N° 13: Article 130

Supprimer le § 3 de l'article 164bis proposé des mêmes lois coordonnées.

N° 14: Article 130

A l'article 166 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, modifiées par la loi du 23 février 1967, l'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante :

« La transformation d'une société en nom collectif et d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société d'une autre forme requiert l'accord unanime des associés. »

N° 15: Article :

A l'article 167, alinéa 1er, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, les mots « ou d'une société coopérative en une société » sont remplacés par les mots suivants : « d'une société coopérative à responsabilité limitée ou d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société ».

N° 16: Article :

A l'article 168 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967 sont apportées les modifications suivantes :

1° A l'alinéa 2, insérer, après les mots « dans l'avoir social », les mots : « à l'exception des sociétés coopératives qui sont visées par l'article 141, § 3, alinéa 1er ;

In het geval omschreven in artikel 141, § 3, moeten de woorden of afkortingen vermeld in het vorige lid, worden gevolgd door de woorden « *coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming* ».

Nr. 11: Artikel 130

In het voorgestelde artikel 164bis, § 1, van dezelfde gecoördineerde wetten de woorden « *of een coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming* » schrappen.

Nr. 12: Artikel 130

Paragraaf 2, eerste lid, van het voorgestelde artikel 164bis vervangen door de volgende bepaling :

« Niettegenstaande enig hiermee strijdig beding, wordt tot een wijziging van de statuten met het oog op de omzetting van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid besloten door de algemene vergadering, met inachtneming van de voorwaarden vereist voor een wijziging van de statuten. »

Nr. 13: Artikel 130

Paragraaf 3 van het voorgestelde artikel 164bis van dezelfde gecoördineerde wetten opheffen.

Nr. 14: Artikel 130

Artikel 166, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Voor de omzetting van een vennootschap onder firma of van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap met een andere rechtsvorm is de eenparige instemming van de vennoten vereist. »

Nr. 15: Artikel :

Artikel 167, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden de woorden « *of een coöperatieve vennootschap* » vervangen door de woorden « *een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid* ».

Nr. 16: Artikel :

In artikel 168 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In het tweede lid worden na de woorden « *in het vennootschapsvermogen* » de woorden « *met uitzondering van de vennootschappen coöperatieven bedoeld in artikel 141, § 3, eerste lid,* » ingevoegd ;

2° A l'article 168, § 4, l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante: « En cas de transformation en société coopérative à responsabilité illimitée, d'une société en commandite simple, d'une société en commandite par actions, d'une société privée à responsabilité limitée ou d'une société anonyme, l'accord unanime des associés est requis ».

N° 17: Article:

A l'article 171 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, un alinéa 4 nouveau est ajouté, libellé comme suit:

« Les dispositions des articles 147ter et 147quater ne sont pas applicables en cas de transformation en une société coopérative à responsabilité limitée. »

N° 18: Article:

A l'article 173 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, sont apportées les modifications suivantes:

1° L'alinéa 3 est remplacé par les dispositions suivantes: « En cas de transformation en société coopérative à responsabilité limitée d'une société en commandite par action ou d'une société privée à responsabilité limitée, la part fixe du capital prévue à l'article 144 est égale au montant du capital de la société avant sa transformation. »;

2° L'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante: « En cas de transformation d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société où la responsabilité de tous ou de certains associés est limitée à ce montant, les coopérateurs restent tenus envers les tiers dans les limites originaires des engagements de la société antérieurs à l'opposabilité aux tiers de l'acte de transformation conformément à l'article 10, § 4. »

Justification

L'ensemble des amendements qui sont déposés à l'initiative du Gouvernement sont essentiellement d'ordre technique et visent à clarifier les relations entre les différentes sociétés coopératives.

En aucun cas, on ne renonce à la société coopérative de participation, mais celle-ci devient une modalité de la société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée.

2° Artikel 168, § 4, vierde lid, wordt vervangen door de volgende bepaling: « Bij omzetting van een gewone commanditaire vennootschap, van een commanditaire vennootschap op aandelen, van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of van een naamloze vennootschap in een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, is de eenparige instemming van de vennoten vereist. »

Nr. 17: Artikel:

Artikel 171 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, wordt aangevuld met een nieuw vierde lid, luidend als volgt:

« De bepalingen van de artikelen 147ter en 147quater zijn niet van toepassing in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. »

Nr. 18: Artikel:

In artikel 173 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Het derde lid wordt vervangen door de volgende bepaling: « Bij omzetting van een commanditaire vennootschap op aandelen of van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, is het vaste gedeelte van het kapitaal bepaald in artikel 144 gelijk aan het kapitaal van de vennootschap vóór haar omzetting. »

2° Het vierde lid wordt vervangen door de volgende bepaling: « Bij omzetting van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap, waarin de aansprakelijkheid van alle of van bepaalde vennoten beperkt is tot dat bedrag, blijven de leden ten aanzien van derden binnen de oorspronkelijke perken aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap die dagtekenen van vóór het tijdstip vanaf hetwelk de akte van omzetting aan derden kan worden tegengeworpen overeenkomstig artikel 10, § 4. »

Verantwoording

Het geheel van de op initiatief van de Regering ingediende amendementen betreft voornamelijk technische amendementen die beogen de relaties tussen de diverse coöperatieve vennootschappen te verhelderen.

Hoe dan ook blijft de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming bestaan, maar nu wel in de vorm van een variante van de coöperatieve vennootschap met beperkte en onbeperkte aansprakelijkheid.

Dans le cadre de cet amendement, il y a donc deux formes de société coopérative, à savoir, les sociétés coopératives à responsabilité limitée et les sociétés coopératives à responsabilité illimitée et solidaire.

Ainsi les amendements n°s 1 à 11 procèdent à ce type de modification en vue de prévoir seulement deux types de sociétés coopératives, avec une modalité spécifique.

Les amendements n° 1 et n° 2 suppriment la société coopérative de participation en tant que « forme à part entière de société ».

L'amendement n° 3 indique qu'il y a deux formes de société coopérative, la société coopérative à responsabilité illimitée et la société coopérative à responsabilité limitée. D'autre part, comme il a été indiqué, il introduit une modalité au niveau des sociétés coopératives précitées: en effet, si les statuts d'une société à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5°, ceux-ci doivent impérativement préciser qu'elle est une société coopérative de participation.

Ce même amendement précise aussi que le régime de la sanction est lié à la dissolution de la société qui peut être demandée par tout intéressé en cas de non-respect de l'article 146, 4° et 5°, dans le fonctionnement effectif de la société ou lorsque celle-ci continue à être dénommée coopérative de participation alors que, suite à une modification, les statuts ne reproduisent plus la règle de l'article 146, 4° et 5°.

L'amendement n° 4 est relatif au régime de la nullité. Il n'est en aucun cas une modification substantielle: on indique que si les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146, 4° et 5°, et que cette société ne prend pas la dénomination de « société coopérative de participation à responsabilité limitée ou illimitée », tout intéressé pourra demander la nullité.

L'amendement n° 6 se rapporte à une modification de l'article 147bis qui est relatif à l'obligation d'avoir une part fixe minimum du capital social pour la société coopérative à responsabilité limitée.

De plus cet amendement impose à la société coopérative qui a introduit dans ses statuts le principe de l'article 164, 4° et 5°, un montant minimum de la part fixe du capital social qui ne peut être inférieur à 250 000 francs.

In het kader van deze amendementen wordt dan ook voorzien in twee vormen van coöperatieve vennootschap namelijk de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de coöperatieve vennootschap met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid.

De amendementen 1 tot en met 11 hebben dan ook tot doel deze wijziging te vertalen en alleen nog te voorzien in twee soorten van coöperatieve nul en variante.

De amendementen nrs. 1 en 2 schaffen de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming als volwaardige vennootschapsrechtelijke vorm af.

Amendement nr. 3 bepaalt dat er twee soorten van coöperatieve vennootschap zijn: de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid en de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Anderzijds en zoals hoger al gesteld voert het amendement een variante in voor bedoelde coöperatieve vennootschappen: wanneer de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid inderdaad de regels van artikel 146, 4° en 5° overnemen, moet die vennootschap verplicht vermelden dat zij een coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming is.

In hetzelfde amendement wordt ook geregeld dat de sanctie verbonden is aan de ontbinding van de vennootschap die kan gevraagd worden door elke belanghebbende indien artikel 146, 4° en 5°, en de concrete werking van de vennootschap niet wordt nageleefd of wanneer zij nog de benaming coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming blijft voeren nadat ingevolge een statutenwijziging de regel van artikel 146, 4° en 5°, niet langer in de statuten is vermeld.

Amendement nr. 4 heeft betrekking op de nietigheidsregeling. Het amendement brengt geen wezenlijke wijziging aan: er wordt gesteld dat wanneer de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid de regels van artikel 146, 4° en 5°, overnemen en die vennootschap niet de benaming « coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid bij wijze van deelneming voert », de belanghebbende de nietigheid kan vorderen.

Amendement nr. 6 betreft een wijziging van artikel 147bis en bepaalt dat er een minimum vast gedeelte aan maatschappelijk kapitaal moet aanwezig zijn in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Daarnaast legt het amendement een minimumbedrag op voor het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal dat niet lager mag zijn dan 250 000 frank indien de vennootschap in haar statuten de regel van artikel 146, 4° en 5°, heeft overgenomen.

Les amendements nos 7, 8 et 9 sont techniques.

L'amendement n° 10 est technique et vise à préciser les mentions et dénominations qui doivent apparaître sur les documents officiels d'une société coopérative.

Les amendements nos 11, 12 et 13 visent le problème de la transformation d'une société coopérative à responsabilité limitée en une société coopérative à responsabilité illimitée ou vice versa.

Dans la mesure où il n'y a plus que deux formes de société coopérative, la transformation de ces sociétés est rendue plus souple.

Les amendements nos 14 à 18 sont techniques. Ils sont relatifs à la transformation des sociétés. Dans la mesure où on modifie la section des lois coordonnées relatives aux sociétés coopératives, il y a lieu d'adapter le dispositif de transformation de sociétés. C'est-à-dire transformer une société, par exemple « S.P.R.L. », en une « société coopérative ».

Dans une première intervention, un membre demande si, après l'adoption du projet à l'examen, les sociétés coopératives demeureront des sociétés de personnes.

Le Ministre de la Justice répond qu'elles sont des sociétés de capitaux en premier lieu, et ensuite des sociétés de personnes.

L'intervenant, se référant à la première partie du Traité commercial, écrite par M. Van Rijn (1957) et qui faisait état d'un intérêt décroissant pour les sociétés coopératives, se demande pourquoi tant de sociétés coopératives voient actuellement le jour.

Est-ce pour contourner les dispositions contraignantes d'autres législations, telle la législation sociale, que des sociétés coopératives sont créées ?

Le Ministre répond que, selon lui, deux raisons négatives expliquent la création de sociétés coopératives.

Premièrement, il existe une forme de fraude faisant appel à des salariés qui, du point de vue du droit social, n'ont pas le statut de travailleur mais celui d'associé d'une société coopérative. Formellement, leurs rémunérations sont versées à titre de prélèvements sur les bénéfices.

Ces sociétés ont une existence très courte. Dès que l'imposture est découverte, elles disparaissent de la circulation. Les fondateurs créent une autre société coopérative et reprennent leurs pratiques frauduleuses.

Une deuxième raison tient à la facilité avec laquelle les sociétés coopératives peuvent être constituées.

De amendementen 7, 8 en 9 zijn technische amendementen.

Het amendement nr. 10 is technisch en beoogt te bepalen welke meldingen en benamingen op de officiële stukken van een coöperatieve vennootschap moeten worden vermeld.

De amendementen 11, 12 en 13 hebben betrekking op de omzetting van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid.

Omdat er maar twee vormen van coöperatieve vennootschap meer bestaan wordt de omzetting van de vennootschap vergemakkelijkt.

De amendementen nrs. 14 tot 18 zijn technische amendementen. Zij hebben betrekking op de omzetting van de vennootschappen. Indien de afdeling van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen wordt aangepast moeten ook de bepalingen inzake de omzetting worden gewijzigd, m.a.w. de omzetting van bijvoorbeeld een « B.V.B.A. » in een « coöperatieve vennootschap. »

In een eerste tussenkomst stelt een lid de vraag of de coöperatieve vennootschappen wel degelijk na goedkeuring van dit ontwerp personenvennootschappen blijven.

De Minister van Justitie antwoordt dat zij in de eerste plaats kapitaalvennootschappen zijn en vervolgens personenvennootschappen.

De intervenant stelt daarop de vraag, verwijzend naar het eerste deel van het *Traité commercial* geschreven door de heer Van Rijn in 1957, waarin vermeld is dat er een soort verminderde belangstelling was ten aanzien van de coöperatieve vennootschappen, waarom er nu zoveel coöperatieve vennootschappen worden opgericht.

Is het om de dwingende bepalingen van andere wetgevingen, zoals sociale wetgeving, te ontwijken, dat de coöperatieve vennootschappen werden opgericht ?

De Minister antwoordt dat er volgens hem twee negatieve redenen zijn waarvoor de coöperatieve vennootschappen worden opgericht.

Ten eerste, een vorm van bedrog waarbij gesalarieerden werden in dienst genomen die sociaalrechtelijk geen werknemersstatuut hebben, maar wel dat van vennoot van een coöperatieve vennootschap. Hun vergoedingen worden formeel uitgekeerd als voorafname van winst.

Zulke vennootschappen kennen een zeer kort bestaan. Zodra het bedrog wordt ontdekt verdwijnen ze uit de circulatie. De oprichters stichten een andere C.V. en hernemen hun bedrogpraktijk.

Een tweede reden heeft de gemakkelijheid waarmee C.V.'s kunnen worden opgericht.

Etant donné que l'on n'était pas obligé de prévoir un capital minimum et de constituer la société par acte authentique et qu'il était facile de modifier le capital, on disposait d'un moyen particulièrement avantageux pour créer des sociétés rapidement et à peu de frais.

Le fait qu'il ne fallait même pas de capital minimum permettait à n'importe qui de créer sa société pour ainsi dire personnelle en vue de s'adonner, par exemple, uniquement à ses propres activités publicitaires.

Cela, contrairement aux obligations imposées, par exemple, aux S.P.R.L.

Dans les années 1985-1986, quand les créations de sociétés se sont multipliées (cf. la discussion autour de la société unipersonnelle), on s'aperçut que les facilités offertes par les sociétés coopératives étaient particulièrement importantes.

L'intervenant se demande, à présent que le projet soumet la création de la société coopérative à toute une série d'obligations détaillées, s'il ne serait pas indiqué de prévoir dans tous les cas l'intervention du notaire pour l'acte constitutif. Une fois adopté, le projet pourrait en effet présenter un risque plus grand pour les associés de sociétés commerciales qui n'auraient pas pris conscience de la portée exacte des nouvelles obligations, compte tenu surtout de la manière de concevoir traditionnellement ces sociétés coopératives.

On demande à ce propos ce que coûte l'intervention du notaire.

Le Ministre répond qu'il reste partisan de la souplesse dans la constitution de la société coopérative, pour laquelle l'intervention du notaire n'est pas toujours requise. Cette souplesse ne peut naturellement aboutir à tromper les candidats associés. Prévoir ou non l'intervention du notaire est donc un choix d'opportunité.

Un membre répond que le coût d'une intervention notariale pour la constitution d'une société au capital de 750 000 francs peut être estimé à 25 000-30 000 francs.

Le Ministre fait remarquer que les associés ne doivent se faire aucune illusion; la création d'une personne morale, société coopérative, ne les dispense pas de toute responsabilité patrimoniale, quels que soient les avantages fiscaux.

Un intervenant se rappelle les propositions de feu le Ministre Oleffe concernant le dépistage des sociétés menacées de faillite, la fameuse prévention par les « clignotants », appliquée par le Tribunal de commerce de Bruxelles.

Il demande si le projet actuel poursuit également des objectifs de prévention de ce genre en vue de préserver les droits des travailleurs et des créanciers.

Het ontbreken van de verplichting om een minimum kapitaal te voorzien, om de oprichting te laten geschieden door een authentieke akte en de gemakkelijkerheid om kapitaal te wijzigen, waren bijzonder grote voordelen om snel en goedkoop vennootschappen op te richten.

Het feit dat er zelfs geen minimum kapitaal nodig was, gaf aan gelijk wie de gelegenheid om zijn als het ware persoonlijke vennootschap voor bijvoorbeeld alleen maar zijn eigen publiciteitactiviteiten op te richten.

Zulks in tegenstelling tot de verplichtingen van bijvoorbeeld B.V.B.A.'s.

In de jaren 1985-1986, toen het oprichten van vennootschappen verspreid werd (de discussie rond de eenpersoonsvennootschap), stelde men vast dat de faciliteiten van de C.V. bijzonder groot waren.

De intervenant stelt de vraag, nu dit ontwerp vele gedetailleerde verplichtingen aan de oprichting van de C.V. voorziet, of het niet aangewezen is om altijd de verplichting tot tussenkomst van een notaris bij de oprichting te voorzien. Er zou inderdaad na goedkeuring van dit ontwerp een groter risico kunnen opduiken voor de C.V.-vennoten, die zich niet bewust zijn van de juiste draagwijdte van de nieuwe verplichtingen, vooral rekening houdend met de traditionele opvattingen van de C.V.'s.

Daarbij wordt ook de vraag gesteld welke de kost is van de tussenkomst van de notaris.

De Minister antwoordt dat hij voorstander blijft om de soepelheid van oprichting ener C.V. te handhaven, waarbij niet steeds de tussenkomst van een notaris vereist is. Die soepelheid mag natuurlijk niet leiden tot het bedriegen van de kandidaat-vennoten. Het al dan niet voorzien van de notariële tussenkomst is dus een opportuiniteitskeuze.

Een lid antwoordt dat de kostprijs van een notariële tussenkomst voor de oprichting van een vennootschap ter grootte van 750 000 frank kapitaal mag geraamd worden op 25 000 à 30 000 frank.

De Minister doet opmerken dat er in hoofde van de vennoten geen illusie mag bestaan dat het oprichten van een C.V.-rechtspersoon hen ontslaat van iedere vermogensverantwoordelijkheid, niettegenstaande de fiscale voordelen.

Een intervenant herinnert zich de voorstellen van wijlen Minister Oleffe met betrekking tot het opsporen van vennootschappen die dreigden in faillissement te zullen gaan. De zogenoemde knipperlichtenpreventie, toegepast bij de Rechtbank van koophandel te Brussel.

Dit lid stelt de vraag of huidig ontwerp ook zulke preventiedoeleinden heeft ten einde de rechten van werknemers en schuldeisers te vrijwaren. Het lid ver-

L'intervenant se réfère à ce propos aux objectifs de son parti, qui préconise la prévention comme étant le meilleur moyen de défense contre les fautes de la société.

Le représentant du Ministre répond que la modification apportée en 1978 à la loi sur les sociétés a précisé la responsabilité des fondateurs et des administrateurs, en particulier en cas de faillite survenant peu de temps après la création de la société.

Au sujet du service des « clignotants » du Tribunal de commerce de Bruxelles, le représentant du Ministre ainsi que d'autres membres font remarquer que cela s'est pratiqué sur la base de l'ancienne réglementation de la loi sur les faillites, qui permettait au tribunal de commerce de prononcer la faillite d'office.

La Cour de cassation a désormais écarté la faillite d'office.

Un membre demande s'il est exact que le Conseil national de la coopération a adressé au Ministre un avis à ce sujet.

Le Ministre, se référant à son exposé introductif répond qu'effectivement, le Conseil national de la coopération a eu l'occasion d'examiner un avant-projet de loi en la matière. Il communique aux membres de la Commission le texte de l'avis émis par ce conseil.

Cet avis est reproduit en annexe au présent rapport.

IV. DISCUSSION DES ARTICLES

Article 127

A cet article, l'amendement n° 1 du Gouvernement est adopté, ce qui entraîne la suppression de la dénomination « société coopérative de participation »,

L'amendement et l'article ainsi amendé sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 128

A cet article également, la référence à la société coopérative de participation est supprimée.

L'amendement et l'article ainsi amendé sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

wijst daarbij naar de doelstellingen van zijn politieke partij die preventie als beste verweermiddel tegen de fouten van de samenleving vooropstelt.

De vertegenwoordiger van de Minister antwoordt dat de wetswijziging van 1978 op de vennootschappen de verantwoordelijkheid van oprichters en bestuurders duidelijker heeft omschreven, zeker bij faillissement kort na de oprichting van een vennootschap.

Nopens de dienst knipperlichten van de Rechtbank van koophandel te Brussel doen de vertegenwoordiger van de Minister en andere leden opmerken dat zulks geschiedde op grond van de oude wetbepaling in de faillissementswet, waarbij de rechtbank van koophandel een faillissement ambtshalve kon uitspreken.

Het Hof van Cassatie heeft het ambtshalve faillissement thans verworpen.

Een lid stelt de vraag of het juist is dat ter zake aan de Minister een advies is overgemaakt door de Nationale Raad voor de coöperatie.

De Minister antwoordt verwijzend naar zijn inleiding dat inderdaad de Nationale Raad voor de coöperatie de gelegenheid heeft gekregen ter zake het voorontwerp van wet te onderzoeken. De Minister stelt aan de commissieleden de tekst van het advies van deze raad ter beschikking.

Dit advies wordt als bijlage bij dit verslag gevoegd.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 127

Bij dit artikel wordt het regeringsamendement nr. 1 aanvaard, zodat de benaming coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming geschrapt is.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 128

Ook in dit artikel wordt de verwijzing naar coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming geschrapt.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Article 128bis (nouveau)

Un commissaire dépose l'amendement suivant :

« L'article 4, 1°, des dispositions relatives au contrôle des caisses d'épargne privées, coordonnées par l'arrêté royal du 23 juin 1967, modifié par la loi du 30 juin 1975 et remplacé par la loi du 17 juillet 1985, est complété par la disposition suivante :

« Par dérogation à l'article 4, deuxième alinéa, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, les associations contrôlées visées à l'article 8, § 2, deuxième alinéa, peuvent être formées par des actes spéciaux. Les actes modifiant leur statut peuvent également être dressés sous cette forme. »

Le représentant du Ministre se déclare favorable à cet amendement et renvoie à la législation qui est déterminante pour les comptes annuels, qui requiert un compte général consolidé pouvant remplacer le compte des S.C. à participation distincte.

La Commission bancaire contrôle globalement les activités de la S.C. Caisse d'épargne en vérifiant les comptes annuels de la S.C. mère.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 129

Cet article ne donne lieu à aucune discussion et est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 130

Cet article du projet en discussion remplace intégralement les dispositions du Code de commerce, section 7, relatives aux S.C.

Il s'agit des articles 141 à 164bis.

§ 1er. De la nature et de la constitution des sociétés coopératives en général

Art. 141

La discussion se base sur l'amendement n° 3 du Gouvernement.

Le représentant du Ministre dépose un amendement verbal visant à compléter l'amendement n° 3 du Gouvernement par la disposition de l'article 141, § 1er, deuxième alinéa, prévu initialement; cette disposition est libellée comme suit :

« En dehors des parts représentant les apports, il ne peut être créé aucune autre espèce de titres sous quelque dénomination que ce soit. »

Artikel 128bis (nieuw)

Een lid dient daartoe onderstaand amendement in :

« Artikel 4, 1°, van de bepalingen betreffende de controle op de private spaarkassen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 23 juni 1967, gewijzigd bij wet van 30 juni 1975 en vervangen door de wet van 17 juli 1985, wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« In afwijking van artikel 4, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, kunnen de gecontroleerde verenigingen bedoeld in artikel 8, § 2, tweede lid, opgericht worden bij bijzondere akte. De akten tot wijziging van hun statuten kunnen eveneens in deze vorm worden opgesteld. »

De vertegenwoordiger van de Minister verklaart zich akkoord met dit amendement en verwijst naar de wetgeving die bepalend is voor de jaarrekeningen, waar een geconsolideerde algemene rekening wordt gevraagd die de rekening van de afzonderlijke deelnemende C.V.-vennootschappen kan vervangen.

De Bankcommissie controleert de activiteiten van de C.V.-spaarkas op een globale wijze door nazicht van de jaarrekening der moeder-C.V.

Het amendement wordt goedgekeurd met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 129

Dit artikel geeft geen aanleiding tot discussie en wordt eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

Artikel 130

In dit artikel worden de bepalingen met betrekking tot de C.V.'s uit het Wetboek van Koophandel, Afdeling 7, volledig vervangen door dit ontwerp.

Het betreft de artikelen van 141 tot en met 164bis.

§ 1. Aard en samenstelling van coöperatieve vennootschappen in het algemeen

Art. 141

De bespreking wordt gevoerd op grond van het regeringsamendement nr. 3.

De vertegenwoordiger van de Minister dient een mondeling amendement in ten einde het regeringsamendement nr. 3 aan te vullen met de bepaling van het oorspronkelijk voorziene tweede lid, artikel 141, § 1, luidend als volgt :

« Buiten de aandelen die de inbrengen vertegenwoordigen, mag geen enkele andere soort effecten worden uitgegeven, onder welke benaming ook. »

Un membre avait déposé un amendement à ce texte initialement prévu dans le projet; cet amendement était libellé comme suit :

« Insérer, après le mot « titres », les mots « qui représentent des droits sociaux ou qui donnent droit à une part des bénéfices. »

Justification

Bien que l'ancien texte ne parle, lui aussi, que de « titres », il est préférable de préciser ce que l'on vise exactement. Le terme « titres » englobe également les emprunts obligataires, et l'on n'entend assurément pas exclure l'émission d'obligations par des sociétés coopératives.

Un autre membre dépose également un amendement qui était basé sur le texte initial; cet amendement était libellé comme suit :

« Au § 1er, premier alinéa, de l'article 141 proposé, remplacer les mots « ou en apports effectifs » par les mots « ou en éléments d'actifs susceptibles d'évaluation économique, à l'exclusion des actifs constitués par des engagements concernant l'exécution de travaux ou de services. »

Justification

Il est souhaitable de rendre le texte de l'article 141 conforme à l'article 120 actuel, inséré par l'article 43 de la loi du 5 décembre 1984.

Le § 3 de l'article 147bis pourrait ainsi être, lui aussi, supprimé.

Après avoir constaté que l'amendement verbal du Gouvernement, complété par le premier amendement, a la préférence, la Commission rejette à l'unanimité l'amendement déposé en second lieu et adopte à l'unanimité le § 1er, complété par l'amendement verbal et le premier amendement. Il sera dès lors libellé comme suit :

« § 1er. La société coopérative est celle qui se compose d'associés dont le nombre et les apports sont variables.

En dehors des parts représentant les apports, il ne peut être créé aucune autre espèce de titres qui représentent des droits sociaux ou qui donnent droit à une part des bénéfices, sous quelque dénomination que ce soit. »

Au § 2, le texte de l'amendement du Gouvernement est adopté à l'unanimité, après que l'on a constaté que ce paragraphe traduit la décision de principe de ne prévoir que deux formes globales de sociétés coopératives.

Een lid diende op deze oorspronkelijke in ontwerp voorziene tekst een amendement in luidende als volgt :

« Na het woord « effecten » in te voegen de woorden « die maatschappelijke rechten vertegenwoordigen of die recht geven op een deel van de winst. »

Verantwoording

Hoewel in de oude tekst ook slechts « effecten » werd vermeld, is het beter te preciseren wat er precies wordt bedoeld. De term effecten houdt ook obligatieleningen in en het is zeker niet de bedoeling de uitgifte van obligaties door coöperatieve vennootschappen uit te sluiten.

Een ander lid dient eveneens een amendement in dat opgesteld was op grond van de oorspronkelijke tekst als volgt :

« In het voorgestelde artikel 141, § 1, eerste lid, de woorden « andere werkelijke inbrengen » te vervangen door de woorden « of vermogensbestanddelen die naar economische maatstaven kunnen worden gewaardeerd, met uitsluiting van de verplichtingen tot het verrichten van werk of van diensten. »

Verantwoording

Het is wenselijk de tekst van artikel 141 in overeenstemming te brengen met het huidige artikel 120, ingevoerd bij de wet van 5 december 1984, artikel 43.

Aldus zou ook § 3 van artikel 147bis kunnen vervallen.

Na vaststelling dat het mondelinge regeringsamendement, aangevuld door het eerstgenoemde amendement de voorkeur heeft, verwerpt de Commissie bij eenparigheid het tweede ingediend amendement en aanvaardt ze bij eenparigheid de § 1 aangevuld met het mondelinge en het eerste amendement als volgt :

« § 1. De coöperatieve vennootschap is een vennootschap die is samengesteld uit een veranderlijk aantal vennoten met veranderlijke inbrengen.

Buiten de aandelen die inbrengen vertegenwoordigen, mag geen enkele andere soort effecten die maatschappelijke rechten vertegenwoordigen of die een recht geven op een deel van de winst worden uitgegeven, onder welke benaming ook. »

Bij § 2 wordt de tekst van het regeringsamendement bij eenparigheid aangenomen nadat werd vastgesteld dat in deze paragraaf de principiële beslissing is weergegeven om slechts twee globale vormen van coöperatieve vennootschap te voorzien.

La discussion relative au § 3, qui se base toujours sur l'amendement n° 3 du Gouvernement, a démontré que la société coopérative de participation spécifique ne pouvait être admise que si l'on respectait les deux règles prévues à l'ancien article 146, 4° et 5°, à savoir :

- le vote suivant le principe un homme, une voix;
- la répartition des bénéfices ou des pertes, partagés par moitié entre les associés et par moitié à raison de la mise.

Lors de la discussion, référence a dès lors aussi été faite à l'amendement qui proposait un article 146bis nouveau et qui prévoyait que les règles spécifiques susvisées constituaient effectivement les dispositions par excellence pour la S.C. de participation.

A la suite de cette discussion, dans le sous-amendement verbal du Gouvernement reproduit ci-après, on est parti de l'hypothèse que l'amendement modifiant la dernière phrase du § 3 et l'amendement relatif à l'article 146bis seraient adoptés.

Cet amendement relatif au § 3 est libellé comme suit :

« Dans le texte néerlandais du § 3, remplacer les mots « daarin niet is gehandhaafd, kan iedere belanghebbende voor de rechtbank de ontbinding van de vennootschap vorderen » par les mots « niet in zijn benaming is gehandhaafd, kan iedere belanghebbende de ontbinding van de vennootschap vorderen. »

Cet amendement, qui vise à apporter une correction linguistique au texte initial, est retiré, compte tenu du nouveau texte proposé par le Gouvernement.

L'amendement verbal du Gouvernement remplace le § 3 par les dispositions suivantes :

« § 3. Lorsque les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent la règle statutaire selon laquelle les associés ont une voix égale, et d'autre part la règle selon laquelle les bénéfices et les pertes se partagent chaque année par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise, la dénomination de la société doit impérativement préciser qu'elle est une société coopérative de participation. En cas de non respect de cette stipulation dans le fonctionnement effectif de la société ou lorsque celle-ci continue à être dénommée coopérative de participation alors que, suite à une modification, les statuts ne reproduisent plus ces règles, toute personne intéressée peut demander au tribunal la dissolution de la société. »

Le § 3 ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

De discussie over § 3, steeds volgens het regerings-amendement nr. 3, toonde aan dat de specifieke coöperatieve vennootschap van deelneming slecht aanvaard kon worden mits respect van de twee regels voorzien in het oud artikel 146, 4° en 5°, inhoudende :

- stemming op basis van één man, één stem;
- verdeling der winsten of verliezen, gedeeld de helft tussen de vennoten, de overige helft *a rato* van de inbreng.

In de discussie werd daarom ook verwezen naar het amendement dat een nieuw artikel 146bis voorzag, waarbij werd bepaald dat de voornoemde specifieke regelen inderdaad de bepalingen bij uitstek vormden voor de C.V. bij wijze van deelneming.

In het hiernavolgende mondelinge subamendement van de Regering werd er ingevolge deze discussie van uitgegaan dat : het amendement tot wijziging van de laatste zin van § 3 en het amendement onder artikel 146bis zullen worden aanvaard.

Dit amendement op § 3 luidt als volgt :

« In § 3 de woorden « daarin niet is gehandhaafd, kan iedere belanghebbende voor de rechtbank de ontbinding van de vennootschap vorderen » te vervangen door de woorden « niet in zijn benaming is gehandhaafd, kan iedere belanghebbende de ontbinding van de vennootschap vorderen. »

Dit amendement, dat een taalkundige verbetering bevat ten opzichte van de oorspronkelijke tekst, wordt ingetrokken gezien de nieuwe door de Regering voorgestelde tekst.

Het mondelinge regeringsamendement vervangt § 3 als volgt :

« § 3. Wanneer in de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid de regel is opgenomen dat de vennoten gelijk stemrecht hebben, alsmede de regel dat de winst jaarlijks onder de vennoten wordt verdeeld of het verlies over hen omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng, moet in de benaming van de vennootschap uitdrukkelijk worden bepaald dat het gaat om een coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming. Wanneer tijdens het werkelijke bestaan van de vennootschap deze bepaling niet in acht wordt genomen of wanneer de vennootschap verder « coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming » wordt genoemd terwijl als gevolg van een wijziging in de statuten die regels daarin niet zijn gehandhaafd, kan iedere belanghebbende voor de rechtbank de ontbinding van de vennootschap vorderen. »

De aldus geamendeerde § 3 wordt eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

Le § 4 de l'amendement n° 3 du Gouvernement est adopté à la même unanimité, après l'insertion des mots « et solidairement » entre les mots « personnellement » et les mots « des dettes ».

L'article 141 ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Art. 142

Le représentant du Ministre souligne que cet article est repris de la législation existante, moyennant quelques corrections visant à régler de manière plus précise la cession des parts, de manière à exclure la cession automatique.

L'insertion d'un deuxième paragraphe permet d'empêcher une société de souscrire ses propres parts, afin de préserver la disponibilité de son capital.

Afin de sanctionner la disposition de ce paragraphe, le représentant du Ministre dépose, au nom du Gouvernement, un amendement verbal, libellé comme suit :

« Compléter le § 2 par les dispositions suivantes :

« La personne qui a souscrit en son nom propre mais pour le compte de la société ou de la société filiale est considérée comme ayant souscrit pour son propre compte.

Tous les droits afférents aux actions souscrites par la société ou sa filiale sont suspendus, tant que ces actions n'ont pas été aliénées. »

Le représentant du Ministre renvoie à cet égard à l'article 29 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales qui prévoient la même chose.

Le paragraphe 2 ainsi amendé est adopté à l'unanimité.

L'article ainsi amendé est également adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Art. 143

Au cours de la discussion de cet article, un membre dépose un amendement, libellé comme suit :

« Au deuxième alinéa de l'article 143 proposé, remplacer les mots « du mandat qu'ils ont reçu » par les mots « de l'exécution de leur mandat. »

Justification

Il s'agit d'une amélioration linguistique.

§ 4 van het regeringsamendement nr. 3 wordt bij dezelfde eenparigheid aangenomen na toevoeging van de woorden « en hoofdelijk » tussen « persoonlijk » en « aansprakelijk ».

Het aldus geamendeerde artikel 141 wordt eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

Art. 142

De vertegenwoordiger van de Minister wijst erop dat dit artikel wordt hernomen uit de bestaande wetgeving, mits enkele verbeteringen, ertoe strekkende de overdracht van aandelen nauwkeuriger te bepalen, zodat een automatische overdracht wordt uitgesloten.

Door het invoegen van een tweede paragraaf, wordt de inschrijving door een vennootschap op haar eigen aandelen verhinderd, ten einde de beschikbaarheid van het eigen kapitaal te vrijwaren.

Ten einde de bepaling van deze paragraaf te sanctionneren, diende de vertegenwoordiger van de Minister namens de Regering een mondeling amendement in dat luidt als volgt :

« Toevoegen aan § 2 :

« De persoon die in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap of van de dochtervennootschap op aandelen heeft ingeschreven wordt geacht voor eigen rekening te hebben gehandeld.

Alle rechten verbonden aan aandelen waarop de vennootschap of haar dochtervennootschap heeft ingeschreven, blijven geschorst zolang die aandelen niet zijn vervreemd. »

De vertegenwoordiger van de Minister verwijst daarbij naar artikel 29 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen die deze bepalingen eveneens voorziet.

Paragraaf 2, aldus geamendeerd, wordt eenparig aangenomen.

Het geamendeerde artikel wordt eveneens aangenomen met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Art. 143

Bij de bespreking van dit artikel dient een lid een amendement in dat luidt als volgt :

« In het tweede lid de woorden « voor de hun opgedragen last » te vervangen door de woorden « voor de uitvoering van hun mandaat. »

Verantwoording

Taalkundig is dit een betere formulering.

Le représentant du Ministre renvoie au régime en matière de responsabilité prévu à l'article 62 de la législation sur les sociétés commerciales et souhaite que celui-ci figure dans le texte ou du moins dans le rapport. Un membre fait observer que le projet ne le prévoit pas et qu'aucun amendement, écrit ou verbal, n'a été déposé par le Gouvernement à cet égard.

Pour clore cette discussion, le président suggère de mentionner dans le rapport que l'on renvoie à cet égard au droit commun.

Un membre demande si le terme « mandataires » doit être maintenu, étant donné que le projet lui-même dispose, dans son article 146, 3°, que la société est gérée par un administrateur. Qui gère la société? Un mandataire ou un administrateur?

Le représentant du Ministre déclare que la réponse à cette question, qui doit figurer dans le rapport, est que cette fonction est une fonction de gestion journalière.

Il renvoie à cet égard à la doctrine existante qui confirmerait ce qu'il vient de dire.

Un membre se demande si les mots « qui ne sont responsables que du mandat qu'ils ont reçu », figurant au deuxième alinéa de l'article 143, doivent être interprétés de manière limitative, et donc littérale, à l'instar des dispositions du Code civil en matière de mandat. Cette disposition limitative est certainement contraire à l'esprit de l'ensemble de l'article 62.

Le représentant du Ministre souligne que l'article 62 comporte également un deuxième alinéa, sur la base duquel une doctrine a été élaborée.

Selon le représentant du Ministre, il ne serait pas bon d'avoir deux dispositions distinctes à propos de la responsabilité des administrateurs: d'une part, les dispositions de l'article 62 et, d'autre part, la présente disposition du deuxième alinéa de l'article 143 proposé.

Le représentant du Ministre pourrait marquer son accord sur la formule suivante, proposée par un membre:

« Elle est administrée par un ou par plusieurs mandataires, associés ou non associés. »

Le préopinant demande une fois de plus si les mots « qui ne sont responsables que du mandat qu'ils ont reçu » doivent être interprétés en ce sens que les mandataires en question ne peuvent agir que dans le cadre de leur mandat.

De vertegenwoordiger van de Minister verwijst naar de verantwoordelijkheidsregeling van artikel 62 der wetgeving op de handelsvennootschappen en wenst dat zulks in de tekst of minstens in het verslag zou worden opgenomen. Een lid doet opmerken dat het ontwerp zulks niet voorziet en er dienaangaande noch een schriftelijk noch een mondeling regeringsamendement is.

Ten einde de discussie hieromtrent af te ronden, suggereert de voorzitter in het verslag enkel op te nemen dat ter zake verwezen wordt naar het gemeen recht.

Een lid stelt de vraag of de term lasthebbers moet worden gehandhaafd daar waar het ontwerp zelf in zijn artikel 146, 3°, zegt dat de vennootschap wordt bestuurd door een bestuurder. Door wie wordt de vennootschap nu bestuurd? Door een lasthebber of door een bestuurder?

De vertegenwoordiger van de Minister zegt dat deze vraag in het verslag moet worden beantwoord door te stellen dat de functie er een is van dagelijks beleid.

Hij verwijst daarbij naar de bestaande rechtsleer die zulks zou beamen.

Een lid stelt zich de vraag of de woorden « die slechts verantwoordelijk zijn voor de hun opgedragen last », voorzien in het tweede lid van artikel 143, beperkend moeten worden geïnterpreteerd en dus letterlijk, zoals de voorziene bepalingen van het Burgerlijk Wetboek voor de lastgeving. Deze beperkende bepaling is zeker in tegenstrijd met de geest van het volledige artikel 62.

De vertegenwoordiger van de Minister wijst erop dat artikel 62 ook een tweede lid omvat, waarop de rechtsleer een doctrine heeft uitgebouwd.

Het zou, volgens de vertegenwoordiger van de Minister, niet goed zijn, moesten er twee onderscheiden bepalingen komen omtrent de verantwoordelijkheid van de beheerders; enerzijds de bepalingen van artikel 62 en anderzijds de thans voorziene bepaling van het tweede lid van het voorgestelde artikel 143.

Bijgevolg zou de vertegenwoordiger van de Minister het eens zijn met de volgende formulering die door een lid wordt voorgesteld:

« Zij wordt bestuurd door één of meer lasthebbers, al dan niet vennoten. »

De vorige spreker vraagt nogmaals of de woorden « die slechts verantwoordelijk zijn voor de hun opgedragen last » al dan niet moeten geïnterpreteerd worden in die zin dat de bedoelde lasthebbers slechts binnen het kader van hun mandaat mogen handelen.

Le représentant du Ministre répond que l'on a voulu donner au deuxième alinéa de l'article 143 la même portée qu'au premier alinéa de l'article 62, bien que les deux textes soient formulés de manière fort différente.

La Commission décide finalement d'adopter la formule susmentionnée, le premier amendement étant retiré.

Il convient de remarquer que l'article 158, dans sa nouvelle version, dispose explicitement que les articles 62 et 63ter des lois coordonnées sur les sociétés commerciales sont applicables aux sociétés coopératives à responsabilité limitée.

Art. 144

A l'amendement n° 4 déposé par le Gouvernement, un membre dépose un sous-amendement rédigé comme suit :

— « Supprimer le 4°. »

Justification

On ne peut pas simultanément proposer comme sanction la possibilité de dissolution prévue à l'article 141, § 3, et la nullité.

— « Supprimer le 5° et faire du texte un troisième alinéa. »

Justification

Le 5° n'est pas une cause de nullité de la société. La nullité de la clause figurant dans les statuts est la seule sanction appropriée.

Le représentant du Ministre accepte les deux dispositions de l'amendement.

Au sujet du texte ainsi proposé, le représentant du Ministre déclare qu'il assure une meilleure concordance entre l'article et la législation relative à d'autres types de sociétés commerciales.

Les deux dispositions de l'amendement et l'article ainsi amendé sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Art. 145

Cet article ne donne lieu à aucune discussion et est adopté à l'unanimité des 12 membres présents, étant donné qu'il remplace l'article 145 existant, à l'exclusion du 6°.

De vertegenwoordiger van de Minister antwoordt dat men aan het tweede lid van het artikel 143 dezelfde draagwijdte heeft willen geven als aan het eerste lid van artikel 62, hoewel deze twee teksten op een verschillende manier geformuleerd zijn.

Tenslotte beslist de Commissie de hierbovenvermelde formulering te aanvaarden, waarbij het eerst gestelde amendement wordt ingetrokken.

Er dient opgemerkt dat naderhand in artikel 158 uitdrukkelijk werd bepaald dat artikelen 62 en 63ter van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen van toepassing zijn op de C.V.'s met beperkte aansprakelijkheid.

Art. 144

Op het amendement van de Regering onder nr. 4 wordt door een lid een subamendement neergelegd ertoe strekkende :

— « Het 4° te doen vervallen. »

Verantwoording

Men kan niet tegelijkertijd de mogelijkheid van ontbinding voorgesteld in artikel 141, § 3, en de nietigheid als sanctie voorstellen.

— « Het 5° te doen vervallen en van de tekst een derde lid maken. »

Verantwoording

Het punt 5° is geen grond van nietigheid van de vennootschap. Enkel de nietigheid van de clause in de statuten is de gepaste sanctie.

De vertegenwoordiger van de Minister gaat akkoord met de twee bepalingen van dit amendement.

Op de aldus voorgestelde tekst verklaart de vertegenwoordiger van de Minister dat dit artikel op een duidelijkere wijze in overeenstemming is met de wetgeving op de andere soorten van handelsvennootschappen.

De twee bepalingen van het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

Art. 145

Dit artikel wordt zonder discussie met eenparigheid van de 12 aanwezige leden aangenomen gezien het bestaande artikel 145 overneemt, evenwel met weglating van het 6°.

Art. 146

Lors de l'examen de cet article, est reprise la discussion relative à l'amendement visant à remplacer le 4° et le 5° par ce qui suit :

« 4° tous les associés peuvent voter dans l'assemblée générale; chaque part donne droit à une voix; les convocations se font au moins quinze jours avant l'assemblée générale, par lettre recommandée, signée par les administrateurs; les résolutions sont prises suivant les règles indiquées pour les sociétés anonymes;

5° l'assemblée générale décide de l'affectation des bénéfices et des pertes. »

L'auteur de cet amendement souligne que celui-ci doit être examiné conjointement à l'amendement visant à insérer un article 146bis.

Le deuxième amendement est rédigé comme suit :

« Article 146bis. — Si, lors de la constitution ou d'une modification des statuts, on opte pour la forme de la société coopérative de participation, les dispositions suivantes sont applicables :

1° tous les associés peuvent voter dans l'assemblée générale; ils ont voix égale; les convocations se font par lettre recommandée, signée de l'administration; les résolutions sont prises suivant les règles indiquées pour les sociétés anonymes;

2° les bénéfices et les pertes se partagent chaque année, par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise. »

Justification

Il est impensable que, dans le silence de leurs statuts, toutes les sociétés coopératives prennent la forme de sociétés coopératives de participation, eu égard notamment aux sanctions prévues à l'article 141, § 3, et à l'article 144, 4°.

Le représentant du Ministre déclare qu'il est tout à fait d'accord avec la portée de cet amendement et il souligne que la Commission a implicitement approuvé, en termes généraux, le contenu de l'amendement visant à insérer un article 146bis nouveau.

Il souligne, toutefois, qu'à la suite de l'adoption de l'article 141, § 3, la phrase liminaire de l'amendement doit être modifiée, puisqu'il ne faut plus y faire référence à la forme juridique de la société coopérative de participation.

Art. 146

Bij de behandeling van dit artikel wordt opnieuw de discussie gevoerd omtrent het amendement ertoe strekkende het 4° en het 5° te vervangen als volgt :

« 4° alle vennoten zijn stemgerechtigd in de algemene vergadering; elk aandeel geeft recht op één stem; de oproeping geschiedt minstens 15 dagen voor de algemene vergadering bij aangetekende brief, ondertekend door de bestuurders; de besluiten worden genomen overeenkomstig de regels bepaald voor de naamloze vennootschappen;

5° de algemene vergadering beslist over de bestemming van de winst of het verlies. »

De indiener van dit amendement wijst erop dat dit amendement samen dient behandeld te worden met het amendement ertoe strekkende een artikel 146bis in te voegen.

Dit tweede amendement luidt als volgt :

« Artikel 146bis. — Wanneer bij de oprichting of een statutenwijziging gekozen wordt voor de rechtsvorm van coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming, zijn de volgende bepalingen van toepassing :

1° alle vennoten zijn stemgerechtigd in de algemene vergadering; zij hebben gelijk stemrecht, de oproeping geschiedt bij aangetekende brief, ondertekend door het bestuur; de besluiten worden genomen overeenkomstig de regels bepaald voor de naamloze vennootschappen;

2° jaarlijks wordt de winst onder de vennoten verdeeld of het verlies over hen omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng. »

Verantwoording

Het is onvoorstelbaar dat alle C.V. bij stilzwijgen in hun statuten de vorm van C.V. bij wijze van deelneming zouden aannemen, onder meer gezien de sancties die in artikel 141, § 3, en in artikel 144, 4°, voorzien worden.

De vertegenwoordiger van de Minister verklaart dat hij volledig akkoord gaat met de strekking van dit amendement erop wijzende dat de Commissie bij de behandeling van artikel 141, § 3, impliciet de inhoud van het voorgestelde amendement voor een nieuw artikel 146bis in algemene bewoordingen reeds heeft aanvaard.

Hij wijst er evenwel op dat ingevolge het goedgekeurde artikel 141, § 3, het amendement evenwel in zijn aanhef dient gewijzigd, vermits daarin niet moet worden verwezen naar de « gekozen rechtsvorm van coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming ».

Cette modification s'impose à la suite de l'option de la Commission selon laquelle il n'existe, en principe, que deux sortes de sociétés coopératives, à savoir les sociétés coopératives à responsabilité limitée et les sociétés coopératives à responsabilité illimitée.

Le représentant du Ministre demande, pour la même raison, que la disposition du 1° sur le droit de vote soit supprimée par analogie avec ce que l'on a fait en ce qui concerne les sociétés anonymes, de manière que la distinction entre les sociétés coopératives de participation et les autres formes de sociétés commerciales reste plus nette.

La Commission se déclare prête, en conclusion de la discussion, à adopter le texte suivant de l'article 146bis.

« Article 146bis. — Si lors de la constitution ou d'une modification des statuts on opte pour les règles suivantes :

1° tous les associés peuvent voter dans l'assemblée générale; ils ont voix égale; les convocations se font par lettre recommandée, signée de l'administration;

2° les bénéfices et les pertes se partagent chaque année, par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise,

cette société doit prendre impérativement la dénomination de coopérative de participation conformément à l'article 141, § 3. »

Cet article est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

A la suite de l'adoption de ce nouvel article 146bis, l'amendement visant à remplacer, dans les autres articles du projet de loi, les références à l'article 146, 4° et 5°, par une référence à l'article 146bis, 1° et 2°, est lui aussi adopté.

On procède de la même manière au cours de la discussion de l'article 147bis.

Art. 147

Lors de l'examen de cet article, est déposé un premier amendement tendant à :

« Supprimer l'obligation de mentionner la profession des associés au registre, et ce, contrairement à l'article 147 existant. »

Dit om in overeenstemming te blijven met de door de Commissie aanvaarde optie dat in principe er slechts twee soorten van C.V.'s zijn, namelijk deze met beperkte aansprakelijkheid en deze met onbeperkte aansprakelijkheid.

Om dezelfde reden vraagt de vertegenwoordiger van de Minister de in de 1° voorziene bepaling over de stemmingwijzen naar analogie met deze in de naamloze vennootschappen te schrappen, waardoor het onderscheid tussen C.V.'s bij wijze van deelneming en de andere vormen van handelsvennootschappen duidelijker gehandhaafd blijft.

Tot besluit van de discussie keurt de Commissie de volgende tekst van artikel 146bis goed.

« Artikel 146bis. — Indien bij de oprichting of bij een wijziging van de statuten voor de volgende regels wordt gekozen :

1° alle vennoten zijn stemgerechtigd in de algemene vergadering; zij hebben gelijk stemrecht; de oproeping geschiedt bij aangetekende brief, ondertekend door het bestuur;

2° jaarlijks wordt de winst onder de vennoten verdeeld of het verlies over hen omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng,

dan is die vennootschap overeenkomstig artikel 141, § 3, verplicht de benaming coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming aan te nemen. »

Dit artikel wordt aangenomen met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Ingevolge de goedkeuring van het nieuwe artikel 146bis wordt het amendement van een lid, ertoe strekkende in de andere artikelen van dit wetsontwerp de verwijzingen naar artikel « 146, 4° en 5° », te vervangen door artikel « 146bis, 1° en 2° », goedgekeurd.

Zulks wordt toegepast bij de behandeling van artikel 147bis.

Art. 147

Bij de behandeling van dit artikel wordt een eerste amendement voorgesteld ertoe strekkende :

« De noodzakelijke verwijzing naar « het beroep » van de vennoten in het register der vennoten te schrappen en zulks in wijziging van het bestaande artikel 147. »

Justification

Il est souhaitable de contrôler l'identité de l'associé au moyen de sa carte d'identité. La profession est une mention qui ne figure pas sur la carte d'identité et que la société ne peut contrôler. On peut donc s'interroger sur l'exactitude de la profession indiquée.

D'autre part, la profession n'est pas une donnée constante. Par conséquent, l'utilité de cette mention au registre des associés est relative.

Du reste, l'article 156 proposé relatif aux mentions à faire figurer sur le titre, ne prévoit pas non plus la profession.

Un membre observe que cet article reprend effectivement le premier alinéa de l'article 147 existant, mais en y ajoutant un 4° disposant qu'il y a lieu de mentionner également au registre le montant des versements effectués et les sommes retirées en remboursement des parts.

Au deuxième alinéa de cet article, un membre propose, par voie d'amendement verbal, de remplacer les mots « portent une date ainsi que la signature de celui qui les présente » par les mots « sont datés et signés ».

Un membre attire l'attention sur le fait que ces mots signifient que le candidat associé, en tout cas, doit signer les documents en question après les avoir datés.

La Commission adopte cet amendement à titre de correction de texte.

Un membre souligne que certains étudiants recourent à la forme de la société coopérative afin de procéder à des achats en commun, par exemple de papeterie, de manière à obtenir, après le paiement d'une cotisation modique, une réduction importante sur les marchandises fournies par la société coopérative.

L'intervenant est conscient que ces associés-étudiants, qui n'ont aucune connaissance des statuts de la société coopérative, peuvent éventuellement se voir attribuer la responsabilité illimitée, soit en tant que fondateurs, soit en tant qu'associés.

Il ressort de la discussion menée à cet égard qu'en vertu de la législation actuelle, l'on devient associé en apposant sa signature dans le registre des associés. Le projet de loi à l'examen prévoit toutefois une réglementation plus souple, où les inscriptions se font sur la base de documents autres que le registre des associés.

Le premier intervenant souligne que si l'on adopte l'article 147 sans modification, le risque que quelqu'un devienne membre d'une société coopérative à responsabilité illimitée est particulièrement grand.

Verantwoording

Het is raadzaam de identiteit van de vennoot te controleren aan de hand van zijn identiteitskaart. Het beroep is een vermelding die niet op de identiteitskaart voorkomt, en door de vennootschap niet kan gecontroleerd worden. De nauwkeurigheid van het aangeduide beroep kan dan ook in vraag gesteld worden.

Het beroep is daarenboven geen vast gegeven. Het nut van deze vermelding in het vennotenregister is bijgevolg relatief.

Trouwens, het voorgestelde artikel 156 waar de vereiste vermeldingen op het aandeelbewijs worden bepaald, voorziet evenmin in de aanduiding van het beroep.

Een lid merkt op dat dit artikel inderdaad het eerste lid van het bestaande artikel 147 overeenstemt, evenwel onder toevoeging van een 4°, bepalende dat in het register ook dient vermeld de storting op aandelen en de gelden die als terugbetaling van aandelen worden teruggenomen.

Bij het tweede lid van dit artikel, stelt een lid bij mondeling amendement voor de woorden « porte une date ainsi que la signature de celui qui les présente » te vervangen door de woorden « sont datés et signés ».

Een lid vestigt de aandacht erop dat die woorden betekenen dat alleszins de kandidaat-vennoot de betrokken documenten moet ondertekenen na dagtekening.

De Commissie aanvaardt dit amendement als tekstverbetering.

Een lid wijst op het gebruik van de C.V.-vennootschapsvorm om samenaankoop te realiseren, bijvoorbeeld bij papeterieaankopen door studenten die op deze wijze na betaling van een kleine lidmaatschapsbijdrage een ernstige korting bekomen op de door de C.V. geleverde goederen.

Het lid geeft er zich rekenschap van dat zulke studentenvennoten, die geen kennis hebben van de statuten der C.V., eventueel onbeperkt aansprakelijk kunnen worden gesteld, hetzij als oprichter, hetzij als vennoot.

Uit de bespreking hierop blijkt dat in de huidige wetgeving men vennoot wordt door handtekening op het register van de vennoten. Het wetsontwerp evenwel voorziet een soepeler regeling, waarbij de inschrijvingen geschieden op grond van documenten andere dan het register der vennoten.

Het eerste lid wijst erop dat bij aanvaarding van het artikel 147 zonder wijziging het risico dat men lid wordt van een C.V. met onbeperkte aansprakelijkheid bijzonder groot is.

L'intervenant, soutenu en cela par la Commission, estime qu'il conviendrait d'insérer une disposition visant à attirer l'attention, lors du recrutement des associés, sur la responsabilité illimitée ou non des fondateurs, surtout si le recrutement se fait sur la base de documents distincts et non par la signature du registre des associés.

Le représentant du Ministre souligne que le projet définit d'une manière beaucoup plus précise la responsabilité des fondateurs et des administrateurs de sociétés coopératives.

Un commissaire confirme que quelle que soit la procédure que l'on désire instaurer, l'adhésion ne peut prendre cours qu'au moment de la mention au registre des associés, de la manière prescrite par la loi.

Le membre qui a formulé l'observation précitée dépose ensuite un amendement, libellé comme suit :

« Insérer un alinéa 3, libellé comme suit :

« En ce qui concerne les sociétés coopératives à responsabilité illimitée, la signature dont il est question à l'alinéa précédent n'engage son auteur qu'à la condition qu'elle soit précédée de la mention manuscrite : « Bon pour engagement illimité et solidaire. »

Justification

Devant l'ampleur de l'engagement, il faut éviter que des parts ne soient souscrites dans l'ignorance de la responsabilité qui s'y attache.

Ainsi, il doit être exclu que des parts puissent être considérées comme souscrites, par la simple mention, sur fiche, des nom et adresse d'une personne intéressée, suivis de sa signature et de la date.

La mention manuscrite « Bon pour engagement illimité et solidaire » — s'inspirant de la formule prévue à l'article 1326 du Code civil, requérant la mention « Bon pour », devant précéder l'engagement unilatéral au paiement d'une somme d'argent — enlève toute équivoque à la portée de cette signature.

Un commissaire demande s'il ne faudrait pas prévoir une disposition suivant laquelle un candidat qui s'inscrit comme associé d'une S.C. doit disposer d'un délai de réflexion afin de prendre conscience de l'ampleur des engagements et responsabilités qu'il prend. L'intervenant renvoie en l'espèce aux dispositions du projet relatif aux pratiques commerciales, voté récemment par le Sénat, qui prévoyait un tel délai de réflexion, et ajoute que l'adhésion à une S.C. peut également s'accompagner d'une forme d'acquisition.

Er dient volgens dit lid, daarin bijgetreden door de Commissie, een bepaling ingelast ten einde bij de werving van vennoten zeer duidelijk de aandacht te vestigen op de al dan niet onbeperkte of beperkte verantwoordelijkheid der oprichters, zeker zo zulke werving geschiedt bij afzonderlijke documenten en niet door ondertekening in het register der vennoten.

De vertegenwoordiger van de Minister wijst erop dat het ontwerp op een veel duidelijker wijze de verantwoordelijkheid der oprichters en beheerders van C.V.'s omschrijft.

Een lid bevestigt dat, welke procedure men ook wil invoeren, het lidmaatschap maar kan aanvangen vanaf de vermelding in het register der vennoten op de door de wet voorgeschreven wijze.

Hierop dient het lid dat de opmerking maakte een amendement in dat luidt als volgt :

« Een derde lid in te voegen, luidend als volgt :

« Ten aanzien van coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid verbindt de in het vorige lid bedoelde handtekening de ondertekenaar slechts op voorwaarde dat zij wordt voorafgegaan door de met de hand geschreven vermelding : « Goed voor onbeperkte en hoofdelijke verbintenis. »

Verantwoording

Gezien de omvang van de verbintenis, dient te worden vermeden dat op de aandelen wordt ingeschreven zonder dat men zich bewust is van de aansprakelijkheid die daaraan verbonden is.

Uitgesloten moet worden dat men ervan uitgaat dat op aandelen is ingeschreven zodra op een steekkaart gewoon de naam en het adres van een betrokken persoon worden vermeld, gevolgd door de handtekening en de datum.

De schriftelijke vermelding « goed voor onbeperkte en hoofdelijke verbintenis » geïnspireerd op artikel 1326 van het Burgerlijk Wetboek, dat de vermelding « goed voor » vereist, die moet voorafgegaan aan de eenzijdige verbintenis tot betaling van een som geld, neemt elke twijfel weg wat betreft de strekking van die handtekening.

Een lid stelt de vraag of er niet dient voorzien in een bepaling dat zo een kandidaat zich inschrijft als vennoot van een C.V., deze kandidaat over een bezinningsperiode dient te beschikken ten einde zich ervan te gewisselen welke de omvang van zijn opgenomen verplichtingen en verantwoordelijkheden zijn. Dit lid verwijst daarbij naar de bepalingen van de onlangs in de Senaat goedgekeurde wet op de handelspraktijken, waarbij zulke reflectieperiode werd voorzien en zegt dat het aansluiten bij een C.V. ook kan gepaard gaan met een vorm van aankoop.

Un commissaire répond à cette proposition en soulignant que l'amendement indique clairement jusqu'où le candidat associé s'engage. En conséquence, l'auteur de la proposition n'en fait pas un amendement.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Le représentant du Ministre souligne que les modifications proposées de l'article 146 le sont à la demande du monde coopératif, parce que l'article 147 actuel est trop contraignant, en ce sens qu'il dispose que les registres des associés doivent être paraphés et visés, soit par un juge du tribunal de commerce, soit par un bourgmestre, et ce, sans frais. Le texte actuel renvoie à une disposition similaire relative à la législation sur les S.P.R.L.

§ 1er bis. De la constitution des sociétés coopératives à responsabilité limitée et des sociétés coopératives de participation

En entamant la discussion de ce paragraphe, il est renvoyé à l'amendement n° 5 du Gouvernement, visant à supprimer, dans l'intitulé du § 1er bis, la référence aux sociétés coopératives de participation.

La Commission adopte à l'unanimité l'intitulé suivant :

« § 1er bis. De la constitution des sociétés coopératives à responsabilité limitée ».

Art. 147bis

§ 1er. Les deux premiers alinéas du § 1er proposé sont innovateurs, puisqu'ils introduisent la notion de « part fixe du capital social ». Cette innovation est adoptée sans discussion.

Le troisième alinéa de ce paragraphe, qui traite de la partie variable du capital, donne lieu à une discussion approfondie.

Plusieurs membres estiment qu'il conviendrait d'indiquer de manière encore plus précise qu'une modification des statuts n'est pas nécessaire pour modifier la partie variable du capital de la société. S'inspirant de plusieurs propositions verbales de correction de texte, la Commission décide de scinder le troisième alinéa en deux alinéas, libellés comme suit :

« La société est à capital variable pour ce qui dépasse le montant de la part fixe. Cette portion du capital varie en raison de l'admission ou du départ d'associés, ou de l'augmentation du capital ou du retrait des parts. »

Cette variation ne requiert pas modification des statuts. »

Een lid beantwoordt dit voorstel door erop te wijzen dat in het amendement duidelijk is aangegeven tot wat de kandidaat vennoot zich engageert. Het voorstel wordt dienvolgens niet omgezet in een amendement.

Het amendement wordt aangenomen met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

De vertegenwoordiger van de Minister wijst erop dat de voorgestelde wijzigingen van artikel 146 worden voorgesteld op verzoek van « le monde coopératif », omwille van het feit dat het bestaande artikel 147 te stringent is, daar waar werd bepaald dat de registers van vennoten dienden geparafeerd en geïllustreerd door hetzij een rechter van de rechtbank van koophandel hetzij een burgemeester, en zulks zonder kosten. De huidige tekst verwijst naar een soortgelijke bepaling met betrekking tot de wetgeving op de B.V.B.A.'s.

§ 1bis. De oprichting van coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en van coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming

Bij het begin van de discussie omtrent deze paragraaf wordt verwezen naar het regeringsamendement nr. 5 ertoe strekkende in het opschrift de verwijzing naar de C.V.'s bij wijze van deelneming te schrappen.

De Commissie aanvaardt bij eenparigheid het dus beperkte opschrift als volgt :

« § 1bis. Oprichting van coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid ».

Art. 147bis

§ 1. De twee eerste leden van het voorgestelde onder § 1 zijn sterk vernieuwend daar het begrip « vast gedeelte van maatschappelijk kapitaal wordt ingevoerd. Deze vernieuwing wordt zonder discussie aanvaard.

Het derde lid van deze paragraaf, dat handelt over het veranderlijk deel van het kapitaal, geeft aanleiding tot een uitgebreide tekstdiscussie.

Verschillende leden wijzen erop dat duidelijker in de tekst moet worden aangetoond dat de wijzigingen van het veranderlijk deel van het kapitaal der vennootschap geenszins dient te geschieden bij wijze van wijziging der statuten. Verschillende mondelinge voorstellen van tekstverbetering leiden ertoe het derde lid op te splitsen in twee leden, als volgt :

« Het kapitaal van de vennootschap is veranderlijk wat het bedrag betreft dat het vaste gedeelte te boven gaat. Dat gedeelte van het kapitaal varieert ter oorzaak van de toetreding of de uittreding van vennoten, van de kapitaalverhoging of de terugnemering van aandelen. »

Daarvoor is geen wijziging van de statuten vereist. »

Au § 1er du texte initial, un membre dépose un amendement visant à compléter ce paragraphe par un quatrième alinéa, libellé comme suit :

« Pour les sociétés coopératives de participation, le capital à souscrire et à libérer est fixé à 250 000 francs. »

Justification

Cet amendement permettra de respecter l'économie du projet quant au rôle des sociétés coopératives de participation en limitant le montant des engagements des différents associés à un montant raisonnable, proportionnel aux activités généralement exercées par ces sociétés.

La Commission constate que cet amendement a en fait été repris dans l'amendement n° 6 du Gouvernement, qui a servi de base à la discussion de ce paragraphe. L'intervenant retire dès lors son amendement.

Par suite de l'adoption de l'article 146bis, la référence à l'article 146, 4° et 5°, telle qu'elle figure dans l'amendement du Gouvernement, doit être remplacée par une référence à l'article 146bis, 1° et 2°.

Dans le texte néerlandais de l'amendement du Gouvernement est apportée la correction linguistique suivante: le mot « kan » est remplacé par le mot « mag ». *In fine* de l'amendement du Gouvernement, les mots « à concurrence de 250 000 francs » sont supprimés dans les deux langues.

Le représentant du Ministre précise que la mention, au deuxième alinéa, des dispositions relatives aux montants avait été proposée par le Conseil d'Etat.

Un membre, qui défend les petites sociétés coopératives, se demande si l'obligation de libérer le capital jusqu'à concurrence de 250 000 francs est encore bien compatible avec la *ratio legis*, qui tend à permettre la création de petites S.C.

Il se demande si le but est de durcir la réglementation ou bien seulement de prévoir les garanties nécessaires.

Le représentant du Ministre répond que la réglementation actuelle sur les sociétés coopératives est maintenue pour l'essentiel, c'est-à-dire notamment un capital et un nombre d'associés variables et la souplesse d'organisation. Il tient à souligner que la société coopérative s'efforce de faire participer les candidats associés à la formation du capital et qu'en

Ter aanvulling van § 1 diende op de oorspronkelijk neergelegde tekst van het ontwerp een lid een amendement in ertoe strekkende deze paragraaf aan te vullen moet een vierde lid, luidende:

« Voor de coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming is het kapitaal waarop moet worden ingeschreven en dat moet worden volgestort, vastgesteld op 250 000 frank. »

Verantwoording

Met dit amendement wordt de opzet van het ontwerp wat betreft de rol van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming gerespecteerd. De omvang van de verbintenissen van de onderscheiden vennoten wordt hierdoor immers beperkt tot een redelijk bedrag, dat in verhouding staat tot de bedrijvigheid die gewoonlijk door deze vennootschappen wordt uitgeoefend.

Gezien de Commissie de bespreking van deze paragraaf voerde op grond van de tekst aangevuld door het amendement nr. 6 van de Regering, werd vastgesteld dat het voornoemd ingediend amendement van dit lid in feite overgenomen werd in het regeringsamendement. Hierop trok dit lid haar amendement in.

Ingevolge de goedkeuring van artikel 146bis, diende de verwijzing in het regeringsamendement naar artikel 146, 4° en 5°, vervangen te worden door artikel 146bis, 1° en 2°.

Bij taalverbetering in het verslag wordt in de Nederlandse tekst van het regeringsamendement het woord « kan » vervangen door het woord « mag ». De tekst *in fine* van het regeringsamendement wordt in beide landstalen verbeterd door de woorden « ten belope van 250 000 frank » te schrappen.

De vertegenwoordiger van de Minister verduidelijkte dat de bepalingen van het tweede lid in verband met de bedragen in de tekst werden opgenomen op grond van het advies van de Raad van State.

Een lid dat opkomt voor de kleine coöperatieve vennootschappen stelt zich de vraag of de verplichting tot volstorting van het kapitaal tot 250 000 frank nog wel in overeenstemming is met de *ratio legis* die de oprichting van kleine C.V.'s wil mogelijk maken.

Is het de bedoeling, zegt het lid, om de reglementering stroever te maken of is het de bedoeling enkel noodzakelijke garanties te voorzien.

De vertegenwoordiger van de Minister antwoordt dat de essentie van de huidige regelgeving op de C.V.'s blijft, met name een zich wijzigbaar kapitaal en aantal vennoten en een soepele organisatie. Hij wenst te benadrukken dat de C.V.-vennootschap tracht de kandidaat-vennoten te betrekken bij de vorming van het kapitaal, zeker voor wat het veranderlijk

tout cas en ce qui concerne le capital variable, cela pourra continuer à se faire de la manière bien connue, c'est-à-dire par des versements hebdomadaires ou mensuels.

Le capital minimum qui est désormais prévu sert principalement à protéger les tiers.

Le préopinant regrette cette obligation d'un capital minimum et y voit une restriction à la création de sociétés coopératives.

La Commission adopte néanmoins le § 1er, complété par l'amendement gouvernemental, plusieurs membres se référant à un célèbre professeur d'université qui leur a inculqué les idées d'une véritable société égalitaire avec les « Equitables pionniers de Rochdale ».

Un membre demande de quelle manière l'article 103 de la législation sur les sociétés commerciales doit être appliqué aux sociétés coopératives. La perte de la moitié du capital social doit-elle s'envisager sur le capital fixe ou bien sur le capital total, c'est-à-dire le capital fixe et le capital variable ?

Le Ministre, approuvé par la Commission, confirme que pour l'application de l'article 103, le capital à considérer est le seul capital fixe.

Un membre remarque que, sous le régime de la législation existante relative aux sociétés coopératives, l'article 103 ne pouvait viser que le capital variable. Il est évident que l'article 103 ne pouvait être appliqué, en l'absence de capital de la société coopérative.

Le texte du § 1er ainsi modifié est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

§ 2. Ce paragraphe est adopté sans discussion, à l'unanimité des 12 membres présents.

§ 3. Un membre demande s'il est effectivement exclu de considérer un apport de « travaux et services » comme un apport de capital, de sorte que cela empêche toute création de coopérative de production.

La Commission constate qu'effectivement, une société coopérative constituée uniquement de « travaux ou services » comme apport de capital n'est plus possible.

Elle renvoie à cet égard au commentaire de l'article, où l'on peut lire ceci : « A l'instar de ce qui se passe pour les sociétés anonymes, seuls les éléments représentant une valeur concrète au moment de l'apport pourraient être pris en considération pour des apports en nature, qui peuvent donner lieu à des parts représentant le capital social ».

Un membre insiste à plusieurs reprises pour que l'on supprime le § 3. Il se réfère à la discussion de l'article 141, § 1er.

Le Ministre et la Commission avaient d'abord pensé suivre cette suggestion.

ke kapitaal betreft, zulks kan nog steeds geschieden op de destijds beroemde wijze, met name wekelijkse of maandelijke stortingen.

Het thans voorziene minimum kapitaal dient hoofdzakelijk ter bescherming van derden.

Het voornoemde lid betreurt de minimum kapitaalsverplichting en ziet daarin een beperking voor de oprichting van de C.V.'s.

De Commissie aanvaardt nochtans de door het regeringsamendement aangevulde § 1, onder verwijzing van verscheidene leden naar een roemrijke universiteitsprofessor die hen de ideeën van een ware egalitaire vennootschap bijbracht: « Les équitables pionniers de Rochdale » aanhalend.

Een lid stelt de vraag op welke wijze artikel 103 der wetgeving op de handelsvennootschappen moet worden toegepast op de coöperatieve vennootschappen. Slaat het verlies van de helft van het maatschappelijk kapitaal op het vaste kapitaal dan wel op het totale kapitaal, zijnde vaste en zich wijzigende ?

De Minister, daarin bijgetreden door de Commissie, bevestigt dat voor toepassing van artikel 103, het kapitaal terugslaat op enkel het « vaste kapitaal ».

Een lid merkt op dat onder het regime van de bestaande wetgeving op de C.V.'s artikel 103 enkel kon terugslaan op het variabele kapitaal. Natuurlijk kan artikel 103 niet worden toegepast wanneer er in de C.V. geen kapitaal was.

De tekst van de aldus gewijzigde § 1 wordt eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

§ 2. Deze paragraaf wordt zonder discussie door de 12 aanwezige leden eenparig aangenomen.

§ 3. Bij de behandeling van § 3 stelt een lid de vraag of inderdaad de inbreng van « diensten en werk » uitgesloten wordt als kapitaalsinbreng, zodat een productiecoöperatieve niet meer mogelijk zou zijn.

De Commissie stelt inderdaad vast dat een C.V. opgericht met als kapitaal inbreng van « arbeid of diensten » alleen, niet meer mogelijk is.

Zij verwijst daarbij naar de toelichting bij dit artikel, die vermeldt: « Net als bij de naamloze vennootschappen kunnen alleen bestanddelen die op het tijdstip van de inbreng een concrete waarde vertegenwoordigen in aanmerking worden genomen als inbrengen in natura die vervangen kunnen worden door aandelen die het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen ».

Een lid dringt bij herhaling erop aan om § 3 door te halen, verwijzend naar de discussies van artikel 141, § 1.

De Minister en de Commissie waren oorspronkelijk van mening deze suggestie op te volgen.

Toutefois, en deuxième lecture, on a constaté que l'article 141, § 1er, avait été amendé sur proposition du Gouvernement, de sorte que le § 3 proposé ici devait bel et bien être maintenu.

Les §§ 2 à 4 et l'article 147*bis*, amendé, sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Art. 147*ter*

A la suite de l'adoption de la disposition du § 3 de l'article 141 sur le droit de demander la dissolution de la société coopérative de participation en raison du non-respect de l'article 146*bis*, 1° et 2°, le représentant du Ministre propose, par la voie d'un amendement verbal, de supprimer au 3° les mots « soit du non-respect de l'article 146, 4° et 5°, en ce qui concerne les sociétés coopératives de participation ».

Un membre avait, en effet, fait observer que le non-respect des dispositions de l'article 146*bis*, 1° et 2°, ne devait pas comporter une sanction spécifique à infliger aux fondateurs. Comme un autre membre l'a noté, la sanction prévue à l'article 147*ter* n'est plus applicable non plus, à la suite de ladite suppression, en cas d'augmentation de capital décidée en méconnaissance des dispositions de l'article 146*bis*, 1° et 2°.

Un membre fait observer, enfin, que, selon les dispositions suivantes du projet, les articles 62 et 63*ter* sont entièrement applicables aux administrateurs de sociétés coopératives à responsabilité limitée.

L'article ainsi amendé, dans le premier alinéa du texte néerlandais duquel le mot « beheert » a été remplacé par le mot « bestuurt » par suite de l'adoption d'un amendement proposé par un commissaire, est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

Art. 147*quater* à 147*octies*

Le représentant du Ministre signale que ces articles ont été entièrement repris à la demande du Conseil d'Etat, de manière à réunir en un seul ensemble toute la législation sur les sociétés coopératives. Ils reprennent, pour la plus grande partie, des dispositions de la législation existante.

Ces articles sont adoptés sans modification à l'unanimité des 15 membres présents.

Lors de la discussion de l'article 147*quinquies*, on a souligné le caractère délicat de la mission confiée en l'occurrence au reviseur d'entreprises.

Un membre a demandé à cette occasion si le Gouvernement envisageait de proposer des mesures concernant les tarifs pratiqués par les reviseurs d'entreprises.

Il pense aux petites sociétés coopératives, qui pourraient être submergées sous le poids des notes d'honoraires de ces reviseurs.

In tweede lezing evenwel, werd vastgesteld dat artikel 141, § 1, op voorstel van de Regering geamendeerd was, zodat het alhier voorgestelde § 3 wel degelijk dient gehandhaafd.

De §§ 2 tot 4 en het geamendeerde artikel 147*bis* worden eenparig aangenomen door de twaalf aanwezige leden.

Art. 147*ter*

Ingevolge de goedkeuring in artikel 141, § 3, van de bepaling omtrent het vorderingsrecht tot ontbinding wegens niet-naleving van artikel 146*bis*, 1° en 2°, in de coöperatieve vennootschappen bij wijze van deelneming, stelt, bij mondeling amendement, de vertegenwoordiger van de Regering voor in het 3° de woorden « of ook nog van de niet-naleving van artikel 146, 4° en 5°, met betrekking tot de C.V. bij wijze van deelneming » te schrappen.

Een lid had inderdaad opgemerkt dat het niet-naleven van de bepalingen van artikel 146*bis*, 1° en 2°, geen specifieke sanctie diende in te houden ten aanzien van de oprichters. De schrapping heeft, zoals een ander lid opmerkte, dan wel tot gevolg dat de sanctie van artikel 147*ter* ook niet toepasselijk is bij verhoging van kapitaal met miskenning van de bepaling van artikel 146*bis*, 1° en 2°.

Tenslotte werd door een lid opgemerkt dat in de verdere bepalingen van het ontwerp de artikelen 62 en 63*ter* volledig van toepassing zijn op de bestuurders van de C.V.-vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

Het aldus geamendeerd artikel waarin bij amendement van een commissielid in het eerste lid van de tekst het woord « beheert » werd vervangen door het woord « bestuurt », wordt aangenomen met eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Art. 147*quater* tot en met 147*octies*

De vertegenwoordiger van de Minister wijst erop dat deze artikelen op verzoek van de Raad van State volledig werden hernomen ten einde een volledige wetgeving over de C.V.'s in één geheel te hebben. Zij hernemen grotendeels bepalingen uit de vigerende wetgeving.

Deze artikelen worden met eenparigheid van de 15 aanwezige leden zonder wijziging aanvaard.

Bij de behandeling van artikel 147*quinquies*, werd gewezen op de delicate opdracht die aan de bedrijfsrevisor *in casu* wordt toegekend.

Een lid stelde bij deze gelegenheid de vraag of de Regering overweegt maatregelen tot tarificatie van de bedrijfsrevisoren voor te stellen.

Dit lid verwees naar de kleine C.V.'s die zouden kunnen worden bedolven onder zware nota's van de betrokken bedrijfsrevisoren.

Un autre membre propose toutefois que l'article 147^{quinquies}, § 1er, permette à un expert-comptable indépendant d'exercer la mission confiée au réviseur d'entreprises, par analogie aux dispositions contenues dans le projet, adopté par le Sénat, portant réforme de la loi sur les sociétés anonymes.

L'intervenant rappelle la discussion qui avait eu lieu à l'époque et la décision selon laquelle, en l'absence de raisons impératives particulières pour prévoir un réviseur d'entreprises, il convenait de placer toujours au même niveau les réviseurs d'entreprises et les experts-comptables indépendants.

Le représentant du Ministre, interrogé à ce sujet, confirme que, lors de la discussion sur désignation des réviseurs d'entreprises, de nombreuses modifications ont été apportées dans les différents articles du projet de loi sur les sociétés anonymes pour permettre aux experts-comptables d'intervenir au même titre que les réviseurs d'entreprises, mais que pour le rachat par la société d'un élément d'actif appartenant à un gérant ou un associé, seule la désignation d'un réviseur d'entreprises a été prévue.

Aussi la Commission n'a-t-elle pas été d'accord pour prévoir, dans les dispositions de l'article 147^{quinquies}, l'expert-comptable à côté du réviseur d'entreprises.

A l'article 147^{octies}, § 2, le mot « mission » est supprimé, de sorte que la phrase doit se dire comme suit : « Ils ne peuvent exercer aucune fonction, ni accepter aucun autre mandat dans la société ».

Art. 147^{nonies}

L'amendement n° 8 du Gouvernement a proposé de supprimer l'article 147^{nonies} du texte en discussion. Le représentant du Ministre a renvoyé à ce propos aux dispositions relatives à la nullité des S.C., qui figurent déjà à l'article 144, § 1er.

Il faut observer que la cause de nullité qui était prévue initialement pour les S.C. de participation qui n'auraient pas prévu dans leurs statuts :

premièrement, que l'on voterait suivant le principe « un homme, une voix » ;

deuxièmement, que les bénéfices devraient se partager par moitié entre les associés et par moitié à raison de la mise,

que cette cause de nullité n'a plus été retenue lors de l'examen de l'article 144, étant donné que l'inobservation des dispositions susvisées dans les statuts des dites S.C. n'impliquerait plus qu'un droit d'action en dissolution, comme le prévoit l'article 141.

Een ander lid stelde evenwel voor om in artikel 147^{quinquies}, § 1, de aan de bedrijfsrevisor opgedragen taak ook mogelijk te maken voor een onafhankelijk accountant, zulks eensluitend de bepalingen opgenomen in het door de Senaat goedgekeurde ontwerp houdende de hervorming van de wet op de naamloze vennootschappen.

Dit lid verwees naar de toen gevoerde discussie en het genomen besluit dat, zo er geen bijzondere dwingende reden was om een bedrijfsrevisor te voorzien, men steeds bedrijfsrevisoren en onafhankelijke accountants op eenzelfde niveau diende te plaatsen.

De vertegenwoordiger van de Minister, hierover ondervraagd, bevestigde dat bij de discussie over de aanstelling van bedrijfsrevisoren in de verschillende artikelen van het wetsontwerp over de N.V.'s er vele wijzigingen ten voordele van de tussenkomst van de accountants op dezelfde wijze als de bedrijfsrevisoren werden aangebracht, doch dat voor de verkoop van een vermogensbestanddeel toebehorend aan een zaakvoerder of een vennoot, aan de vennootschap, alleen de aanstelling van een bedrijfsrevisor was voorzien.

De Commissie ging er dan ook niet mee akkoord om in de bepalingen van artikel 147^{quinquies}, de accountant naast de bedrijfsrevisor te voorzien.

Bij het artikel 147^{octies}, worden in het § 2 de woorden « enige opdracht of » geschrapt zodat die zin wordt : « Zij mogen in de vennootschap geen andere taak uitoefenen of enig ander mandaat aanvaarden ».

Art. 147^{nonies}

Bij regeringsamendement nr. 8 werd voorgesteld artikel 147^{nonies} van de voorgestelde tekst te schrappen. De vertegenwoordiger van de Minister verwees daarbij naar de bepalingen over de nietigheid van C.V.'s die reeds opgenomen zijn onder artikel 144, § 1.

Er dient opgemerkt dat de nietigheidsgrond die oorspronkelijk voorzien was voor de C.V.'s bij wijze van deelneming die in hun statuten niet zouden voorzien hebben dat :

ten eerste, er zou gestemd worden één man, één stem;

ten tweede, de winst diende verdeeld bij helft tussen de aandeelhouders en bij helft *a rato* van de aandelen,

dat deze nietigheidsgrond bij de behandeling van artikel 144 niet meer werd weerhouden vermits niet-naleving van de voornoemde bepalingen in de statuten van de voornoemde C.V.'s alleen nog een vorderingsrecht tot ontbinding zou inhouden, zoals bepaald in artikel 141.

La Commission a toutefois adopté l'amendement n° 8 du Gouvernement à l'unanimité des 15 membres présents, ce qui emporte la suppression de l'article 147*nonies*.

§ 2. Des changements dans le personnel de la société et dans le fonds social

Art. 148 à 151

Le représentant du Ministre confirme que ces articles ont été repris de la législation existante relative aux S.C.

Ces articles sont adoptés à l'unanimité des 15 membres présents.

Art. 152

Lors de l'examen de cet article, le représentant du Ministre souligne qu'en ce qui concerne l'exclusion des associés, une modification a bien été proposée par rapport à la législation existante.

Plus précisément, on limite la liberté qui caractérisait les dispositions statutaires en la matière par de nouvelles règles strictes, étant donné que certains abus se seraient produits.

La nouvelle réglementation renforce les droits de la défense en cas d'exclusion, en particulier parce que l'exclusion est une possibilité typique des S.C., qui n'a pas été retenue dans les autres formes de sociétés commerciales.

Au cours d'une large discussion, la Commission marque son accord quant à la modification proposée. Elle constate toutefois que le texte proposé entraînerait l'obligation d'envoyer trois avertissements différents dans le cadre de la procédure d'exclusion.

La Commission récrit le texte pour que la procédure se profile plus nettement, en ne requérant plus que l'envoi de deux lettres recommandées.

A la suite de cette discussion, le texte suivant est proposé et adopté :

« Article 152. — § 1er. Tout associé peut être exclu pour justes motifs ou pour toute autre cause indiquée dans les statuts.

L'exclusion est prononcée par l'assemblée générale à moins que les statuts attribuent ce pouvoir à un autre organe.

L'associé dont l'exclusion est demandée doit être invité à faire connaître ses observations par écrit devant l'organe chargé de se prononcer, dans le mois de l'envoi d'un pli recommandé contenant la proposition motivée d'expulsion.

De Commissie heeft evenwel het regeringsamendement nr. 8 bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden aanvaard, zodat artikel 147*nonies* wegvalt.

§ 2. Veranderingen in de samenstelling van de vennootschap en in het maatschappelijk kapitaal

Art. 148 tot en met 151

De vertegenwoordiger van de Minister bevestigt dat deze artikelen overgenomen zijn uit de bestaande wetgeving van de C.V.'s.

Deze artikelen worden aangenomen met eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Art. 152

Bij de behandeling van dit artikel wijst de vertegenwoordiger van de Minister erop dat met betrekking tot de uitsluiting der vennoten wel een wijziging is voorgesteld ten aanzien van de bestaande wetgeving.

Meer bepaald wordt de vrijheid die hieromtrent aan de statutaire bepalingen werd gegeven ingeperkt door nieuwe strikte regelen, omdat bepaalde misbruiken zich zouden voorgedaan hebben.

De nieuwe regeling versterkt de rechten van de verdediging bij uitsluiting, meer bepaald omdat de uitsluiting een typische mogelijkheid is voor C.V.'s welke mogelijkheid niet in de andere vormen van handelsvennootschappen is weerhouden.

In een uitgebreide discussie betuigt de Commissie haar instemming met deze voorgestelde wijziging. Zij stelt evenwel vast dat de voorgestelde tekst tot gevolg zou hebben dat drie verschillende verwittigingen zouden moeten toegezonden worden in de procedure van uitsluiting.

De Commissie herschikt de tekst zodat de procedure scherper wordt uitgetekend en waarbij slechts twee aangetekende brieven nog dienen verzonden te worden.

Ingevolge deze discussie wordt de volgende tekst voorgesteld en aanvaard :

« Artikel 152. — § 1. Iedere vennoot kan om een gegronde reden of uit een andere in de statuten vermelde oorzaak worden uitgesloten.

De uitsluiting wordt door de algemene vergadering uitgesproken, tenzij de statuten die bevoegdheid aan een ander orgaan opdragen.

De vennoot wiens uitsluiting wordt gevraagd, moet worden verzocht zijn opmerkingen schriftelijk te kennen te geven aan het orgaan dat de uitsluiting moet uitspreken, binnen één maand nadat een aange tekende brief met het met redenen omklede voorstel tot uitsluiting is verstuurd.

S'il le demande dans l'écrit contenant ses observations, l'associé doit être entendu.

Toute décision d'exclusion est motivée.

§ 2. La décision d'exclusion est constatée dans un procès-verbal dressé et signé par l'organe chargé de la gestion de la société. Ce procès-verbal mentionne les faits sur lesquels est fondée l'exclusion. Il est fait mention de l'exclusion sur le registre des membres de la société. Une copie conforme de la décision est adressée, par lettre recommandée, dans les quinze jours à l'associé exclu.

§ 3. Ces règles s'appliquent nonobstant toute disposition contraire des statuts. »

Un membre demande quelle peut être la sanction si l'obligation, prévue au dernier alinéa du § 1er, de motiver la décision d'exclusion n'est pas respectée. Le représentant du Ministre répond qu'il n'y a pas de sanction spécifique.

Il répète qu'en cas d'infraction à ces dispositions ou à d'autres, l'article 62 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales est applicable aux sociétés coopératives.

Il s'agit en l'espèce de la responsabilité des administrateurs.

Un autre commissaire répond à cette question que c'est le droit commun qui s'applique et qu'il appartiendra au tribunal de se prononcer sur la demande formée pour motif de non-respect d'une des procédures prescrites.

Un commissaire fait remarquer qu'au sujet du premier alinéa du § 1er, l'avis du Conseil national de la coopération proposait la modification de texte suivante :

« Quand les associés peuvent être exclus conformément aux statuts, cette exclusion ne peut se faire que pour une raison fondée ou pour une autre cause prévue dans les statuts. »

L'intervenant interprète cet avis du Conseil national en ce sens qu'une exclusion n'est possible que lorsque les statuts ont prévu une disposition à ce sujet. En d'autres termes, si les statuts n'ont rien stipulé à cet égard, selon le Conseil national, aucune procédure d'exclusion ne serait possible.

La Commission ne peut se rallier à cette interprétation en faveur de l'exclusivité des statuts.

Le commissaire précité ne dépose d'ailleurs aucun amendement qui donnerait suite à l'avis du Conseil national.

Indien hij daarom verzoekt in het geschrift dat zijn opmerkingen bevat, moet de vennoot worden gehoord.

Elk besluit tot uitsluiting wordt met redenen omkleed.

§ 2. Het besluit tot uitsluiting wordt vastgesteld in een proces-verbaal dat wordt opgemaakt en getekend door het orgaan dat belast is met het beheer over de vennootschap. Dat proces-verbaal vermeldt de feiten waarop de uitsluiting is gebaseerd. De uitsluiting wordt overgeschreven in het register van de vennoten. Een eensluitend afschrift van het besluit wordt binnen vijftien dagen, bij een ter post aangetekende brief, aan de uitgesloten vennoot toegezonden.

§ 3. Deze voorschriften zijn van toepassing niettegenstaande enige hiermee strijdige bepalingen in de statuten. »

Op vraag van een lid naar de sanctiemogelijkheid nopens de verplichting tot motivering van het besluit tot uitsluiting voorzien in het laatste lid van § 1, antwoordt de vertegenwoordiger van de Minister dat er geen specifieke sanctie is.

De vertegenwoordiger van de Minister herhaalt dat bij overtreding van deze en andere bepalingen, artikel 62 op de gecoördineerde wetten van handelsvennootschappen van toepassing is op de C.V.'s.

Het betreft hier de verantwoordelijkheid van de bestuurders.

Een ander commissielid beantwoordt de vraag door te stellen dat het gemeen recht van toepassing is en de vordering wegens overtreding van een der voorgeschreven procedures door de rechtbank zal dienen beslecht.

Een commissielid doet opmerken dat in het advies van de Nationale Raad voor de Coöperatie ten aanzien van het eerste lid van § 1, er een tekstwijziging werd voorgesteld luidend als volgt :

« Wanneer de vennoten volgens de statuten uitgesloten worden dan kan dit slechts om een gegronde reden of uit een andere in de statuten vermelde oorzaak. »

Het commissielid interpreteert dit advies dat volgens de Nationale Raad een uitsluiting enkel mogelijk is, wanneer de statuten hieromtrent een bepaling hebben voorzien, met andere woorden, als de statuten hieromtrent niets zouden voorzien hebben, zou er volgens de Nationale Raad geen procedure tot uitsluiting mogelijk zijn.

De Commissie kan zich bij deze interpretatie ten voordele van de exclusiviteit der statuten niet aansluiten.

Het voornoemde commissielid legt trouwens geen amendement neer ter opvolging van het advies van de Nationale Raad.

Un autre commissaire déclare qu'une disposition légale relative à l'exclusion pour une autre raison que celles prévues dans les statuts n'est pas absolument nécessaire, puisque la possibilité d'une exclusion est inhérente à la structure juridique des sociétés coopératives.

Art. 153

Lors de l'examen de cet article, plusieurs commissaires constatent que la procédure proposée en matière de remboursement des droits des associés exclus ou sortants est particulièrement compliquée.

Deux thèses s'opposent en ce qui concerne l'importance du montant à rembourser en cas de démission ou d'exclusion; certains préconisent le remboursement d'une somme égale au montant versé par l'associé, d'autres proposent un remboursement sur la base d'une valeur comptable à déterminer.

Plusieurs commissaires se demandent comment il faut interpréter la dernière phrase du § 3, qui traite de l'obligation pour la société de prélever des impôts sur le remboursement de la valeur des parts. Quoiqu'il en soit, la disposition proposée est interprétée comme une obligation pour la société de payer les impôts en question.

A l'occasion de la lecture du § 5 et de la discussion qui s'ensuit, plusieurs commissaires expriment leur étonnement quant au fait qu'un associé exclu peut garder la qualité d'associé aussi longtemps que la question de l'évaluation du remboursement qui lui est dû n'a pu être réglée.

En conclusion de cet échange de vues, la Commission adopte à l'unanimité l'amendement verbal, déposé par un membre, visant à remplacer les dispositions de l'article 153 proposé par celles de l'article 153 de la législation actuelle, à savoir:

« L'associé démissionnaire ou exclu ne peut provoquer la liquidation de la société; il a droit à recevoir sa part telle qu'elle résultera du bilan de l'année sociale pendant laquelle la démission a été donnée ou l'exclusion prononcée. »

Art. 154 et 155

Ces articles ne donnent lieu à aucune discussion, étant donné qu'ils reprennent textuellement les articles 154 et 155 actuels.

Een ander commissielid stelt dat een wettelijke bepaling omtrent uitsluiting om andere reden dan in de statuten voorzien, niet per se noodzakelijk is, vermits de mogelijkheid tot uitsluiting inherent is aan de constructie der C.V.'s.

Art. 153

Bij de behandeling van dit artikel wordt door verschillende commissieleden vastgesteld dat de procedure die wordt voorgesteld voor terugbetaling van de rechten van uitgesloten of uittreedende vennoten een bijzonder ingewikkeld karakter vertoont.

De discussie nopens de omvang van het terug te betalen bedrag bij uitkering of uitsluiting stelde twee thesissen tegenover elkaar; ofwel ging men uit van de terugbetaling van een som gelijk aan het door de vennoot gestorte bedrag, ofwel stelde men voor de terugbetaling te voorzien op grond van een nader te bepalen boekwaarde.

Verschillende commissieleden stelden zich de vraag naar de interpretatie van de laatste zin, § 3, die betrekking had op de verplichting voor de vennootschap belastingen op de terugbetaling der waarde van aandelen vooraf te nemen. Hoe dan ook werd de voorgestelde tekst ter zake geïnterpreteerd als een vennootschapsverplichting tot betaling van de betrokken belastingen.

Bij lezing van § 5 en de erop volgende bespreking uiten verschillende commissieleden hun verbazing over het feit dat een uitgesloten lid vennoot zou kunnen blijven zolang de kwestie der waardebepaling van de hem verschuldigde terugbetaling niet was opgelost.

Tot besluit van haar uitvoerige gedachtenwisseling aanvaardde de Commissie eenparig het mondeling amendement van een lid ertoe strekkende de bepalingen van artikel 153, zoals voorgesteld in het ontwerp, te vervangen door artikel 153 van de bestaande wetgeving, zijnde:

« De uitgetreden of uitgesloten vennoot kan de vereffening van de vennootschap niet vorderen; hij heeft recht op uitkering van de waarde van zijn aandeel, zoals die zal blijken uit de balans van het boekjaar waarin hij is uitgetreden of uitgesloten. »

Art. 154 en 155

Deze artikelen geven geen aanleiding tot bespreking, daar zij de tekstuele overname zijn van de bestaande artikelen 154 en 155.

Art. 156

Lors de l'examen de cet article, un membre dépose un amendement qui reprend une suggestion du Conseil national de la coopération.

Cet amendement est libellé comme suit :

« Article 156 à modifier comme suit :

« Seuls le registre prescrit par l'article 147 et les mentions qui y sont apportées constituent la preuve des faits auxquels ils se rapportent. Aux associés qui le demandent, il doit être communiqué les inscriptions qui les concernent, selon les modalités fixées par les statuts. »

Justification

L'actuel article 156 des L.S.C. détermine que le titre nominatif vaut quittance pour les versements ou les retraits effectués, pour autant qu'il soit signé respectivement par un représentant de la société ou le titulaire, et ceci indépendamment du fait que le registre doit aussi contenir ces mentions.

Il s'impose de relativiser fortement la valeur de preuve du titre nominatif. Le titre nominatif ou le certificat d'associés n'est pas toujours soumis à modification ou complément, et les compléments ne sont pas toujours tout à fait corrects.

Par ailleurs, le régime du titre nominatif est beaucoup trop lourd pour des sociétés coopératives qui ont de nombreux associés, et des mouvements de capital fréquents.

Il serait beaucoup plus simple d'aller vers un système où les associés, qui le demandent, reçoivent seulement une communication de leur inscription. Cette communication n'a aucune priorité de preuve par rapport à l'inscription dans le registre. Elle n'a qu'un caractère informatif.

Conformément à l'article 156, le titre nominatif doit contenir les statuts. La loi actuelle tient insuffisamment compte d'éventuelles modifications statutaires au cours de l'existence de la société. Pour travailler avec un système de communication de l'inscription, il faut éviter que de nouveaux titres nominatifs soient refaits à l'occasion de chaque modification statutaire.

Vu que l'acte constitutif doit être fait par acte authentique, et compte tenu de ce que le registre des associés ne doit plus reprendre les statuts, il n'y a plus de raison de donner aux associés un titre nominatif qui reprenne les statuts.

Art. 156

Bij de behandeling van dit artikel dient een lid een amendement in waarbij een suggestie van de Nationale Raad voor coöperatie wordt overgenomen.

Dit amendement luidt als volgt :

« Artikel 156 wordt als volgt gewijzigd :

« Enkel het bij artikel 147 voorgeschreven register en de erin aangebrachte vermeldingen vormen het bewijs van de feiten waarop zij betrekking hebben. Aan de vennoten die erom vragen, moet mededeling worden gedaan van de inschrijvingen die op hen betrekking hebben, volgens de wijze in de statuten bepaald. »

Verantwoording

Het huidige artikel 156 van de Vennootschappenwet bepaalt dat het aandeelbewijs als kwijting geldt voor de gedane storting of terugnemingen, voor zover ondertekend door respectievelijk een vertegenwoordiger van de vennootschap of de houder, en dit niettegenstaande het feit dat het register eveneens die vermeldingen moet bevatten.

We moeten de bewijswaarde van het aandeelbewijs sterk relativeren. Het aandeelbewijs of vennootcertificaat wordt in de praktijk niet altijd voorgelegd bij wijziging of aanvulling, en de aanvullingen verlopen niet altijd even correct.

Bovendien is het stelsel van het aandeelbewijs veel te omslachtig voor coöperatieve vennootschappen met talrijke vennoten en frequente kapitaalbewegingen.

Het zou veel eenvoudiger zijn over te stappen op een systeem waarbij de vennoten, die erom vragen, enkel en alleen een mededeling van inschrijving wordt afgeleverd. Deze mededeling heeft geen voorrang van bewijskracht ten aanzien van de inschrijving in het register. Zij heeft alleen een informatief karakter.

Overeenkomstig artikel 156 moet het aandeelbewijs de statuten van de vennootschap bevatten. De huidige wet houdt onvoldoende rekening met eventuele statutenwijzigingen in de loop van het bestaan van de vennootschap. Door te werken met een systeem van mededeling van inschrijving wordt vermeden dat er nieuwe aandelenbewijzen moeten aangeemaakt worden bij elke statutenwijziging.

Aangezien de oprichtingsakte in authentieke vorm dient te worden verleden, en bijgevolg het vennotenregister de tekst van de statuten niet meer bevat, is er geen aanleiding meer om aan de vennoten een aandeelbewijs af te geven waarin de statuten zijn opgenomen.

En outre, les inscriptions au registre des associés, gardé au siège de la société, constituent les seules preuves de l'adhésion, et la communication des inscriptions, à la demande, suffit à informer les personnes concernées (cf. art. 13 du projet).

Cette proposition est conforme à celle que le Conseil national de la coopération avait émise dans le cadre du projet de loi 387.

Le représentant du Ministre déclare connaître cet avis depuis longtemps, à la suite des discussions qu'il a eues avec le Conseil en question.

Un autre membre dépose également un amendement visant à remplacer le texte de l'article 156 proposé par ce qui suit :

« Une copie des mentions le concernant, figurant au registre des sociétaires, est délivrée aux titulaires qui en font la demande, selon le mode défini par les statuts. Ces copies ne peuvent servir de preuve à l'encontre des mentions portées au registre des sociétaires. »

Justification

L'article 156 actuel de la loi sur les sociétés dispose que le titre vaut quittance des versements et retraits effectués, pour autant qu'il soit signé respectivement par un représentant de la société ou par le titulaire, et ce nonobstant le fait que le registre doit également contenir ces annotations.

Il importe de relativiser fortement la force probante du titre. En pratique, le titre ou certificat d'associé n'est pas toujours produit en cas de modification ou d'ajout, et les ajouts ne se font pas toujours avec l'exactitude voulue. En outre, le système du titre est beaucoup trop fastidieux pour les sociétés coopératives qui connaissent de nombreux associés et de fréquents mouvements de capitaux. Il serait beaucoup plus simple de passer à un système dans lequel on se bornerait à délivrer aux associés qui le demandent un avis d'inscription. Cet avis n'aurait aucune force probante privilégiée par rapport à l'inscription portée au registre. Elle serait purement informative.

L'article 156 dispose en outre que le titre doit contenir les statuts de la société. La loi actuelle ne tient pas assez compte des modifications éventuelles des statuts tout au long de l'existence de la société. En optant pour un système d'inscription, on évite de devoir renouveler les titres à chaque modification des statuts.

Bovendien zijn de inschrijvingen in het vennotenregister, dat bij de vennootschap berust, de enige bewijskrachtige gegevens omtrent het lidmaatschap en mededeling van de inschrijvingen op vraag volstaat derhalve om de betrokkenen te informeren (cf. bespreking van artikel 13 van het ontwerp).

Dit voorstel is conform de stelling die de Nationale Raad voor coöperatie heeft aangenomen t.a.v. het ontwerp 387.

De vertegenwoordiger van de Minister zegt dit advies reeds lang te kennen ingevolge de besprekingen die hij gehad heeft met de betrokken Raad.

Een ander lid dient eveneens een amendement in tot vervanging van artikel 156. Dit amendement luidt als volgt :

« Aan de aandeelhouders die erom vragen, wordt een afschrift verstrekt van de inschrijvingen in het register der vennoten die op hen betrekking hebben, volgens de wijze in de statuten bepaald. Deze afschriften kunnen niet als bewijs tegen de vermeldingen in het register der vennoten gebruikt worden. »

Verantwoording

Het huidig artikel 156 van de Vennootschappenwet bepaalt dat het aandeelbewijs als kwijting geldt voor de gedane storting en terugnemingen, voor zover ondertekend door respectievelijk een vertegenwoordiger van de vennootschap of de houder, en dit niettegenstaande het feit dat het register eveneens die vermeldingen moet bevatten.

We moeten de bewijswaarde van het aandeelbewijs sterk relativiseren. Het aandeelbewijs of vennootencertificaat wordt in de praktijk niet altijd voorgelegd bij wijziging of aanvulling, en de aanvullingen verlopen niet altijd even correct. Bovendien is het stelsel van het aandeelbewijs veel te omslachtig voor coöperatieve vennootschappen met talrijke vennoten en frequente kapitaalbewegingen. Het zou veel eenvoudiger zijn over te stappen op een systeem waarbij aan de vennoten, die erom vragen, enkel en alleen een mededeling van inschrijving worden afgeleverd. Deze mededeling heeft geen voorrang van bewijskracht ten aanzien van de inschrijving in het register. Zij heeft alleen een informatief karakter.

Artikel 156 bepaalt bovendien dat het aandeelbewijs de statuten van de vennootschap moet bevatten. De huidige wet houdt onvoldoende rekening met eventuele statutenwijzigingen in de loop van het bestaan van de vennootschap. Door te werken met een systeem van mededeling van inschrijving wordt vermeden dat er nieuwe aandeelbewijzen moeten worden aangemaakt bij elke statutenwijziging.

Etant donné que la société doit être constituée par acte authentique et qu'en conséquence, le registre des sociétaires ne doit plus contenir le texte des statuts, il n'y a plus aucune raison de délivrer aux associés un titre reproduisant ceux-ci.

Sur la proposition du représentant du Ministre, ce dernier amendement est retenu, ce que confirme la Commission à l'unanimité.

Le premier amendement ainsi déposé à cet article devient sans objet.

Art. 157

Cet article ne fait l'objet d'aucun amendement et est adopté sans autre discussion à l'unanimité des 15 membres présents.

§ 3. Des mesures dans l'intérêt des tiers

Art. 158

Par suite de l'amendement gouvernemental n° 9, les mots « et de participation » sont supprimés dans la phrase liminaire de cet article.

Le représentant du Ministre propose dans un amendement verbal de supprimer l'article 161 du texte initial et d'en incorporer le contenu à l'article 158 en faisant figurer en tête de la liste dudit article 158 une référence aux articles 62 et 63ter des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

D'autre part, le représentant du Ministre propose également par amendement verbal de prévoir dans un 10° une référence à l'article 132bis des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. Cette demande, présentée au nom du Gouvernement, résulte de l'engagement pris par celui-ci lors de la discussion du projet modifiant les sociétés anonymes, adopté récemment au Sénat. Il s'agit de l'action minoritaire, telle qu'elle a été prévue dans la législation sur la société anonyme et la société privée à responsabilité limitée. La proposition se situe donc dans le prolongement de cette législation.

L'énumération des différents articles des lois coordonnées sur les sociétés commerciales que l'article 158 rend applicables aux sociétés coopératives se présenterait donc comme suit :

- 1° l'article 62;
- 2° l'article 63ter;
- 3° l'article 65;
- 4° l'article 77, alinéas 1er à 4, 6 et 7;

Aangezien de oprichtingsakte in authentieke vorm dient te worden verleden, en bijgevolg het vennotenregister de tekst van de statuten niet meer moet bevatten, is er geen aanleiding meer om aan de vennoten een aandeelbewijs af te geven waarin de statuten zijn opgenomen.

Op voorstel van de vertegenwoordiger van de Minister wordt dit laatste amendement weerhouden, hetgeen door de Commissie bij eenparigheid van stemmen wordt bevestigd.

Het eerste aldus ingediende amendement op dit artikel vervalt.

Art. 157

Op dit artikel worden geen amendementen ingediend en het werd zonder verdere bespreking met eenparigheid van de 15 aanwezige leden aangenomen.

§ 3. Maatregelen in het belang van derden

Art. 158

Bij regeringsamendement nr. 9 worden in de aanhef van dit artikel de woorden « bij wijze van deelneming » geschrapt.

Bij mondeling amendement vanwege de vertegenwoordiger van de Minister wordt voorgesteld artikel 161 van de oorspronkelijke tekst de schrappen en de inhoud ervan te incorporeren in artikel 158 door de verwijzing naar artikelen 62 en 63ter van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, vooraan in de opgesomde lijst van artikel 158 op te nemen.

Bovendien stelt eveneens bij mondeling amendement de vertegenwoordiger van de Minister voor *in fine* van deze opsomming de verwijzing te voorzien onder 10° naar artikel 132bis der gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Deze vraag namens de Regering vindt haar oorsprong in het engagement dat de Regering genomen heeft bij de bespreking van het ontwerp tot wijziging op de N.V.'s onlangs in de Senaat goedgekeurd. Het betreft met name de minderheidsvordering zoals ze voorzien werd in de N.V.- en B.V.B.A.-wetgeving en sluit dus bij die wetgeving aan.

De opsomming van de verschillende artikelen der gecoördineerde wet op de handelsvennootschappen, die van toepassing worden verklaard door artikel 158 zou dan luiden als volgt.

- 1° artikel 62;
- 2° artikel 63ter;
- 3° artikel 65;
- 4° artikel 77, eerste tot vierde lid, zesde en zevende lid;

5° l'article 77*bis* (intégralement);
6° l'article 78, à l'exception de l'alinéa 1er, 3°;

7° l'article 79;
8° l'article 80, à l'exception de l'alinéa 2, 3°;

9° L'article 80*bis*;
10° l'article 132*bis*.

L'article 158 est adopté à l'unanimité des 17 membres présents.

Art. 159

Cet article est examiné en corrélation avec l'amendement gouvernemental n° 10.

Il est adopté sans discussion.

Art. 160

Cet article, qui figurait déjà dans le texte initial du projet, est adopté à l'unanimité des 17 membres présents.

Art. 161

Cet article est rejeté à l'unanimité, à la suite de la discussion de l'article 158 et de l'adoption de l'amendement verbal à celui-ci.

Art. 162, 163 et 164
(Art. 161, 162 et 163 du texte adopté)

Ces articles, qui reprennent les articles 162, 163 et 164 de la législation en vigueur, sont adoptés à l'unanimité des 17 membres présents.

§ 4. Modification de la forme d'une société coopérative

Art. 164*bis* (Art. 164 du texte adopté)

Lors de la discussion de cet article, le texte initial en a été modifié par l'adoption à l'unanimité des 15 membres présents, des amendements gouvernementaux n° 11 et n° 12. Ces amendements résultent de l'option prise au début de la discussion de ne prévoir que deux formes de sociétés coopératives. Les procédures de transformation prévues à cet article peuvent donc servir uniquement à faire d'une société coopérative à responsabilité limitée une société coopérative à responsabilité illimitée ou, inversement, d'une société coopérative à responsabilité illimitée une société coopérative à responsabilité limitée. La transparence est ainsi améliorée.

5° artikel 77*bis* (volledig);

6° artikel 78 met uitzondering van het eerste lid, 3°;

7° artikel 79;

8° artikel 80, met uitzondering van het tweede lid, 3°;

9° artikel 80*bis*;

10° artikel 132*bis*.

Artikel 158 wordt aangenomen met eenparigheid van de 17 aanwezige leden.

Art. 159

Dit artikel wordt in behandeling genomen op grond van het regeringsamendement nr. 10.

Het artikel wordt zonder bespreking aanvaard.

Art. 160

Dit oorspronkelijke tekst van het ontwerp wordt met eenparigheid van de 17 aanwezige leden aanvaard.

Art. 161

Ingevolge de bespreking bij artikel 158, en het aldaar goedgekeurde mondeling amendement, wordt dit artikel bij eenparigheid geschrapt.

Art. 162, 163 en 164
(Art. 161, 162 en 163 van de aangenomen tekst)

Deze artikelen, die de artikelen 162, 163 en 164 van de bestaande wetgeving hernemen, worden aangenomen met eenparigheid van de 17 aanwezige leden.

§ 4. Wijziging van de vorm van de coöperatieve vennootschap

Art. 164*bis* (Art. 164 van de aangenomen tekst)

Bij de bespreking van dit artikel wordt de oorspronkelijke tekst gewijzigd door de regeringsamendementen nrs. 11 en 12 die bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden worden aangenomen. Deze amendementen waren het gevolg van de in het begin van de bespreking genomen optie om slechts twee soorten van C.V.'s te voorzien. De omvormingsprocedures voorzien in dit artikel kunnen dus enkel gaan naar één van deze twee C.V.-vormen, hetzij van beperkte verantwoordelijkheid naar onbeperkte verantwoordelijkheid hetzij van onbeperkte verantwoordelijkheid naar beperkte verantwoordelijkheid. De doorzichtigheid wordt hiermede gediend.

Au cours de la discussion du quatrième alinéa du § 2 de cet article, deux membres déposent un amendement visant à permettre aux experts-comptables, comme au réviseur d'entreprises, d'établir le bilan de l'actif et du passif avant toute décision de transformation.

« A l'article 130 remplaçant la section VII « Des sociétés coopératives » des lois sur les sociétés commerciales coordonnées le 30 novembre 1935, remplacer l'alinéa 4 du § 2 de l'article 164bis par l'alinéa suivant :

« La modification est décidée après l'établissement d'un état résumant la situation active et passive de la société, arrêté à une date ne remontant pas à plus de trois mois et indiquant quel est le montant de l'actif net. Un réviseur d'entreprises ou un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables, désigné par les associés fait rapport sur cet état et indique notamment s'il traduit d'une manière complète, fidèle et correcte la situation de la société. »

Justification

Le passage d'une société coopérative à responsabilité illimitée à une société coopérative à responsabilité limitée est un acte important tant pour les associés que pour les tiers.

Aussi approuvons-nous l'obligation faite à la gérance d'établir un état résumant la situation active et passive de la société à une date ne remontant pas à plus de trois mois ainsi que l'obligation imposée de faire contrôler les informations contenues dans cet état par un professionnel de la comptabilité.

Nous comprenons cependant mal pourquoi ce contrôle a été confié exclusivement aux réviseurs d'entreprises alors qu'une telle mission fait partie intégrante des missions de l'expert-comptable telles qu'elles ont été définies par l'article 78 de la loi du 21 février 1985.

Considérant en outre que l'expert-comptable est le conseiller naturel des petites et moyennes entreprises, il nous paraît qu'imposer le recours aux services d'un professionnel étranger à la vie de la société aurait pour effet pervers de grever de coûts supplémentaires le fonctionnement des P.M.E., dont la compétitivité semble d'après les dernières études connues, actuellement fragilisée.

Dans le prolongement de la discussion de principe, déjà mentionnée, relative à cette question, la Commission estime qu'il n'y a aucune raison impérieuse de confier, exclusivement aux réviseurs d'entreprises, l'établissement du bilan de l'actif et du passif d'une société.

Bij de bespreking van het vierde lid van § 2 van dit artikel wordt een amendement neergelegd door twee leden, ertoe strekkende buiten de bedrijfsrevisor ook aan de accountants de gelegenheid te geven de staat van activa en passiva van een vennootschap op te maken, alvorens er tot wijziging wordt besloten.

« In § 2 van het voorgestelde artikel 164bis, het vierde lid te vervangen als volgt :

« Alvorens tot de wijziging wordt besloten, wordt een staat van de activa en passiva van de vennootschap opgemaakt, die niet meer dan drie maanden voordien is vastgesteld en waarin het bedrag van het eigen vermogen wordt opgegeven. Een door de vennoten aangewezen bedrijfsrevisor of een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut der accountants, brengt verslag uit over die staat en vermeldt inzonderheid of daarin de toestand van de vennootschap op volledige, getrouwe en juiste wijze is weergegeven. »

Verantwoording

De overgang van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid tot een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is een belangrijke handeling zowel voor de vennoten als voor derden.

Wij keuren dan ook goed dat de zaakvoerders verplicht worden om een staat van activa en passiva van de vennootschap op te maken die niet meer dan drie maanden voordien is vastgesteld en dat de informatie vervat in die staat moet worden gecontroleerd door een vakman op het stuk van de boekhouding.

Wij begrijpen echter niet goed waarom die controle uitsluitend wordt opgedragen aan bedrijfsrevisoren, terwijl een dergelijke opdracht deel uitmaakt van de taken van een accountant, zoals omschreven in artikel 78 van de wet van 21 februari 1985.

Gelet bovendien op het feit dat de accountant de natuurlijke raadgever is van de kleine en middelgrote ondernemingen, komt het ons voor dat indien men de K.M.O.'s zou verplichten een beroep te doen op de diensten van iemand die volledig buiten de vennootschap staat, het negatieve gevolg daarvan zou zijn dat de K.M.O.'s, wier concurrentievermogen volgens de laatste bekende studies lijkt af te brokkelen, met bijkomende kosten worden opgezadeld.

Aansluitend bij de principiële discussie die over deze aangelegenheid reeds werd vermeld, neemt de Commissie aan dat er voor het vastleggen van activa en passiva ener vennootschap geen dwingende reden voorhanden is om deze activiteit te beperken tot de bedrijfsrevisoren.

L'amendement est adopté, en conséquence, à l'unanimité des 17 membres présents.

Au cours de la discussion du cinquième alinéa du § 2 et du sixième alinéa, 1°, du § 2, les mots « du capital statutaire intangible » sont remplacés, aux fins d'une amélioration rédactionnelle, par les mots « du capital fixe ».

Le § 3 de l'article proposé est supprimé par l'adoption de l'amendement gouvernemental n° 13.

L'article 164bis ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

CHAPITRE II

Dispositions transitoires

Article 131

Le représentant du Ministre souligne que la période de transition de quatre ans au maximum prévue pour adapter les statuts des S.C. existantes et les rendre conformes aux dispositions du projet en discussion a été inspirée principalement par la nouvelle disposition relative au capital fixe.

Un membre affirme que prévoir légalement un délai qui peut aller de un à quatre ans ne constitue pas une bonne disposition législative, puisqu'il en résulte une insécurité.

Il propose de prévoir, dans la disposition transitoire, un délai fixe de deux ans.

Un autre membre signale que dans certaines grandes S.C., on a mis sur pied tout un système impliquant la participation de centaines de S.C., si bien que l'adaptation de leurs statuts à une nouvelle législation prendra un temps considérable.

Cet argument plaide donc pour la fixation d'un long délai.

Un commissaire dépose l'amendement suivant :

« A l'article 131, ajouter l'alinéa suivant :

« Toutefois, l'article 147bis, § 1er, deuxième et troisième alinéas, tel que prévu par la présente loi, ne s'applique que cinq ans après l'entrée en vigueur de celle-ci aux sociétés qui existaient à ce moment, sauf en cas de prolongation de leur durée ou de modification de leur capital. »

Justification

L'amendement a pour but de prévoir une mesure particulière pour l'adaptation du capital social minimum dans le cadre de la société coopérative à respon-

Het amendement wordt dienvolgens met eenparigheid van de 17 aanwezige leden aangenomen.

Bij de bespreking van het vijfde lid van § 2 en het zesde lid, 1°, van § 2, worden de woorden « in de statuten bepaalde onaantasbaar kapitaal » bij mondeling amendement bij wijze van tekstverbetering vervangen door de woorden « vaste kapitaal ».

Paragraaf 3 van het voorziene artikel wordt door het regeringsamendement nr. 13 geschrapt.

Het aldus geamendeerde artikel 164bis wordt door de 15 aanwezige leden eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK II

Overgangsbepalingen

Artikel 131

De vertegenwoordiger van de Minister wijst erop dat de voorziene overgangstermijn van maximum vier jaar voor aanpassing der statuten van de bestaande C.V.'s om ze in overeenstemming te brengen met de bepalingen van dit ontwerp, voornamelijk is ingegeven door de nieuwe bepaling met betrekking tot het vaste kapitaal.

Een lid stelt dat het wettelijk voorzien van een termijn tussen één en vier jaar geen goede wetgevende bepaling is vermits zij leidt tot onzekerheid.

Hij stelt daarbij voor om in de overgangsbepaling een vaste termijn van twee jaar te voorzien.

Een ander lid wijst erop dat in sommige grote C.V.'s een hele constructie is opgezet met participatie van honderden C.V.'s, zodat de aanpassing van hun statuten aan een nieuwe wetgeving een hele tijd zal in beslag nemen.

Dit pleit dan ook voor het voorzien van een ruime termijn.

Een lid dient onderstaand amendement in :

« Aan artikel 131 het volgende lid toe te voegen :

« Artikel 147bis, § 2, tweede en derde lid, zoals neergelegd in deze wet, is evenwel eerst vijf jaar na de inwerkingtreding van deze wet, van toepassing op de vennootschappen die op dat ogenblik bestonden, behalve ingeval hun duur wordt verlengd of hun kapitaal wordt gewijzigd. »

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel te voorzien in een bijzondere maatregel voor de aanpassing van het minimum vennootschapskapitaal in het kader van de

sabilité limitée. Il s'agit d'appliquer sur ce point la même solution que celle adoptée en 1985 lors de l'augmentation du capital social minimum de la société privée à responsabilité limitée. L'article 17 de la loi du 15 juillet 1985 stipulait que les sociétés existant à la date d'entrée en vigueur de la loi dont le capital souscrit est inférieur au nouveau capital minimum légal disposent d'un délai de cinq ans pour augmenter leur capital sauf en cas de prolongation de leur durée ou de modification de leur capital.

Cette solution répond aux exigences de la pratique tout en laissant aux sociétés un temps suffisant pour obtenir le capital imposé par la loi.

Au cours de la discussion qui s'ensuit, on demande à l'auteur de l'amendement s'il accepte de retirer ce dernier si, dans le texte initial, le mot « quatre » est remplacé par le mot « cinq ».

La Commission unanime consent à suivre cette suggestion, si bien que l'intervenant retire son amendement.

Le texte ainsi adapté de l'article 131 est adopté à l'unanimité des 16 membres présents.

Articles 132 à 135

Ces dispositions transitoires sont adoptées sans discussion, à l'unanimité des 15 membres présents.

Titre VIIbis (nouveau). — Dispositions modificatives du livre 1er, titre IX, section 8 (de la transformation des sociétés) des lois coordonnées sur les sociétés commerciales

A l'issue de la discussion du titre relatif aux sociétés coopératives, le Gouvernement dépose une série d'amendements visant à modifier plusieurs articles de la section 8 du livre 1er, titre IX, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, en vue de les mettre en concordance avec les nouvelles règles relatives aux sociétés coopératives.

Le représentant du Ministre précise que ces amendements, qui portent les numéros 14 à 18 et ont été déposés sans justification, visent uniquement à adapter les dispositions de ladite section à la nouvelle situation qui résulte du fait qu'il ne subsiste plus que deux types de sociétés coopératives.

coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Op dit punt moet dezelfde oplossing worden toegepast als die aangenomen in 1985 voor de verhoging van het minimum vennootschapskapitaal van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Artikel 17 van de wet van 15 juli 1985 bepaalt dat de vennootschappen die bestaan op de datum van inwerkingtreding van de wet en waarvan het geplaatste kapitaal lager is dan het nieuwe wettelijke minimum kapitaal, over een termijn van vijf jaar beschikken om hun kapitaal te verhogen, behalve bij verlenging van hun duur of wijziging van hun kapitaal.

Die oplossing beantwoordt aan de eisen van de praktijk, terwijl de vennootschappen voldoende tijd krijgen om het door de wet opgelegde kapitaal bijeen te krijgen.

In de erop volgende bespreking wordt aan de indier van dit amendement voorgesteld of zij akkoord is haar amendement terug te trekken als in de oorspronkelijke tekst het woordje vier wordt vervangen door het woordje vijf.

Hierop gaat de Commissie eenparig akkoord om deze suggestie te volgen zodat dit lid haar amendement terugtrekt.

De aldus aangepaste tekst van artikel 131 wordt met eenparigheid van de 16 aanwezige leden aangenomen.

Artikelen 132 tot en met 135

Deze overgangsbepalingen worden zonder discussie door de 15 aanwezige leden eenparig goedgekeurd.

Titel VIIbis (nieuw). — Wijzigingsbepalingen betreffende boek 1, titel IX, afdeling 8 (omzetting van vennootschappen) der gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen

Bij het einde van de bespreking op het wetsontwerp betreffende de C.V.'s diende de Regering amendementen in tot wijziging van verschillende artikelen uit de afdeling 8 van boek I, titel IX, der gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, zulks om de bepalingen van deze afdeling in overeenstemming te brengen met de nieuw bepaalde regels op de C.V.'s.

Deze amendementen onder nrs. 14 tot en met 18, neergelegd zonder verantwoording, strekken er, volgens de verklaring van de vertegenwoordiger van de Minister, toe alleen maar de bepalingen van voornoemde afdeling aan te passen aan de nieuwe situatie die geschapen is doordat er nog slechts twee soorten coöperatieve vennootschappen worden voorzien.

A la suite de cette déclaration, les amendements, dont le texte figure au début de ce rapport, sont adoptés à titre d'adaptations techniques.

Puisque l'on propose d'insérer de nouvelles dispositions dans ladite section 8, deux commissaires déposent les trois amendements ci-après :

« — A l'article 166 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, insérer les termes « ou d'un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables » après les termes « reviseur d'entreprises. »

« — A l'article 167 des lois sur les sociétés commerciales, ajouter les termes « ou d'un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables » après les termes « reviseur d'entreprises. »

« — A l'article 170 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, ajouter les termes « ou l'expert-comptable » après le terme « reviseur. »

Justification

Les articles 166, 167 et 170 exigent un rapport établi par un reviseur d'entreprises lorsqu'une société est transformée en une autre forme de société.

Il est proposé qu'un expert-comptable externe agréé puisse lui aussi établir ce rapport.

Les membres qui ont introduit l'amendement sont d'avis que l'expert-comptable est tout aussi à même de donner de la société une image complète, fidèle et correcte.

Pareille mission fait d'ailleurs partie intégrante des missions de l'expert-comptable telles qu'elles ont été définies par l'article 78 de la loi du 21 février 1985.

Les auteurs renvoient à la dernière modification légale qui a été votée au Sénat en matière de sociétés anonymes.

La seule manière de prévenir cette grave distorsion de concurrence est de permettre aux experts-comptables d'effectuer, comme les reviseurs d'entreprises, des missions de contrôle et à tout le moins de permettre aux experts-comptables d'effectuer la mission spéciale visée aux articles 166, 167 et 170 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

La situation actuelle crée une distorsion de concurrence unique en Europe. En effet, à niveau de formation égal, le reviseur d'entreprises profite de son intervention obligatoire dans l'entreprise pour obtenir d'elle un certain nombre de missions qui relèvent de la compétence « naturelle » de l'expert-comptable.

Deze amendementen, zoals in het begin van dit verslag weergegeven, werden dienvolgens, zich steunende op de voornoemde verklaring, als technische aanpassingen aanvaard.

Gezien er nieuwe bepalingen werden voorgesteld in de voornoemde afdeling 8, stelden twee commissieleden de drie volgende amendementen voor :

« — In artikel 166, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen worden na de woorden « een bedrijfsrevisor » de woorden « of een accountant ingeschreven in het register van de externe accountants van het Instituut der accountants » ingevoegd. »

« — In artikel 167 van dezelfde gecoördineerde wetten worden na de woorden « een bedrijfsrevisor » de woorden « of een accountant ingeschreven in het register van de externe accountant van het Instituut der accountants » ingevoegd. »

« — In artikel 170 van dezelfde gecoördineerde wetten worden na de woorden « de revisor » telkens de woorden « of de accountant » ingevoegd. »

Verantwoording

De artikelen 166, 167 en 170 vragen een verslag, opgesteld door een bedrijfsrevisor, wanneer een vennootschap omgezet wordt in een andere rechtvorms.

Hier wordt gevraagd dat een erkende externe accountant dit verslag zou kunnen opstellen.

De indieners van het amendement zijn van oordeel dat de accountants evengoed de toestand van de vennootschap op een volledige, getrouwe en juiste wijze kunnen weergeven.

Zulk een opdracht maakt immers onderdeel uit van de opdrachten die aan de accountant werden toegelikt door artikel 78 van de wet van 21 februari 1985.

De indieners verwijzen naar de jongste wetswijziging goedgekeurd in de Senaat inzake de wetgeving op de naamloze vennootschappen.

De enige manier om de concurrentie terug in evenwicht te brengen, bestaat erin de accountants net als de revisoren controle-opdrachten te laten uitvoeren en op z'n minst de bijzondere opdracht bedoeld in de artikelen 166, 167 en 170 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

De huidige situatie veroorzaakt een verstoring van de concurrentie die uniek is in Europa. Want hoewel de bedrijfsrevisor op gelijk niveau staat wat de vorming betreft, haalt hij voordeelt uit zijn verplichte tussenkomst binnen het bedrijf om zo een aantal taken naar zich toe te halen die in feite eigen zijn aan de werksfeer van de accountant.

Il n'est pas question, pour rétablir des règles de concurrence normale, de faire en sorte que ces « missions naturelles » de l'expert-comptable fassent l'objet d'un monopole qui exclurait les réviseurs d'entreprises, mais bien de permettre aux experts-comptables d'effectuer ces missions spéciales au même titre que les réviseurs d'entreprises, c'est-à-dire, de mettre dans les faits, sur un pied d'égalité, deux professions de même niveau technique et soumises à des règles déontologiques équivalentes.

La Commission, compte tenu de la discussion qui a déjà eu lieu concernant l'assimilation des réviseurs d'entreprises et des experts-comptables, adopte les amendements des commissaires, étant donné que les articles précités ne comportent pas de dispositions prévoyant la désignation obligatoire et exclusive de réviseurs d'entreprises.

Les deux amendements réunis — celui du Gouvernement, d'une part, et celui des deux commissaires, d'autre part — sont reformulés comme suit :

« Article 135bis. — A l'article 166 des mêmes lois coordonnées sont apportées les modifications suivantes :

1) L'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante :

« La transformation d'une société en nom collectif et d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société d'une autre forme requiert l'accord unanime des associés. »

2) A l'alinéa 3, les termes « ou d'un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables » sont insérés après les termes « réviseur d'entreprises ».

Article 135ter. — A l'article 167 des mêmes lois coordonnées, sont apportées les modifications suivantes :

1) A l'alinéa 1er, les mots « ou d'une société coopérative en une société » sont remplacés par les mots suivants : « d'une société coopérative à responsabilité limitée ou d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société ».

2) Au même alinéa, les termes « ou d'un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables » sont ajoutés après les termes « réviseur d'entreprises ».

Article 135quater. — A l'article 168 des mêmes lois coordonnées sont apportées les modifications suivantes :

Het gaat er niet om de regels van een gezonde concurrentie te herschrijven, noch om de « natuurlijke taken » van de accountant onderdeel te doen uitmaken van een monopolie dat de bedrijfsrevisoren zou uitsluiten, maar om de accountant de gelegenheid te bieden zijn bijzondere taken op dezelfde wijze uit te voeren als de bedrijfsrevisoren, m.a.w. om daadwerkelijk de twee beroepen die een zelfde technisch niveau hebben en onderworpen zijn aan vergelijkbare deontologische regels, op gelijke voet te plaatsen.

De Commissie aanvaardt op grond van de reeds gevoerde discussie inzake gelijkschakeling bedrijfsrevisoren en accountants de amendementen der commissieleden, gezien er in de voornoemde artikelen geen bepalingen zijn opgenomen die wijzen op een dwingende aanduiding van alleen maar bedrijfsrevisoren.

De samenvoeging van beide amendementen, enerzijds deze van de Regering en anderzijds deze van twee commissieleden, wordt geherformuleerd als volgt :

« Artikel 135bis. — In artikel 166 van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) Het eerste lid wordt vervangen als volgt :

« Voor de omzetting van een vennootschap onder firma of van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap met een andere rechtsvorm is de eenparige instemming van de vennoten vereist. »

2) In het derde lid worden tussen het woord « bedrijfsrevisor » en de woorden « brengt verslag uit », ingevoegd de woorden « of een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut der accountants ».

Artikel 135ter. — In artikel 167 van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) In het eerste lid worden de woorden « of een coöperatieve vennootschap » vervangen door de woorden « een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid ».

2) In hetzelfde lid worden na de woorden « een bedrijfsrevisor » de woorden « of een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut der accountants » ingevoegd.

Artikel 135quater. — In artikel 168 van dezelfde gecoördineerde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Au § 1er, alinéa 2, les mots « à l'exception des sociétés coopératives qui sont visées par l'article 141, § 3, alinéa 1er » sont insérés après les mots « dans l'avoir social ».

2° Au § 4, l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante: « En cas de transformation en société coopérative à responsabilité illimitée, d'une société en commandite simple, d'une société en commandite par actions, d'une société privée à responsabilité limitée ou d'une société anonyme, l'accord unanime des associés est requis. »

Article 135quinquies. — A l'article 170, alinéa 2, des mêmes lois coordonnées, les termes « ou l'expert-comptable » sont ajoutés après le terme « reviseur ».

Article 135sexies. — A l'article 171 des mêmes lois coordonnées, un alinéa 4 nouveau est ajouté, libellé comme suit:

« Les dispositions des articles 147ter et 147quater ne sont pas applicables en cas de transformation en une société coopérative à responsabilité limitée. »

Article 135septies. — A l'article 173 des mêmes lois coordonnées, sont apportées les modifications suivantes:

1° L'alinéa 3 est remplacé par les dispositions suivantes: « En cas de transformation en société coopérative à responsabilité limitée d'une société en commandite par actions ou d'une société privée à responsabilité limitée, la part fixe du capital prévue à l'article 144 est égal au montant du capital de la société avant sa transformation. »

2° L'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante: « En cas de transformation d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société où la responsabilité de tous ou de certains associés est limitée à ce montant, les coopérateurs restent tenus envers les tiers dans les limites originaires des engagements de la société antérieures à l'opposabilité aux tiers de l'acte de transformation conformément à l'article 10, § 4. »

Les articles du Titre VIIbis (nouveau), ainsi reformulés, sont adoptés à l'unanimité des 15 membres présents.

Il est à noter que si ces dispositions sont insérées sous un titre nouveau, c'est parce qu'elles sont sans rapport avec le Titre VII, qui traite exclusivement des sociétés coopératives.

1° In § 1, tweede lid, worden na de woorden « in het vennootschapsvermogen » de woorden « met uitzondering van de coöperatieve vennootschappen bedoeld in artikel 141, § 3, eerste lid, » ingevoegd.

2° Paragraaf 4, vierde lid, wordt vervangen door de volgende bepaling: « Bij omzetting van een gewone commanditaire vennootschap, van een commanditaire vennootschap op aandelen, van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of van een naamloze vennootschap in een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, is de eenparige instemming van de vennoten vereist. »

Artikel 135quinquies. — In artikel 170, tweede lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, worden na de woorden « de revisor » telkens de woorden « of de accountant » ingevoegd.

Artikel 135sexies. — Artikel 171 van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt aangevuld met een vierde lid (nieuw), luidende:

« De bepalingen van de artikelen 147ter en 147quater zijn niet van toepassing bij omzetting in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. »

Artikel 135septies. — In artikel 173 van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Het derde lid wordt vervangen door de volgende bepaling: « Bij omzetting van een commanditaire vennootschap op aandelen of van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, is het vaste gedeelte van het kapitaal bepaald in artikel 144 gelijk aan het kapitaal van de vennootschap vóór haar omzetting. »

2° Het vierde lid wordt vervangen door de volgende bepaling: « Bij omzetting van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap waarin de aansprakelijkheid van alle of van bepaalde vennoten beperkt is tot dat bedrag, blijven de leden ten aanzien van derden binnen de oorspronkelijke perken aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap die dagtekenen van vóór het tijdstip vanaf hetwelk de akte van omzetting aan derden kan worden tegengeworpen overeenkomstig artikel 10, § 4. »

De aldus geherformuleerde artikelen van Titel VIIbis (nieuw) worden aangenomen met eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

Er dient opgemerkt dat deze bepalingen inderdaad onder een nieuwe titel werden geplaatst daar zij geen betrekking hadden met Titel VII die alleenlijk over de coöperatieve vennootschappen handelt.

En conséquence, pour préserver la concordance avec ce qui est prévu à l'article 135, il conviendrait de prévoir également à la fin de ce Titre VIIbis une disposition transitoire fixant l'entrée en vigueur de celui-ci de la même manière que pour le Titre VII.

D'autre part, il y a lieu de se demander si dans la modification approuvée de l'article 173 précité, la référence à l'article 144 correspond bien à ce qui est visé.

Enfin, la disposition approuvée à l'article 173, 2°, ne devrait-elle pas être complétée par quelques éléments de l'article 173, 2°, actuellement en vigueur, notamment en ce qui concerne le terme « montant ».

Le Titre VII et le Titre VIIbis qui le complète ont été adoptés en un vote unique par 12 voix contre 2.

A l'unanimité des 14 membres présents, confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur,
A. ARTS.

Le Président,
R. LALLEMAND.

Dienvolgens is het aangewezen om in overeenstemming te blijven met het bepaalde van artikel 135 dat er ook *in fine* van deze Titel VIIbis een overgangsbepaling zou worden voorzien waarbij de inwerkingtreding van deze titel op eenzelfde wijze wordt geregeld als de inwerkingtreding van Titel VII.

Bovendien stelt zich de vraag of in de goedgekeurde wijziging van artikel 173 voornoemd, de verwijzing naar artikel 144 overeenkomt met de bedoeling.

Tenslotte stelt zich de vraag of de bepaling goedgekeurd onder artikel 173, 2°, niet dient aangevuld met enkele uittreksels uit de thans nog vigerende tekst van artikel 173, 2°, meer bepaald wat betreft het woord « bedrag ».

Titel VII, aangevuld door Titel VIIbis, werd in een globale stemming aangenomen met 12 tegen 2 stemmen.

Met eenparigheid van de 14 aanwezige leden wordt vertrouwen geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit rapport.

De Rapporteur,
A. ARTS.

De Voorzitter,
R. LALLEMAND.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

TITRE VII

Justice

Des sociétés coopératives

CHAPITRE Ier

Dispositions modificatives

Art. 127

A l'article 2, alinéa 1er, des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, modifié par les lois du 14 mars 1962 et du 15 juillet 1985, les mots « la société coopérative » sont remplacés par les mots « la société coopérative à responsabilité limitée; la société coopérative à responsabilité illimitée.

Art. 128

L'article 4 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, modifié par les lois du 6 mars 1973 et du 15 juillet 1985, est remplacé par les dispositions suivantes:

« *Article 4.* — Les sociétés en nom collectif, les sociétés en commandite simple et les sociétés coopératives à responsabilité illimitée sont, à peine de nullité, formées par des actes spéciaux, publics ou sous signature privée, en se conformant, dans ce dernier cas, à l'article 1325 du Code civil. Il suffit de deux originaux pour les sociétés coopératives à responsabilité illimitée et solidaire.

Les sociétés anonymes, les sociétés privées à responsabilité limitée, les sociétés en commandite par actions et les sociétés coopératives à responsabilité limitée sont, à peine de nullité, constituées par des actes authentiques. »

Art. 128bis

L'article 4, 1°, des dispositions relatives au contrôle des caisses d'épargne privées, coordonnées par l'arrêté royal du 23 juin 1967, modifié par la loi du 30 juin 1975 et remplacé par la loi du 17 juillet 1985, est complété par la disposition suivante:

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

TITEL VII

Justitie

Coöperatieve vennootschappen

HOOFDSTUK I

Wijzigingsbepalingen

Art. 127

In artikel 2, eerste lid, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, gewijzigd bij de wetten van 14 maart 1962 en 15 juli 1985, worden de woorden « de coöperatieve vennootschap » vervangen door de woorden « de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid; de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid.

Art. 128

Artikel 4 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen van 30 november 1935, gewijzigd bij de wetten van 6 maart 1973 en 15 juli 1985, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« *Artikel 4.* — Vennootschappen onder firma, gewone commanditaire vennootschappen en coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid worden, op straffe van nietigheid, opgericht bij een bijzondere akte, hetzij een authentieke, hetzij een onderhandse, met inachtneming, in het laatste geval, van artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek. Voor coöperatieve vennootschappen met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid behoeven slechts twee originelen te worden opgemaakt.

Naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, commanditaire vennootschappen op aandelen en coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid worden, op straffe van nietigheid, opgericht bij authentieke akte. »

Art. 128bis

Artikel 4, 1°, van de bepalingen betreffende de controle op de private spaarkassen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 23 juni 1967, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1975 en vervangen door de wet van 17 juli 1985, wordt aangevuld met de volgende bepaling:

« Par dérogation à l'article 4, deuxième alinéa, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, les associations contrôlées visées à l'article 8, § 2, deuxième alinéa, peuvent être formées par des actes spéciaux. Les actes modifiant leur statut peuvent également être dressés sous cette forme. »

Art. 129

A l'article 7 des mêmes lois coordonnées, modifié par les lois du 24 mars 1978, du 5 décembre 1984 et du 15 juillet 1985, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au littéra *b*), le 5° est remplacé par la disposition suivante : « le montant du capital social et, pour les sociétés coopératives, la part fixe du capital social » ;

2° Le même littéra *b*) est complété comme suit : « 11° Le régime de responsabilité des associés de la coopérative en ce qui concerne les dettes sociales ».

Art. 130

Dans les mêmes lois coordonnées, la section VII, « Des sociétés coopératives », comprenant les articles 141 à 164, et modifiée par les lois des 24 mars 1978, 26 mai 1983, 5 décembre 1984, 21 février 1985 et 22 décembre 1989, est remplacée par la section VII, « Des sociétés coopératives », comprenant les articles 141 à 164, et rédigée comme suit :

« § 1er. De la nature et de la constitution des sociétés coopératives en général »

Article 141. — § 1er. La société coopérative est celle qui se compose d'associés dont le nombre et les apports sont variables.

En dehors des parts représentant les apports, il ne peut être créé aucune autre espèce de titres qui représentent des droits sociaux ou qui donnent droit à une part des bénéfices, sous quelque dénomination que ce soit.

§ 2. Il y a deux formes de société coopérative : la société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire et la société coopérative à responsabilité limitée. Les statuts précisent celle de ces deux formes que les associés adoptent.

§ 3. Lorsque les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent la règle statutaire selon laquelle les associés ont une voix égale, et d'autre part la règle selon laquelle les bénéfi-

« In afwijking van artikel 4, tweede lid van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, kunnen de gecontroleerde verenigingen bedoeld in artikel 8, § 2, tweede lid, opgericht worden bij bijzondere akte. De akten tot wijziging van hun statuten kunnen eveneens in deze vorm worden opgesteld. »

Art. 129

In artikel 7 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wetten van 24 maart 1978, 5 december 1984 en 15 juli 1985, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In littéra *b*) wordt het 5° vervangen door de volgende bepaling : « Het bedrag van het maatschappelijk kapitaal en met betrekking tot de coöperatieve vennootschappen het bedrag van het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal » ;

2° Dezelfde littéra *b*) wordt aangevuld als volgt : « 11° De regeling inzake aansprakelijkheid van de vennoten van de coöperatieve vennootschap met betrekking tot de schulden van de vennootschap ».

Art. 130

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt afdeling VII, « Coöperatieve vennootschappen », waarin de artikelen 141 tot 164 zijn vervat, gewijzigd bij de wetten van 24 maart 1978, 26 mei 1983, 5 december 1984, 21 februari 1985 en 22 december 1989, vervangen door afdeling VII « Coöperatieve vennootschappen », waarin de artikelen 141 tot 164 zijn vervat en die als volgt wordt gesteld :

« § 1. Aard en samenstelling van coöperatieve vennootschappen in het algemeen »

Artikel 141. — § 1. De coöperatieve vennootschap is een vennootschap die is samengesteld uit een veranderlijk aantal vennoten met veranderlijke inbrengen.

Buiten de aandelen die de inbrengen vertegenwoordigen, mag geen enkele andere soort effecten die maatschappelijke rechten vertegenwoordigen of die recht geven op een deel van de winst worden uitgegeven, onder welke benaming ook.

§ 2. Er bestaan twee vormen van coöperatieve vennootschap : de coöperatieve vennootschap met onbeperkte hoofdelijke aansprakelijkheid en de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. In de statuten wordt vermeld welke van die twee vormen de vennoten aannemen.

§ 3. Wanneer in de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid de regel is opgenomen dat de vennoten gelijk stemrecht hebben, alsmede de

ces et les pertes se partagent chaque année par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise, la dénomination de la société doit impérativement préciser qu'elle est une société coopérative de participation. En cas de non-respect de cette stipulation dans le fonctionnement effectif de la société ou lorsque celle-ci continue à être dénommée coopérative de participation alors que, suite à une modification, les statuts ne reproduisent plus ces règles, toute personne intéressée peut demander au tribunal la dissolution de la société.

§ 4. Lorsque la société coopérative est à responsabilité illimitée, les associés répondent personnellement et solidairement des dettes sociales; lorsqu'elle est à responsabilité limitée, les associés ne sont passibles des dettes sociales que jusqu'à concurrence de leurs apports.

Les statuts ne font aucune distinction entre les associés du point de vue de leur responsabilité.

Article 142. — § 1er. Les parts sont cessibles à des associés dans les conditions prévues par les statuts.

Elles ne peuvent être cédées ou transmises à des tiers si ce n'est à ceux nominalement désignés dans les statuts ou faisant partie de catégories que ceux-ci déterminent et qui remplissent les conditions requises par la loi ou les statuts pour être associé. En ce cas, l'agrément de l'organe compétent pour statuer sur l'admission des associés est requis.

Néanmoins, les parts représentant les apports effectifs ne consistant pas en numéraire ne peuvent être cédées que dix jours après le dépôt du deuxième bilan annuel qui suit leur création. Mention de leur nature, de la date de leur création et de leur incessibilité temporaire sera faite sur les certificats et au registre prescrit par l'article 147.

§ 2. La société ne peut souscrire ses propres parts ni directement, ni par une société filiale, ni par une personne agissant en son nom propre mais pour compte de la société ou de la société filiale.

La personne qui a souscrit en son nom propre mais pour le compte de la société ou de la société filiale est considérée comme ayant souscrit pour son propre compte.

Tous les droits afférents aux actions souscrites par la société ou sa filiale sont suspendus, tant que ces actions n'ont pas été aliénées.

regel dat de winst jaarlijks onder de vennoten wordt verdeeld of het verlies over hen omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng, moet in de benaming van de vennootschap uitdrukkelijk worden bepaald dat het gaat om een coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming. Wanneer tijdens het werkelijke bestaan van de vennootschap deze bepaling niet in acht wordt genomen of wanneer de vennootschap verder «coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming» wordt genoemd terwijl als gevolg van een wijziging in de statuten die regels daarin niet zijn gehandhaafd, kan iedere belanghebbende voor de rechtbank de ontbinding van de vennootschap vorderen.

§ 4. Wanneer de coöperatieve vennootschap een vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid is, zijn de vennoten persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap; wanneer de coöperatieve vennootschap een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is, staan de vennoten slechts voor de schulden van de vennootschap in tot het beloop van hun inbrengen.

In de statuten wordt geen enkel onderscheid gemaakt tussen de vennoten uit het oogpunt van hun aansprakelijkheid.

Artikel 142. — § 1. De aandelen kunnen aan vennoten overgedragen worden onder de voorwaarden door de statuten bepaald.

Zij kunnen slechts worden overgedragen aan of overgaan op derden die bij name worden aangewezen in de statuten of die behoren tot door de statuten bepaalde categorieën en voldoen aan de wettelijke of statutaire vereisten om vennoot te zijn. In dat geval is de toestemming vereist van het orgaan dat bevoegd is om te beslissen over de toetreding van vennoten.

Evenwel kunnen de aandelen die werkelijke, niet-geldelijke inbrengen vertegenwoordigen, niet eerder overgedragen worden dan tien dagen na overlegging van de tweede jaarbalans na hun uitgifte. Hun aard, de datum van hun uitgifte en hun tijdelijke onoverdraagbaarheid worden vermeld op de certificaten en in het bij artikel 147 voorgeschreven register.

§ 2. De vennootschap mag niet op haar eigen aandelen inschrijven, noch rechtstreeks, noch door een dochtervennootschap, noch door een persoon die handelt in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap of de dochtervennootschap.

De persoon die in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap of van de dochtervennootschap op aandelen heeft ingeschreven, wordt geacht voor eigen rekening te hebben gehandeld.

Alle rechten verbonden aan aandelen waarop de vennootschap of haar dochtervennootschap heeft ingeschreven, blijven geschorst zolang die aandelen niet zijn vervreemd.

Article 143. — La société coopérative n'existe pas sous une raison sociale; elle est qualifiée par une dénomination particulière. La société doit être composée de trois personnes ou moins.

Elle est administrée par un ou par plusieurs mandataires, associés ou non.

Article 144. — L'acte constitutif doit déterminer les points suivants:

1° la forme de la société coopérative; la dénomination de la société; son siège;

2° l'objet de la société;

3° la désignation précise des associés;

4° la désignation des apports et le montant de la part fixe du capital.

Outre les cas de violation de l'article 4, les seuls cas de nullité de la société coopérative sont les suivants:

1° si l'objet social est illicite ou contraire à l'ordre public;

2° si l'acte constitutif ne contient pas d'indication sur les points énumérés au premier alinéa;

3° si la société ne comprend pas au moins trois fondateurs valablement engagés.

Si les clauses de l'acte constitutif déterminant la répartition des bénéfices ou des pertes sont contraires à l'article 1855 du Code civil, ces clauses sont réputées non écrites.

Article 145. — L'acte indiquera en outre:

1° la durée de la société;

2° les conditions d'admission, de démission et d'exclusion des associés et les conditions de retrait de versement;

3° comment et par qui les affaires sociales seront administrées et contrôlées et, s'il y a lieu, le mode de nomination et de révocation du gérant, des administrateurs et des commissaires, l'étendue de leur pouvoir et la durée de leur mandat;

4° les droits des associés, le mode de convocation, la majorité requise pour la validité des délibérations, le mode de vote;

5° la répartition des bénéfices et des pertes.

Article 146. — A défaut de disposition sur les points indiqués en l'article précédent, ils seront réglés comme suit:

Artikel 143. — De coöperatieve vennootschap bestaat niet onder een firma; zij wordt met een bijzondere benaming aangegeven. De vennootschap moet uit ten minste drie personen bestaan.

Zij wordt bestuurd door een of meer lasthebbers, al dan niet vennoten.

Artikel 144. — In de oprichtingsakte moeten de volgende punten worden bepaald:

1° de rechtsvorm van de coöperatieve vennootschap; de naam van de vennootschap; de zetel ervan;

2° het doel van de vennootschap;

3° nauwkeurige gegevens betreffende de persoon van de vennoten;

4° gegevens betreffende de inbrengen en het bedrag van het vaste gedeelte van het kapitaal.

Buiten de gevallen waarin artikel 4 wordt overtreden, zijn de enige gevallen van nietigheid van de coöperatieve vennootschap de volgende:

1° wanneer het doel van de vennootschap onwettig is of strijdig met de openbare orde;

2° wanneer de oprichtingsakte geen aanwijzing bevat in verband met de in het eerste lid opgenoemde punten;

3° wanneer het aantal op geldige wijze verbonden oprichters van de vennootschap minder dan drie bedraagt.

Wanneer de bepalingen van de oprichtingsakte betreffende de verdeling van de winst of het verlies strijdig zijn met artikel 1855 van het Burgerlijk Wetboek, worden zij als niet-geschreven beschouwd.

Artikel 145. — De akte vermeldt bovendien:

1° de duur van de vennootschap;

2° de voorwaarden van toetreding, uittreding en uitsluiting van vennoten en de voorwaarden van terugneming van gestorte gelden;

3° hoe en door wie aangelegenheden van de vennootschap worden bestuurd en er toezicht op wordt uitgeoefend, alsook, indien daartoe aanleiding bestaat, de wijze waarop de zaakvoerder, de bestuurders en de commissarissen worden benoemd en ontslagen, de omvang van hun bevoegdheid en de duur van hun opdracht;

4° de rechten van de vennoten, de wijze waarop zij worden bijeengeroepen, de meerderheid vereist om geldige besluiten te nemen, de wijze waarop wordt gestemd;

5° hoe de winst wordt verdeeld en het verlies omgeslagen.

Artikel 146. — Wanneer in de akte niets bepaald is omtrent de in het vorige artikel vermelde punten, gelden de volgende regels:

1° la société est constituée pour une durée illimitée. L'article 102 lui est également applicable;

2° les associés peuvent se retirer de la société; ils ne peuvent en être exclus que pour inexécution du contrat; l'assemblée générale prononce les exclusions et les admissions et autorise les retraits de versements;

3° la société est gérée par un administrateur;

4° tous les associés peuvent voter dans l'assemblée générale; chaque part donne droit à une voix; les convocations se font au moins quinze jours avant l'assemblée générale, par lettre recommandée, signée par les administrateurs;

5° l'assemblée générale décide de l'affectation des bénéfices et des pertes.

Article 146bis. — Si, lors de la constitution ou d'une modification des statuts, l'on opte pour les règles suivantes :

1° tous les associés peuvent voter dans l'assemblée générale; ils ont voix égale; les convocations se font par lettre recommandée, signée de l'administration;

2° les bénéfices et les pertes se partagent chaque année, par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise,

cette société doit prendre impérativement la dénomination « Coopérative de participation » conformément à l'article 141, § 3.

Article 147. — La société coopérative doit tenir au siège social un registre que les associés peuvent consulter sur place, et qui indique pour chacun d'eux :

1° ses nom, prénoms et domicile;

2° la date de son admission, de sa démission ou de son exclusion;

3° le nombre de parts dont il est titulaire ainsi que les souscriptions de parts nouvelles, les remboursements de parts, les cessions de parts, avec leur date;

4° le montant des versements effectués et les sommes retirées en remboursement des parts.

L'organe compétent pour la gestion est chargé des inscriptions. Les inscriptions s'effectuent sur la base de documents probants qui sont datés et signés. Elles s'effectuent dans l'ordre de leur date.

1° de vennootschap wordt opgericht voor onbepaalde duur. Artikel 102 is op haar eveneens van toepassing;

2° de vennoten kunnen uittreden; zij mogen niet uitgesloten worden dan wegens niet-nakoming van de overeenkomst; de algemene vergadering beslist over de uitsluiting en de toelating van vennoten en geeft toestemming tot het terugnemen van gestorte gelden;

3° de vennootschap wordt bestuurd door een bestuurder;

4° alle vennoten zijn stemgerechtigd in de algemene vergadering; elk aandeel geeft recht op één stem; de oproeping geschiedt minstens 14 dagen vóór de algemene vergadering bij aangetekende brief, ondertekend door de bestuurders;

5° de algemene vergadering beslist over de bestemming van de winst of het verlies.

Artikel 146bis. — Indien bij de oprichting of bij een wijziging van de statuten voor de volgende regels wordt gekozen :

1° alle vennoten zijn stemgerechtigd in de algemene vergadering; zij hebben gelijk stemrecht; de oproeping geschiedt bij aangetekende brief, ondertekend door het bestuur;

2° jaarlijks wordt de winst onder de vennoten verdeeld of het verlies over hen omgeslagen, de ene helft in gelijke delen en de andere helft naar evenredigheid van hun inbreng,

dan is die vennootschap overeenkomstig artikel 141, § 3, verplicht de benaming « Coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming » aan te nemen.

Artikel 147. — De coöperatieve vennootschap moet in haar zetel een register bijhouden, waarvan de vennoten ter plaatse inzage kunnen nemen en waarin voor ieder van hen worden aangetekend :

1° de naam, de voornamen en de woonplaats;

2° de datum van toetreding, uittreding of uitsluiting;

3° het aantal aandelen waarvan hij houder is, alsmede de inschrijvingen op nieuwe aandelen, de terugbetalingen en de overgangen van aandelen, met opgave van de datum;

4° de stortingen op aandelen en de gelden die als terugbetaling van aandelen worden teruggenomen.

Het orgaan dat instaat voor het bestuur wordt belast met de inschrijvingen. De inschrijvingen geschieden op grond van documenten met bewijskracht, die gedagtekend en ondertekend zijn. Zij vinden plaats in de volgorde van hun datum van voorlegging.

En ce qui concerne les sociétés coopératives à responsabilité illimitée, la signature dont il est question à l'alinéa précédent n'engage son auteur qu'à la condition qu'elle soit précédée de la mention manuscrite « Bon pour engagement illimité et solidaire. »

L'organe chargé de la gestion peut décider que le registre des parts sera scindé en deux parties, dont l'une est conservée au siège de la société et l'autre en dehors du siège, en Belgique, dans les conditions et avec les effets prévus à l'article 43bis.

§ 1er bis. De la constitution des sociétés coopératives à responsabilité limitée

Article 147bis. — § 1er. Les statuts déterminent le montant de la part fixe du capital social.

Ce montant ne peut être inférieur à 750 000 francs. Il doit être intégralement libéré à concurrence de 250 000 francs.

La société est à capital variable pour ce qui dépasse le montant de la part fixe. Cette portion du capital varie en raison de l'admission ou du départ d'associés, ou de l'augmentation du capital ou du retrait des parts.

Cette variation ne requiert pas de modification des statuts.

Lorsque les statuts d'une société coopérative à responsabilité limitée ou illimitée reproduisent les règles de l'article 146bis, 1° et 2°, le montant de la part fixe du capital social, par dérogation au deuxième alinéa, ne peut être inférieur à 250 000 francs. Ce dernier doit être intégralement souscrit et libéré.

§ 2. Chaque part représentant un apport en numéraire et chaque part représentant un apport en nature doivent être libérées d'un quart.

§ 3. Les apports en nature ne peuvent être rémunérés par des parts représentatives du capital social que s'ils consistent en éléments d'actifs susceptibles d'évaluation économique, à l'exclusion des actifs constitués par des engagements concernant l'exécution de travaux ou la prestation de services.

§ 4. L'acte authentique de constitution ou de modification des statuts constate que les conditions des §§ 1er à 3 ont été respectées.

Les règles des §§ 2 et 3 s'appliquent en cas d'augmentation de la part fixe du capital social.

Ten aanzien van coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid verbindt de in het vorige lid bedoelde handtekening de ondertekenaar slechts op voorwaarde dat zij wordt voorafgegaan door de met de hand geschreven vermelding: « Goed voor onbeperkte en hoofdelijke verbintenis. »

Het orgaan belast met het bestuur kan beslissen dat het aandelenregister in twee delen zal worden gesplitst, waarvan het ene zal berusten in de zetel van de vennootschap en het andere buiten deze zetel, in België of in het buitenland, naar het voorschrift en met de gevolgen bepaald in artikel 43bis.

§ 1bis. Oprichting van coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid

Artikel 147bis. — § 1. De statuten bepalen het bedrag van het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal.

Dat bedrag mag niet lager zijn dan 750 000 frank. Het moet volgestort zijn ten belope van 250 000 frank.

Het kapitaal van de vennootschap is veranderlijk wat het bedrag betreft dat het vaste gedeelte te boven gaat. Dat gedeelte van het kapitaal varieert ter oorzaak van de toetreding of de uittreding van vennoten, van de kapitaalverhoging of de terugnemering van de aandelen.

Daarvoor is geen wijziging van de statuten vereist.

Wanneer in de statuten van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of met onbeperkte aansprakelijkheid het bepaalde in artikel 146bis, 1° en 2°, is opgenomen, mag het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal, in afwijking van het tweede lid, niet lager zijn dan 250 000 frank. Het moet geplaatst en volgestort zijn.

§ 2. Op elk aandeel dat een inbreng in geld vertegenwoordigt en op elk aandeel dat geheel of gedeeltelijk een inbreng in natura vertegenwoordigt, moet een vierde worden volgestort.

§ 3. Inbreng in natura komt niet in aanmerking voor vergoeding door aandelen die het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen, tenzij hij bestaat uit vermogensbestanddelen die naar economische maatstaven kunnen worden gewaardeerd, met uitsluiting van verplichtingen tot het verrichten van werk of van diensten.

§ 4. In de authentieke oprichtingsakte of in de akte tot wijziging van de statuten wordt vastgesteld dat aan de voorwaarden gesteld in de §§ 1 tot 3 is voldaan.

De regels van de §§ 2 en 3 zijn van toepassing in geval van verhoging van het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal.

Article 147ter. — Les fondateurs et, en cas d'augmentation de la part fixe du capital, celui ou ceux qui gèrent la société coopérative sont solidairement tenus envers les intéressés :

1° de toute la part fixe du capital qui ne serait pas valablement souscrite ainsi que de la différence éventuelle entre le montant visé à l'article 147bis, § 1er, et le montant des souscriptions; ils sont de plein droit réputés souscripteurs;

2° de la libération effective des parts et du capital social conformément à ce qui est prévu à l'article 147bis, § 2, ainsi que de la part du capital dont ils sont réputés souscripteurs en vertu du 1°;

3° de la réparation du préjudice qui est la suite immédiate et directe, soit de la nullité de la société, soit de l'absence ou de l'inexactitude, dans l'acte constitutif publié conformément à l'article 7, b, 11°, soit de la surévaluation manifeste des apports ne consistant pas en numéraire;

4° des engagements de la société dans une proportion fixée par le juge, en cas de faillite, prononcée dans les trois ans de la constitution, si la part fixe du capital social était, lors de la constitution, manifestement insuffisante pour assurer l'exercice normal de l'activité projetée pendant une période de deux ans au moins.

Article 147quater. — Les dispositions de l'article 29bis, alinéas 5 à 7, relatives aux apports dans les sociétés anonymes sont applicables.

Article 147quinquies. — § 1er. Tout bien appartenant à l'un des fondateurs, à un gérant ou à un associé que la société se propose d'acquérir dans un délai de deux ans à compter de sa constitution, le cas échéant en application de l'article 13bis, pour une contre-valeur au moins égale à un dixième de la part fixe du capital social, fait l'objet d'un rapport établi soit par le commissaire-réviseur, soit, pour la société qui n'en a pas, par un réviseur d'entreprises désigné par les gérants.

Ce rapport mentionne le nom du fondateur, du gérant ou de l'associé, la description des biens que la société se propose d'acquérir, la rémunération effectivement attribuée en contrepartie de l'acquisition et les modes d'évaluation adoptés. Il indique si les valeurs auxquelles conduisent ces modes d'évaluation correspondant au moins à la rémunération attribuée en contrepartie de l'acquisition.

Artikel 147ter. — De oprichters en, in geval van verhoging van het vaste gedeelte van het kapitaal, ieder die de coöperatieve vennootschap bestuurt, zijn jegens de belanghebbenden hoofdelijk aansprakelijk voor :

1° geheel het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal waarvoor niet op geldige wijze is ingeschreven, alsmede voor het eventuele verschil tussen het bedrag bedoeld in artikel 147bis, § 1, en het bedrag van de inschrijvingen; zij worden van rechtswege als inschrijvers beschouwd;

2° de werkelijke storting van de aandelen en het maatschappelijk kapitaal overeenkomstig het bepaalde in artikel 147bis, § 2, alsmede van het gedeelte van het kapitaal ten aanzien waarvan zij op grond van de bepaling onder het 1° als inschrijvers worden beschouwd;

3° de vergoeding van de schade die het onmiddellijke en rechtstreekse gevolg is van de nietigheid van de vennootschap of van het ontbreken, respectievelijk de onjuistheid, van de bij artikel 7, b, 11°, voorgeschreven vermeldingen in de oprichtingsakte, of van de kennelijke overschatting van de niet-geldelijke inbrengen;

4° de verbintenissen van de vennootschap tot op de hoogte die in geval van een binnen drie jaar na de oprichting uitgesproken faillissement bepaald wordt door de rechter, indien het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal bij de oprichting kennelijk ontoereikend was voor het normale uitoefenen van de voorgenomen bedrijvigheid gedurende een tijdvak van ten minste twee jaar.

Artikel 147quater. — De bepalingen van artikel 29bis, vijfde tot zevende lid, betreffende de inbreng in naamloze vennootschappen, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 147quinquies. — § 1. Omtrent enig, aan een zaakvoerder of aan een vennoot toebehorend vermogensbestanddeel dat de vennootschap overweegt binnen twee jaar te rekenen van de oprichting, in voorkomend geval met toepassing van artikel 13bis, te verkrijgen tegen een vergoeding van ten minste een tiende gedeelte van het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal, wordt een verslag opgemaakt door de commissaris-revisor, of in vennootschappen waar die er niet is, door een bedrijfsrevisor, die wordt aangewezen door de zaakvoerders.

Dat verslag vermeldt de naam van de oprichter, de zaakvoerder of de vennoot, de beschrijving van de vermogensbestanddelen die de vennootschap overweegt te verkrijgen, de vergoeding die werkelijk als tegenprestatie voor de verkrijging wordt verstrekt en de toegepaste methoden van waardering. Het moet aangeven of de waarden waartoe deze methoden leiden, ten minste overeenkomen met de als tegenprestatie verstrekte vergoeding.

Ce rapport est joint à un rapport spécial dans lequel les gérants exposent, d'une part, l'intérêt que présente pour la société l'acquisition envisagée et, d'autre part, les raisons pour lesquelles, éventuellement, ils s'écarterent des conclusions du rapport annexé. Le rapport du commissaire ou, pour la société qui n'en a pas, le rapport du réviseur d'entreprises et le rapport spécial des gérants sont déposés au greffe du tribunal de commerce conformément à l'article 10.

Cette acquisition est soumise à l'autorisation préalable de l'assemblée générale. Les rapports prévus à l'alinéa précédent sont annoncés dans l'ordre du jour.

Tout associé a le droit d'obtenir gratuitement, sur la production de son titre, quinze jours avant l'assemblée, un exemplaire des rapports. Une copie des rapports est adressée en même temps que la convocation.

Les alinéas précédents s'appliquent à la cession faite par une personne agissant en son nom propre mais pour compte d'un fondateur, d'un gérant ou d'un associé.

§ 2. Nonobstant toute stipulation contraire, les gérants sont tenus solidairement envers les intéressés de la réparation du préjudice qui est une suite immédiate et directe de la surévaluation manifeste des biens acquis dans les conditions énoncées au § 1er.

§ 3. Le § 1er ne s'applique ni aux acquisitions faites dans les limites des opérations courantes conclues aux conditions et sous les garanties normalement exigées par la société pour des opérations de la même espèce, ni aux acquisitions en bourse, ni aux acquisitions résultant d'une vente ordonnée par justice.

Article 147sexies. — Lorsqu'une augmentation de capital comporte des apports ne consistant pas en numéraire, un rapport est établi préalablement soit par le commissaire réviseur, soit, pour la société qui n'en a pas, par un réviseur d'entreprises désigné par les administrateurs.

Ce rapport porte sur la description de chaque apport en nature et sur les modes d'évaluation adoptés. Il indique si les valeurs auxquelles conduisent ces modes d'évaluation correspondent au moins aux nombres et à la valeur nominale et, le cas échéant, à la prime d'émission des parts à émettre en contrepartie. Le rapport indique quelle est la rémunération effectivement attribuée en contrepartie des apports;

In een bijzonder verslag, waarbij dat verslag wordt gevoegd, zetten de zaakvoerders uiteen waarom de overwogen verkrijging van belang is voor de vennootschap en eventueel ook waarom afgeweken wordt van de conclusies van het bijgevoegde verslag. Het verslag van de commissaris-revisor, of in vennootschappen waar die er niet is, het verslag van de bedrijfsrevisor en het bijzonder verslag van de zaakvoerders worden op de griffie van de rechtbank van koophandel neergelegd op de wijze voorgeschreven bij artikel 10.

Deze verkrijging behoeft vooraf de goedkeuring van de algemene vergadering. De in het vorige lid genoemde verslagen worden in de agenda vermeld.

Aan iedere vennoot wordt, tegen overlegging van zijn effect, vijftien dagen vóór de vergadering kosteloos een exemplaar van de verslagen verstrekt. Een afschrift daarvan wordt, samen met de oproepingsbrief, toegezonden aan de vennoten.

De voorgaande leden zijn van toepassing op de overdracht gedaan door een persoon die in eigen naam, maar voor rekening van een oprichter zaakvoerder of vennoot handelt.

§ 2. Niettegenstaande enige andersluidende bepaling zijn de zaakvoerders jegens belanghebbenden hoofdelijk aansprakelijk voor de vergoeding van alle schade die het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg is van de kennelijke overwaardering van de vermogensbestanddelen verkregen onder de voorwaarden van § 1.

§ 3. Paragraaf 1 is niet van toepassing op verkrijgingen in het gewone bedrijf van de vennootschap die plaatshebben op de voorwaarden en tegen de zekerheden die zij normaal voor soortgelijke verrichtingen eist, noch op verkrijgingen ter beurse, noch op verkrijgingen bij een gerechtelijke verkoop.

Artikel 147sexies. — Ingeval een kapitaalverhoging een niet-geldelijke inbreng omvat, maakt de commissaris-revisor of, voor de vennootschap waar die er niet is, een bedrijfsrevisor aangewezen door de bestuurders, vooraf een verslag op.

Dat verslag heeft inzonderheid betrekking op de beschrijving van elke inbreng in natura en de toegepaste methoden van waardering. Het verslag moet aangeven of de waarden waartoe deze methoden leiden, tenminste overeenkomen met het aantal en de nominale waarde van de tegen de inbreng uit te geven aandelen en, in voorkomend geval, met het agio van de tegen inbreng uit te geven aandelen. Het verslag vermeldt welke werkelijke vergoeding als tegenprestatie voor de inbreng wordt verstrekt.

Ce rapport est joint à un rapport spécial dans lequel les administrateurs exposent, d'une part, l'intérêt que présentent pour la société les apports et, d'autre part, les raisons pour lesquelles, éventuellement, ils s'écarteraient des conclusions du rapport annexé.

Le rapport visé à l'alinéa 1er et le rapport spécial des administrateurs sont déposés au greffe du tribunal de commerce conformément à l'article 10.

Ces rapports sont soumis à la première assemblée générale qui se prononce sur la valeur attribuée à l'apport et à sa rémunération, à la majorité des trois quarts des voix présentes ou représentées, après déduction des voix attachées aux parts émises en échange de cet apport.

Article 147septies. — Préalablement à la constitution de la société, les fondateurs remettent au notaire instrumentant un plan financier dans lequel ils justifient le montant de la part fixe du capital.

Article 147octies. — § 1er. Les articles 64, §§ 1er et 2, alinéas 1er et 3, 64bis à octies, ainsi que l'article 65, relatifs aux commissaires, sont applicables.

§ 2. Au cas où, en application de l'article 64, § 2, 1er alinéa, aucun commissaire n'est nommé, chaque associé a individuellement les pouvoirs d'investigation et de contrôle des commissaires. Les statuts peuvent toutefois prévoir que les pouvoirs d'investigation et de contrôle des associés individuels sont délégués à un ou plusieurs associés chargés de ce contrôle. Ces associés chargés du contrôle sont nommés par l'assemblée générale des associés. Ils ne peuvent exercer aucune autre fonction, ni accepter aucun autre mandat dans la société. Ils peuvent se faire représenter par un expert-comptable dont la rémunération incombe à la société s'il a été désigné avec son accord ou si cette rémunération a été mise à sa charge par décision judiciaire. Dans ces cas, les observations de l'expert-comptable sont communiquées à la société.

§ 2. *Des changements dans la composition de la société et du fonds social*

Article 148. — L'admission des associés est constatée par l'inscription dans le registre des associés conformément à l'article 147.

Article 149. — Lorsque les statuts donnent aux associés le droit de se retirer, ils ne peuvent donner leur démission que dans les six premiers mois de l'année sociale.

In een bijzonder verslag, waarbij dat verslag wordt gevoegd, zetten de bestuurders uiteen waarom zowel de inbreng van belang is voor de vennootschap en eventueel ook waarom afgeweken wordt van de conclusies van het bijgevoegd verslag.

Het in het eerste lid vermelde verslag en het bijzonder verslag van de bestuurders, worden neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel op de wijze voorgeschreven bij artikel 10.

Deze verslagen worden voorgelegd aan de eerstvolgende algemene vergadering, die zich uitsprekt over de waarde die aan de inbreng wordt toegekend en over de vergoeding, bij een meerderheid van drie vierde der aanwezige of vertegenwoordigde stemmen, na aftrek van de stemmen verbonden aan de aandelen die in ruil voor de inbreng worden uitgegeven.

Artikel 147septies. — Voor de oprichting van de vennootschap overhandigen de oprichters aan de optredende notaris een financieel plan waarin zij het bedrag van het vaste gedeelte van het kapitaal verantwoorden.

Artikel 147octies. — § 1. De artikelen 64, §§ 1 en 2, eerste en derde lid, 64bis tot octies, evenals artikel 65 inzake de commissarissen zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Wordt met toepassing van artikel 64, § 2, eerste lid, geen commissaris benoemd, dan heeft iedere vennoot individueel de onderzoeks- en controlebevoegdheid van een commissaris. De statuten kunnen evenwel bepalen dat de onderzoeks- en controlebevoegdheden van de individuele vennoten worden overgedragen aan een of meer met de controle belaste vennoten. Deze controlerende vennoten worden benoemd door de algemene vergadering der vennoten. Zij mogen in de vennootschap geen andere taak uitoefenen of enig ander mandaat aanvaarden. Zij kunnen zich laten vertegenwoordigen door een accountant. De vergoeding van de accountant komt ten laste van de vennootschap indien hij met haar instemming werd benoemd of indien deze vergoeding te haren laste werd gelegd krachtens een rechterlijke beslissing. In deze gevallen worden de opmerkingen van de accountant medegedeeld aan de vennootschap.

§ 2. *Veranderingen in de samenstelling van de vennootschap en in het maatschappelijk kapitaal*

Artikel 148. — De toetreding van vennoten blijkt uit de inschrijving in het register van de vennoten overeenkomstig artikel 147.

Artikel 149. — Wanneer de vennoten volgens de statuten het recht hebben uit te treden, mogen zij dit slechts doen in de eerste zes maanden van het boekjaar.

Article 150. — La démission est constatée par la mention du fait dans le registre des associés, en marge du nom de l'associé démissionnaire, conformément à l'article 147.

Article 151. — Si le gérant refuse de constater la démission, elle est reçue au greffe de la justice de paix du siège social.

Le greffier en dresse procès-verbal et en donne connaissance à la société par lettre recommandée, envoyée dans les vingt-quatre heures.

Article 152. — § 1er. Tout associé peut être exclu pour justes motifs ou pour toute autre cause indiquée dans les statuts.

L'exclusion est prononcée par l'assemblée générale à moins que les statuts attribuent ce pouvoir à un autre organe.

L'associé dont l'exclusion est demandée doit être invité à faire connaître ses observations par écrit devant l'organe chargé de se prononcer, dans le mois, de l'envoi d'un pli recommandé contenant la proposition motivée d'exclusion.

S'il le demande dans l'écrit contenant ses observations, l'associé doit être entendu.

Toute décision d'exclusion est motivée.

§ 2. La décision d'exclusion est constatée dans un procès-verbal dressé et signé par l'organe chargé de la gestion de la société. Ce procès-verbal mentionne les faits sur lesquels l'exclusion est fondée. Il est fait mention de l'exclusion sur le registre des membres de la société. Une copie conforme de la décision est adressée par lettre recommandée dans les quinze jours à l'associé exclu.

§ 3. Ces règles s'appliquent nonobstant toute disposition contraire des statuts.

Article 153. — L'associé démissionnaire ou exclu ne peut provoquer la liquidation de la société, il a droit à recevoir sa part telle qu'elle résultera du bilan de l'année sociale pendant laquelle la démission a été donnée ou l'exclusion prononcée.

Article 154. — En cas de décès, de faillite, de déconfiture ou d'interdiction d'un associé, ses héritiers, créanciers ou représentants, recouvrent sa part de la manière déterminée par l'article 153. Il ne peuvent provoquer la liquidation de la société.

Artikel 150. — De uittreding blijkt uit de vermelding ervan in het register van de vennoten naast de naam van de uittredende vennoot, overeenkomstig artikel 147.

Artikel 151. — Weigert de zaakvoerder de uittreding vast te stellen, dan wordt de opzegging ontvangen door de griffier van het vrederecht van de zetel van die vennootschap.

De griffier maakt daarvan een proces-verbaal op en geeft er aan de vennootschap kennis van bij aangetekende brief, te verzenden binnen vierentwintig uur.

Artikel 152. — § 1. Iedere vennoot kan om een gegronde reden of uit een andere in de statuten vermelde oorzaak worden uitgesloten.

De uitsluiting wordt door de algemene vergadering uitgesproken, tenzij de statuten die bevoegdheid aan een ander orgaan opdragen.

De vennoot wiens uitsluiting wordt gevraagd, moet worden verzocht zijn opmerkingen schriftelijk te kennen te geven aan het orgaan dat de uitsluiting moet uitspreken, binnen één maand nadat een aangetekende brief met het met redenen omklede voorstel tot uitsluiting is verstuurd.

Indien hij daarom verzoekt in het geschrift dat zijn opmerkingen bevat, moet de vennoot worden gehoord.

Elk besluit tot uitsluiting wordt met redenen omkleed.

§ 2. Het besluit tot uitsluiting wordt vastgesteld in een proces-verbaal dat wordt opgemaakt en getekend door het orgaan dat belast is met het beheer over de vennootschap. Dat proces-verbaal vermeldt de feiten waarop de uitsluiting is gebaseerd. De uitsluiting wordt overgeschreven in het register van de vennoten. Een eensluidend afschrift van het besluit wordt binnen vijftien dagen, bij een ter post aangetekende brief, aan de uitgesloten vennoot toegezonden.

§ 3. Deze voorschriften zijn van toepassing niettegenstaande enige hiermee strijdige bepaling in de statuten.

Artikel 153. — De uitgetreden of uitgesloten vennoot kan de vereffening van de vennootschap niet vorderen; hij heeft recht op uitkering van de waarde van zijn aandeel, zoals die zal blijken uit de balans van het boekjaar waarin hij is uitgetreden of uitgesloten.

Artikel 154. — In geval van overlijden, faillissement, kennelijk onvermogen of onbekwaamverklaring van een vennoot, hebben zijn erfgenamen, schuldeisers of vertegenwoordigers recht op uitkering van de waarde van zijn aandeel overeenkomstig artikel 153. Zij kunnen de vereffening van de vennootschap niet vorderen.

Article 155. — Tout sociétaire démissionnaire ou exclu reste personnellement tenu dans les limites où il s'est engagé et pendant cinq ans, à partir de sa démission ou de son exclusion, sauf le cas de prescription plus courte établie par la loi, de tous les engagements contractés avant la fin de l'année dans laquelle sa retraite a été publiée.

Article 156. — Une copie des mentions les concernant, figurant au registre des sociétaires, est délivrée aux titulaires qui en font la demande, selon le mode défini par les statuts. Ces copies ne peuvent servir de preuve à l'encontre des mentions portées au registre des sociétaires.

Article 157. — Les créanciers personnels de l'associé ne peuvent saisir que les intérêts et dividendes lui revenant et la part qui lui sera attribuée à la dissolution de la société.

§ 3. Des mesures dans l'intérêt des tiers

Article 158. — Sont applicables aux sociétés coopératives à responsabilité limitée :

- 1° l'article 62;
- 2° l'article 63ter;
- 3° l'article 65;
- 4° l'article 77, alinéas 1er à 4, 6 et 7;
- 5° l'article 77bis;
- 6° l'article 78, à l'exception de l'alinéa 1er, 3°;
- 7° l'article 79;
- 8° l'article 80, à l'exception de l'alinéa 2, 3°;
- 9° l'article 80bis;
- 10° l'article 132bis.

Article 159. — Dans tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant des sociétés coopératives, on doit trouver la dénomination sociale précédée ou suivie immédiatement et de façon lisible, selon le cas :

a) des mots, « société coopérative » ou des initiales « S.C. »;

b) des mots, « société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire » ou des initiales « S.C.R.I.S. »;

Artikel 155. — De uitgetreden of uitgesloten vennoot blijft gedurende vijf jaar te rekenen van zijn uittrekking of zijn uitsluiting, behalve wanneer de wet een kortere verjaringstermijn bepaalt, binnen de grenzen van zijn verbintenis als vennoot, persoonlijk instaan voor alle verbintenissen door de vennootschap aangegaan vóór het einde van het jaar waarin zijn uittreding of uitsluiting openbaar is gemaakt.

Artikel 156. — Aan de aandeelhouders die erom vragen, wordt een afschrift verstrekt van de inschrijvingen in het register van de vennoten die op hen betrekking hebben, op de wijze in de statuten bepaald. Deze afschriften kunnen niet als bewijs tegen de vermeldingen in het register van de vennoten gebruikt worden.

Artikel 157. — De persoonlijke schuldeisers van de vennoot kunnen slechts beslag leggen op de rente en dividend die hem toekomen en op het aandeel dat hem bij de ontbinding van de vennootschap wordt toegekend.

§ 3. Maatregelen in het belang van derden

Artikel 158. — Op de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid zijn van toepassing :

- 1° artikel 62;
- 2° artikel 63ter;
- 3° artikel 65;
- 4° artikel 77, eerste tot vierde lid, zesde en zevende lid;
- 5° artikel 77bis;
- 6° artikel 78, met uitzondering van het eerste lid, 3°;
- 7° artikel 79;
- 8° artikel 80, met uitzondering van het tweede lid, 3°;
- 9° artikel 80bis;
- 10° artikel 132bis.

Artikel 159. — Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken uitgaande van coöperatieve vennootschappen moeten de naam van de vennootschap vermelden, leesbaar geschreven onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door :

a) de woorden « coöperatieve vennootschap » of de afkorting « C.V. »;

b) de woorden « coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid » of de afkorting « C.V.O.H.A. »;

c) ou, suivant le cas, des mots « société civile ayant emprunté la forme d'une société coopérative à responsabilité limitée » ou « société civile ayant emprunté la forme d'une société coopérative à responsabilité illimitée et solidaire ».

Dans l'hypothèse prévue à l'article 141, § 3, les mots « ou initiales dont il est question à l'alinéa précédent » doivent être suivis des mots « coopérative de participation ».

Article 160. — Toute personne qui interviendra pour une société coopérative dans un acte où la prescription de l'article précédent ne sera pas remplie, pourra, suivant les circonstances, être déclarée personnellement responsable des engagements qui y sont pris par la société.

Article 161. — Celui ou ceux qui gèrent une société coopérative dont les associés sont responsables solidairement et de manière illimitée devront déposer tous les six mois, au greffe du tribunal de commerce, une liste indiquant par ordre alphabétique les nom, profession et domicile de tous les associés, datée et certifiée véritable par les signataires.

Ceux-ci seront responsables de toute fausse énonciation dans lesdites listes.

Article 162. — Dans les huit jours de leur nomination, les gérants doivent déposer au greffe du tribunal de commerce un extrait de l'acte constatant leur pouvoir et portant leur signature.

Article 163. — Le public est admis à prendre gratuitement connaissance des listes des membres et des actes conférant la gérance. Chacun peut en demander copie moyennant paiement des frais de greffe.

§ 4. De la modification de la forme d'une société coopérative

Article 164. — § 1er. Nonobstant toute stipulation contraire, la modification des statuts qui vise à transformer une société coopérative à responsabilité limitée en une société coopérative à responsabilité illimitée requiert l'accord unanime des associés.

Par application de l'article 11bis, une telle modification doit être constatée par acte authentique. La forme authentique n'est pas obligatoire pour les modifications statutaires ultérieures de la société coopérative à responsabilité illimitée.

c) of, naargelang van het geval, de woorden « burgerlijke vennootschap die de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid heeft aangenomen » of « burgerlijke vennootschap die de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid heeft aangenomen ».

In het geval omschreven in artikel 141, § 3, moeten de woorden « of afkortingen vermeld in het vorige lid », worden gevolgd door de woorden « coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming ».

Artikel 160. — Hij die namens een coöperatieve vennootschap meewerkt aan een akte die niet voldoet aan de voorschriften van het vorige artikel, kan, naar omstandigheden, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de daarin door de vennootschap aange-gane verbintenissen.

Artikel 161. — Zij die een coöperatieve vennootschap besturen, waarvan de vennoten hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk zijn, moeten om de zes maanden, op de griffie van de rechtbank van koophandel, een door de ondertekenaars gedagtekende en echt verklaarde lijst neerleggen, naar alfabetische volgorde opgemaakt, opgevende de namen, het beroep en de woonplaats van alle vennoten.

Deze zijn verantwoordelijk voor elke onjuiste opgave in deze lijsten.

Artikel 162. — Binnen acht dagen na hun benoeming moeten de zaakvoerders een door hen ondertekend uittreksel uit de akte die hun bevoegdheid vaststelt, neerleggen op de griffie van de rechtbank van koophandel.

Artikel 163. — Een ieder kan kosteloos inzage nemen van de lijsten der vennoten en van de akten van benoeming der zaakvoerders. Een ieder kan er een afschrift van vragen, tegen betaling van de griffiekosten.

§ 4. Wijziging van de vorm van de coöperatieve vennootschap

Artikel 164. — § 1. Niettegenstaande enig hiermee strijdig beding is voor een wijziging van de statuten met het oog op de omzetting van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid de eenparige instemming van alle vennoten vereist.

Met toepassing van artikel 11bis moet zo'n wijziging worden vastgesteld bij authentieke akte. Het vormvoorschrift van de authentieke akte is niet verplicht voor latere statutaire wijzigingen van de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid.

§ 2. Nonobstant toute stipulation contraire, la modification des statuts qui vise à transformer une société coopérative à responsabilité illimitée en une société coopérative à responsabilité limitée est décidée par l'assemblée générale, dans les conditions requises pour la modification des statuts.

Par application de l'article 11*bis*, une telle modification doit être constatée dans un acte authentique. La forme authentique doit également, à peine de nullité, être donnée à toute modification ultérieure des statuts. Dans l'un et l'autre cas, l'article 13*quater*, §§ 1er et 2, est applicable.

L'acte constatant l'établissement d'une société coopérative à responsabilité limitée précise le montant de la part fixe du capital social conformément à l'article 147*bis*, § 1er.

La modification est décidée après l'établissement d'un état résumant la situation active et passive de la société, arrêté à une date ne remontant pas à plus de trois mois et indiquant quel est le montant de l'actif net. Un réviseur d'entreprises ou un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables désigné par les associés fait rapport sur cet état et indique notamment s'il traduit d'une manière complète, fidèle et correcte la situation de la société.

L'acte de modification doit préciser le montant du capital fixe en respectant ce qui est prévu à l'article 143*bis*, § 1er.

Les administrateurs sont tenus solidairement envers les intéressés :

1° de la différence éventuelle entre l'actif net tel qu'il résulte de l'état et le montant du capital fixe visé à l'alinéa précédent;

2° de la réparation du préjudice qui est une suite immédiate et directe de la surévaluation manifeste de l'actif net apparaissant à l'état précité;

3° de la réparation du préjudice qui est une suite immédiate et directe de la nullité prévue au § 5, alinéa 2, du présent article.

CHAPITRE II

Dispositions transitoires

Art. 131

Les sociétés antérieurement constituées doivent rendre leurs statuts conformes aux dispositions de la présente loi dans un délai à fixer par le Roi, qui ne

§ 2. Niettegenstaande enig hiermee strijdig beding, wordt tot een wijziging van de statuten met het oog op de omzetting van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid besloten door de algemene vergadering, met inachtneming van de voorwaarden vereist voor een wijziging van de statuten.

Met toepassing van artikel 11*bis* moet zo'n wijziging worden vastgesteld bij authentieke akte. Bij elke daaropvolgende wijziging van de statuten moet, op straffe van nietigheid, eveneens worden voldaan aan het vormvoorschrift van de authentieke akte. Zowel in het ene als in het andere geval is artikel 13*quater*, §§ 1 en 2, van toepassing.

De akte waarbij de oprichting van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid wordt vastgesteld, vermeldt het bedrag van het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal overeenkomstig artikel 147*bis*, § 1.

Alvorens tot de wijziging wordt besloten, wordt een staat van activa en passiva van de vennootschap opgemaakt, die niet meer dan drie maanden voordien is vastgesteld en waarin het bedrag van het eigen vermogen wordt opgegeven. Een door de vennoten aangewezen bedrijfsrevisor of een accountant ingeschreven op het Tableau van de externe accountants van het Instituut der Accountants brengt verslag uit over die staat en vermeldt inzonderheid of daarin de toestand van de vennootschap op volledige, getrouwe en juiste wijze is weergegeven.

De akte van wijziging moet het bedrag van het vaste kapitaal nauwkeurig vermelden, waarbij de bepalingen van artikel 143*bis*, § 1, in acht moeten worden genomen.

De bestuurders zijn jegens de belanghebbenden hoofdelijk gehouden :

1° voor het verschil tussen het eigen vermogen zoals dat blijkt uit de staat en het bedrag van het vaste kapitaal bedoeld in het vorige lid;

2° tot vergoeding van de schade die het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg is van de kennelijke overwaardering van het eigen vermogen zoals dat blijkt uit voornoemde staat;

3° tot vergoeding van de schade die het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg is van de nietigheid bepaald in § 5, tweede lid, van dit artikel.

HOOFDSTUK II

Overgangsbepalingen

Art. 131

De voordien opgerichte vennootschappen moeten hun statuten in overeenstemming brengen met de bepalingen van deze wet, binnen een door de Koning

peut être inférieur à un an et supérieur à cinq ans à compter de l'entrée en vigueur de la loi. Aussi longtemps que leurs statuts ne sont pas modifiés, ces sociétés demeurent régies par les dispositions législatives et réglementaires antérieures.

Art. 132

Les décisions de mise en concordance des statuts sont prises dans les formes et sont sujettes aux publications requises pour la modification des statuts.

Art. 133

Pendant le délai prévu à l'article 131, la mise en concordance des statuts peut être remplacée par une transformation de la société, conformément aux dispositions légales.

Art. 134

A défaut de mise en concordance des statuts ou de transformation régulière avant l'expiration du délai prévu à l'article 131, les clauses statutaires contraires aux dispositions de la présente loi seront réputées non écrites et les dispositions impératives de celle-ci seront applicables. Si de ce fait, le fonctionnement de la société est rendu impossible, tout intéressé peut demander au tribunal d'en prononcer la dissolution.

Art. 135

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur du présent titre.

TITRE VIIbis

Dispositions modificatives du Livre Ier, titre IX, section 8 (De la transformation des sociétés) des lois coordonnées sur les sociétés commerciales

Art. 135bis

A l'article 166 des mêmes lois coordonnées sont apportées les modifications suivantes :

1) L'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante :

« La transformation d'une société en nom collectif et d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société d'une autre forme requiert l'accord unanime des associés. »

te bepalen termijn die niet minder mag bedragen dan een jaar en niet meer dan vijf jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van de wet. Zolang hun statuten niet gewijzigd zijn, blijven die vennootschappen onder de toepassing vallen van de vroegere wets- en verordeningsbepalingen.

Art. 132

De beslissingen betreffende de aanpassing van de statuten worden genomen in de vorm en bekendgemaakt op de wijze voorgeschreven voor de statutenwijziging.

Art. 133

Binnen de in artikel 131 gestelde termijn kan de aanpassing van de statuten worden vervangen door een omzetting van de vennootschap volgens de wettelijke bepalingen.

Art. 134

Bij gebreke van aanpassing van de statuten of van regelmatige omzetting voordat de in artikel 131 gestelde termijn is verstreken, worden de statutaire bepalingen die strijdig zijn met deze wet voor niet geschreven gehouden en zijn de bepalingen van dwingend recht van deze wet toepasselijk. Indien daardoor de werking van de vennootschap onmogelijk wordt, kan iedere belanghebbende in rechte de ontbinding vorderen.

Art. 135

De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze titel.

TITEL VIIbis

Wijzigingsbepalingen betreffende Boek I, titel IX, afdeling 8 (Omzetting van vennootschappen) der gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen

Art. 135bis

In artikel 166 van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) Het eerste lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Voor de omzetting van een vennootschap onder firma of van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap met een andere rechtsvorm is de eenparige instemming van de vennoten vereist. »

2) A l'alinéa 3, les termes «ou d'un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables» sont insérés après le terme « reviseur d'entreprise ».

Art. 135ter

A l'article 167 des mêmes lois coordonnées, sont apportées les modifications suivantes :

1) A l'alinéa 1er, les mots «ou d'une société coopérative en une société» sont remplacés par les mots suivants : «d'une société coopérative à responsabilité limitée ou d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société».

2) Au même alinéa, les termes «ou d'un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables» sont ajoutés après les termes « reviseur d'entreprises ».

Art. 135^{quater}

A l'article 168 des mêmes lois coordonnées, sont apportées les modifications suivantes :

1) Au § 1er, alinéa 2, les mots «à l'exception des sociétés coopératives qui sont visées par l'article 141, § 3, alinéa 1er» sont insérés après les mots «dans l'avoir social».

2) Au § 4, l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante :

«En cas de transformation en société coopérative à responsabilité illimitée d'une société en commandite simple, d'une société en commandite par actions, d'une société privée à responsabilité limitée ou d'une société anonyme, l'accord unanime des associés est requis.»

Art. 135^{quinquies}

A l'article 170, alinéa 2, des mêmes lois coordonnées, les termes «ou l'expert-comptable» sont ajoutés après les termes « reviseur ».

Art. 135^{sexies}

A l'article 171 des mêmes lois coordonnées, un alinéa 4 nouveau est ajouté, libellé comme suit :

«Les dispositions des articles 147ter et 147^{quater} ne sont pas applicables en cas de transformation en une société coopérative à responsabilité limitée.»

2) In het derde lid worden na de woorden «een bedrijfsrevisor» de woorden «of een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut der accountants» ingevoegd.

Art. 135ter

In artikel 167 van dezelfde gecoördineerde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) In het eerste lid worden de woorden «of een coöperatieve vennootschap» vervangen door de woorden «een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid».

2) In hetzelfde lid worden na de woorden «een bedrijfsrevisor» de woorden «of een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut der accountants» ingevoegd.

Art. 135^{quater}

In artikel 168 van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) In § 1, tweede lid, worden na de woorden «in het vennootschapsvermogen» de woorden «met uitzondering van de coöperatieve vennootschappen bedoeld in artikel 141, § 3, eerste lid», ingevoegd.

2) Paragraaf 4, vierde lid, wordt vervangen door de volgende bepaling :

«Bij omzetting van een gewone commanditaire vennootschap, van een commanditaire vennootschap op aandelen, van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of van een naamloze vennootschap in een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, is de eenparige instemming van de vennoten vereist.»

Art. 135^{quinquies}

In artikel 170, tweede lid, van dezelfde gecoördineerde wetten worden na de woorden «de revisor» telkens de woorden «of de accountant» ingevoegd.

Art. 135^{sexies}

Artikel 171 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt aangevuld met een nieuw vierde lid luidend als volgt :

«De bepalingen van de artikelen 147ter en 147^{quater} zijn niet van toepassing bij omzetting in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.»

Art. 135^{septies}

A l'article 173 des mêmes lois coordonnées sont apportées les modifications suivantes :

1° L'alinéa 3 est remplacé par les dispositions suivantes : « En cas de transformation en société coopérative à responsabilité limitée d'une société en commandite par action ou d'une société privée à responsabilité limitée, la part fixe du capital prévue à l'article 144 est égale au montant du capital de la société avant sa transformation. »

2° L'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante : « En cas de transformation d'une société coopérative à responsabilité illimitée en une société ou la responsabilité de tous ou de certains associés est limitée à ce montant, les coopérateurs restent tenus envers les tiers dans les limites originaires des engagements de la société antérieurs à l'opposabilité aux tiers de l'acte de transformation conformément à l'article 10, § 4. »

Art. 135^{septies}

In artikel 173 van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het derde lid wordt vervangen door de volgende bepaling : « Bij omzetting van een commanditaire vennootschap op aandelen of van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, is het vaste gedeelte van het kapitaal bepaald in artikel 144 gelijk aan het kapitaal van de vennootschap vóór haar omzetting. »

2° Het vierde lid wordt vervangen door de volgende bepaling : « Bij omzetting van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap waarin de aansprakelijkheid van alle of van bepaalde vennoten beperkt is tot dat bedrag, blijven de leden ten aanzien van derden binnen de oorspronkelijke perken aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap die dagtekenen van vóór het tijdstip vanaf hetwelk de akte van omzetting aan derden kan worden tegengeworpen overeenkomstig artikel 10, § 4. »

ANNEXE

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉCONOMIQUES

CONSEIL NATIONAL DE LA COOPÉRATION

Réunion du 20 juin 1991

Le Conseil

Remarques sur le projet de loi modifiant les lois coordonnées concernant les sociétés coopératives après avis du Conseil d'Etat

Lors des réunions du 29 novembre 1990 et du 17 juin 1991, le Groupe de travail Législation a pris connaissance du projet de loi sous rubrique et a soumis au Conseil national de la coopération l'avis suivant qui a été approuvé par ce dernier le 20 juin 1991.

Art. 1

In de Nederlandse tekst toevoegen: « De C.V. met onbeperkte aansprakelijkheid ».

Art. 2

De vermelding in de Nederlandse tekst « C.V. bij wijze van deelneming » uit lid 1 halen en onderbrengen in lid 2.

Art. 4

Art. 141, § 1: In de Nederlandse tekst, bijvoegen in lid 1: « Deze zijn inbrengen in geld of andere werkelijke inbrengen. »

Art. 146, 3°: Dans le texte français: « La société est gérée par un administrateur »;

Art. 146, 5°: Dans le texte français: « Les bénéfices et les pertes se partagent chaque année, par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise. »

Art. 147bis, § 1er, alinéa 2: En français « libéré » remplace les mots « intégralement souscrit ».

— alinéa 3, 2e phrase: Ajouter dans le texte français « ou de l'exclusion ».

Art. 147quater: La référence à l'art. 29bis doit se lire: « alinéas 5 à 7 ».

Art. 147quinquies: Le texte de l'article 120quater est repris intégralement, avec référence à la partie fixe du capital.

Art. 147sexies: Le dernier alinéa concernant l'assemblée générale est supprimé.

Art. 147octies, § 2: Dans le texte français, à l'avant-dernière phrase, ajouter: « la rémunération » incombe...

BIJLAGE

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

NATIONALE RAAD VOOR DE COÖPERATIE

Vergadering van 20 juni 1991

De Raad

Bemerkingen op het ontwerp van wet tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, met betrekking tot de coöperatieve vennootschappen, na advies van de Raad van State

In de vergaderingen van 29 november 1990 en van 17 juni 1991, heeft de Werkgroep Wetgeving kennis genomen van het bovengenoemde ontwerp van wet en heeft daarover volgend advies verstrekt aan de Nationale Raad voor de coöperatie die dit op 20 juni 1991 heeft bevestigd.

Art. 1

In de Nederlandse tekst toevoegen: « De C.V. met onbeperkte aansprakelijkheid ».

Art. 2

De vermelding in de Nederlandse tekst « C.V. bij wijze van deelneming » uit lid 1 halen en onderbrengen in lid 2.

Art. 4

Art. 141, § 1: In de Nederlandse tekst, bijvoegen in lid 1: « Deze zijn inbrengen in geld of andere werkelijke inbrengen. »

Art. 146, 3°: De Nederlandse tekst moet luiden: « De vennootschap wordt bestuurd door een bestuurder »;

Art. 146, 5°: Dans le texte français: « Les bénéfices et les pertes se partagent chaque année, par moitié par parts égales entre les associés et par moitié à raison de leur mise. »

Art. 147bis, § 1, lid 2: Het woord « voltekend » moet luiden « volgestort »

— lid 3, 2de zin: In de Nederlandse tekst toevoegen « de uitsluiting ».

Art. 147quater: Referentie naar art. 29bis moet zijn: 5de tot 7de lid.

Art. 147quinquies: De tekst van art. 120quater wordt integraal overgenomen met referentie naar het gedeelte van het kapitaal.

Art. 147sexies: Laatste alinea m.b.t. de algemene vergadering valt weg.

Art. 147octies, § 2: In Nederlandse tekst 2e zin aanpassen aan Franse tekst, dus toevoegen « worden overgedragen aan één of meer vennoten met deze controle belast ».

Art. 147*novies*, 1er alinéa : Dans le texte français ajouter : « la S.C. de participation ».

2e alinéa : Dans le texte français remplacer « les associés » par « la société ».

Art. 152, § 1er : Dans le texte français remplacer la première phrase par : « quand les associés peuvent être exclus conformément aux statuts, cette exclusion ne peut se faire que pour une raison fondée ou pour une autre cause prévue dans les statuts ».

Art. 152, § 2 : Supprimer le premier alinéa.

Art. 152, § 3 : Le texte français doit se lire : « Ces règles s'appliquent nonobstant toute disposition contraire des statuts ».

Art. 156 : A modifier comme suit : — dans le texte français à lire comme suit : « Seuls le registre prescrit par l'article 147 et les mentions qui y sont apportées constituent la preuve des faits auxquels ils se rapportent. Aux associés qui le demandent, il doit être communiqué les inscriptions qui les concernent, selon les modalités fixées par les statuts. »

Justification

L'actuel article 156 des L.S.C. détermine que le titre nominatif vaut quittance pour les versements ou les retraits effectués, pour autant qu'il soit signé respectivement par un représentant de la société ou le titulaire, et ceci indépendamment du fait que le registre doit aussi contenir ces mentions.

Il s'impose de relativiser fortement la valeur de preuve du titre nominatif. Le titre nominatif ou le certificat d'associés n'est pas toujours soumis à modification ou complément, et les compléments ne sont pas toujours tout à fait corrects.

Par ailleurs le régime du titre nominatif est beaucoup trop lourds pour des sociétés coopératives qui ont de nombreux associés, et des mouvements de capital fréquents.

Il serait beaucoup plus simple d'aller vers un système où les associés qui le demandent reçoivent seulement une communication de leur inscription. Cette communication n'a aucune priorité de preuve par rapport à l'inscription dans le registre. Elle n'a qu'un caractère informatif.

Conformément à l'article 156, le titre nominatif doit contenir les statuts. La loi actuelle tient insuffisamment compte d'éventuelles modifications statutaires au cours de l'existence de la société. Pour travailler avec un système de communication de l'inscription, il faut éviter que de nouveaux titres nominatifs soient refaits à l'occasion de chaque modification statutaire.

Vu que l'acte constitutif doit être fait par acte authentique, et compte tenu de ce que le registre des associés ne doit plus reprendre les statuts, il n'y a plus de raison de donner aux associés un titre nominatif qui reprenne les statuts.

En outre les inscriptions au registre des associés, gardé au siège de la société, constituent les seules preuves de l'adhésion, et communication des inscriptions, à la demande, suffit à informer les personnes concernées. (cf. art. 13 du projet).

Cette proposition est conforme à celle que le C.N.C. avait émise dans le cadre du projet de loi 387.

Art. 164*bis*, § 2, 6e alinéa : Dans le texte français, remplacer « les associés » par « les administrateurs ».

Art. 147*novies*, 1e lid : In de Nederlandse tekst bijvoegen : « de C.V. bij wijze van deelneming »;

2e lid : In de Nederlandse tekst « de vennoten » vervangen door « de vennootschap ».

Art. 152, § 1 : De eerste zin in de Nederlandse tekst vervangen door : « wanneer de vennoten volgens de statuten kunnen uitgesloten worden, dan kan dit slechts om een gegronde reden of uit een andere in de statuten vermelde oorzaak ».

Art. 152, § 2 : Het eerste lid wordt geschrapt.

Art. 152, § 3 : In de Nederlandse tekst moet zijn : « Die voorschriften zijn van toepassing niettegenstaande enige hiermee strijdige bepaling in de statuten. »

Art. 156 : Wordt als volgt gewijzigd : — in de Nederlandse tekst : « Enkel het bij art. 147 voorgeschreven register en de erin aangebrachte vermeldingen vormen het bewijs van de feiten waarop zij betrekking hebben. Aan de vennoten die erom vragen, moet mededeling worden gedaan van de inschrijvingen die op hen betrekking hebben, volgens de wijze in de statuten bepaald. »

Verantwoording

Het huidig artikel 156 van de Vennootschappenwet bepaalt dat het aandeelbewijs als kwijting geldt voor de gedane stortingen of terugnemingen, voor zover ondertekend door respectievelijk een vertegenwoordiger van de vennootschap of de houder, en dit niettegenstaande het feit dat het register eveneens die vermeldingen moet bevatten.

We moeten de bewijswaarde van het aandeelbewijs sterk relativiseren. Het aandeelbewijs of vennotencertificaat wordt in de praktijk niet altijd voorgelegd bij wijziging of aanvulling, en de aanvullingen verlopen niet altijd even correct.

Bovendien is het stelsel van het aandeelbewijs veel te omslachtig voor coöperatieve vennootschappen met talrijke vennoten en frequente kapitaalbewegingen.

Het zou veel eenvoudiger zijn over te stappen op een systeem waarbij de vennoten, die erom vragen, enkel en alleen een mededeling van inschrijving wordt afgeleverd. Deze mededeling heeft geen voorrang van bewijskracht ten aanzien van de inschrijving in het register. Zij heeft alleen een informatief karakter.

Overeenkomstig artikel 156 moet het aandeelbewijs de statuten van de vennootschap bevatten. De huidige wet houdt onvoldoende rekening met eventuele statutenwijzigingen in de loop van het bestaan van de vennootschap. Door te werken met een systeem van mededeling van inschrijving wordt vermeden dat er nieuwe aandelenbewijzen moeten aangemaakt worden bij elke statutenwijziging.

Aangezien de oprichtingsakte in authentieke vorm dient te worden verleden, en bijgevolg het vennotenregister de tekst van de statuten niet meer bevatten, is er geen aanleiding meer om aan de vennoten een aandeelbewijs af te geven waarin de statuten zijn opgenomen.

Bovendien zijn de inschrijvingen in het vennotenregister, dat bij de vennootschap berust, de enige bewijskrachtige gegevens omtrent het lidmaatschap en mededeling van de inschrijvingen op vraag volstaat derhalve om de betrokkenen te informeren (cf. bespreking van art. 13 van het ontwerp).

Dit voorstel is conform de stelling die de N.R.C. heeft aangenomen t.a.v. het ontwerp 387.

Art. 164*bis*, § 2, 6e lid : In de Nederlandse tekst « de vennoten » vervangen door « de bestuurders »;

Art. 5

Compléter le texte français conformément au texte néerlandais.

Art. 5

Dispose que les statuts doivent être mis en conformité avec la loi. La question a été posée de savoir si les S.C. dont les statuts sont conformes aux dispositions de la loi doivent encore repasser devant notaire, bien que constituées sous seing privé. Le Conseil veut que cette obligation ne s'impose pas.

*
* *

Il est précisé dans le présent avis qu'un membre du Conseil, Febecoop, s'il accueille positivement la création de la société coopérative de participation, se montre réticent à contraindre ce type de société coopérative aux dispositions de l'article 147*bis* relatives à la part de capital social et au montant de 750 000 francs.

Febecoop souhaiterait que le montant fixe du capital social puisse être laissée à l'appréciation des associés fondateurs de sociétés coopératives de participation ou qu'à tout le moins, celui-ci soit abaissé à 250 000 francs.

Le Conseil ne s'oppose pas à cette dernière proposition relative à l'abaissement du montant du capital social fixe intangible à 250 000 francs pour les sociétés coopératives de participation.

Art. 5

Franse tekst aanvullen conform de Nederlandse tekst.

Art. 5

Bepaalt dat de statuten in overeenstemming moeten worden gebracht met de wet. De vraag wordt gesteld of de C.V.'s, waarvan de statuten overeenstemmen met de bepalingen van de wet, toch nog hun oprichting « die bij onderhandse akte gebeurde », voor notaris dienen te bevestigen. De N.R.C. pleit ervoor dat de coöperaties die rechtsgeldig bij onderhandse akte werden opgericht niet verplicht zijn deze rechtsgeldigheid nog eens en ten overvloede te bevestigen.

*
* *

Bij dit advies moet evenwel worden gepreciseerd dat een lid van de Nationale Raad voor de Coöperatie, met name Febecoop, wel positief staat tegenover de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming, maar voorbehoud maakt ten aanzien van de toepassing van de bepalingen van artikel 147*bis* op deze soort van coöperatieve vennootschap en van de eis dat het vast gedeelte van het maatschappelijk kapitaal 750 000 frank zou bedragen.

Febecoop zou wensen dat de vaststelling van dit bedrag zou worden overgelaten aan de appreciatie van de vennoten-oprichters van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming of, tenminste, dat dit bedrag zou worden verlaagd tot 250 000 frank.

De Raad is niet gekant tegen het voorstel het bedrag van het onaantastbaar vast maatschappelijk kapitaal van de coöperatieve vennootschap bij wijze van deelneming te verlagen tot 250 000 frank.